

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

I razred

2011.

SARAJEVO

I RAZRED – 34 nastavna sata

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta:

Doprinos osposobljavanju učenika da upoznaju sebe, da jačaju pozitivnu sliku o sebi, da se socijalno integrišu, tj. uspostavljaju i razvijaju odnose drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima, usvoje navike kulturnog ponašanja i moralne osobine ličnosti, odnosno, u skladu sa mogućnostima učenika intenziviranje odgojnog rada u školi.

Osnovni zadaci koji se trebaju realizirati su:

-podsticanje socijalne integracije - uspostavljanja i razvijanja odnosa drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima

-podsticanje razvoja saznanja o sebi, o sopstvenim osjećanjima i potrebama, svijesti o ličnom identitetu i osobenosti, samopštovanja i i samopouzdanja

-osposobljavanje učenika da prepoznaju svoja osjećanja i potrebe, te da razumiju njihovu međusobnu povezanost, kao i da štite i ostvaruju svoje potrebe na način koji ne ugrožava druge

-podsticanje grupnog rada, dogovaranja i saradnje sa vršnjacima i odraslima

-razvijanje sposobnosti neverbalne i verbalne komunikacije i vještina nenasilne, komunikacije

-razvijanje kreativnog izražavanja

-razvijanje i njegovanje osnovnih ljudskih vrijednosti

-razvijanje pravilnog odnosa prema članovima obitelji, vršnjacima, prema drugom i drugačijem

Cilj i zadatke moguće je ostvariti kroz:

- interaktivne radionice
- iskustveno učenje
- igrovni kontekst
- razmjenu iskustava
- izrada plakata i razrednih panoa
- PPT prezentacije
- posjete

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE					
NASTAVNA JEDINICA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOSTI UČENIKA	AKTIVNOSTI NASTAVNIKA
1. MOJI VRŠNJACI I JA					
1.1. JA IDEM U ŠKOLU (velika promjena u životu)	- o školi kao mjestu gdje će provoditi jedan dio dana: - šta ćemo raditi na ovim časovima - kako ćemo se pozdravljati	- prepoznati školsku zgradu - pronaći učionicu i druge prostorije u školi	- svijest o školi kao mjestu gdje se stiče znanje - svijet o promjeni života polaskom u školu	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti pano za pozdrave
1.2. MOJI VRŠNJACI I JA (individualni i grupni identitet)	-imena učenika u odjeljenju -imena učitelja/učiteljica -neki učenici/učenice nisu sa mnom na ovom času	-zna imenovati članove odjeljenjske zajednice, nastavnike s kojima se susreće -oslovljavanje imenima ili nadimcima	-svijest o samom sebi -svijest o pripadnosti razrednoj zajednici (odjeljenju), školi -shvata i poštuje pravila rada u grupi i svoju ulogu u grupi -obraća pažnju na druge -pažljivo slušaju jedni druge	- posmatranje, diskutovanje, donijeti omiljenu igračku razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
1.3. MOJI VRŠNJACI I JA (pripadamo različitim porodicama)	-o porodici kao prvom sredini u kojoj se dijete razvija -da se porodice razlikuju	-shvataju i poštuju pravila ponašanja u porodici -uočavaju sličnosti i razlike među porodicama	-izgrađuju pravilan odnos prema različitim porodicama -ponašaju se u skladu sa pravilima koja vladaju u porodici	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, pripremiti fotografiju porodice	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti nastavne listove

			poštuju specifičnosti svake porodice		
1.4. MOJA NAJDRAŽA SLIKOVNICA	- govoriti o sebi i stvarima koje voli -povezivati vizuelni doživljaj i auditivnu interpretaciju	- povezati porodično i školsko okruženje	- razvijanje svijesti da je ono što radimo kod kuće važno kao i ono što radimo u školi	razmjena iskustva, zaključivanje, -pripremiti najdražu slikovnicu	planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti slikovnice i plošne lutke
1.5 i 1.6. ISPOD SVEGA MI SMO ISTI	-o tome da smo po rođenju svi različiti -da sva djeca imaju svoje želje i potrebe	-prihvatanje svih sličnosti i razlika među djecom -uspostaviti pozitivnu komunikaciju	-poštivati jedni druge bez obzira na razlike	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti pjesmu "Ispod svega mi smo isti" i film "Ples malog pingvina" -pripremiti prostor za prikazivanje filma -priprema memorijskih kartica
1.7. i 1.8. MOJA OSJEĆANJA (kad se osjećam... tada ja...)	-o različitim osjećanjima -imenovanje osjećanja	-prepoznati i imenovati svoja osjećanja (radost, tuga, ljutnja, sreća, strah, bijes...)	-razvijanje svijesti o prihvatljivim i neprihvatljivim reakcijama na određena osjećanja	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, -priprema memorijskih kartica

					-priprema obrasca "Semafor osjećanja"
2. OBILJEŽAVAMO PRAZNIKE/BLAGDANE					
2.1. ROĐENDANI KAKO SAM DOŠAO/DOŠLA NA SVIJET (dan kada sam rođen/a je moj rođendan)	-o tome šta je prethodilo njihovom rođenju (roditelji su se upoznali, zavoljeli, odlučili da se ja rodim) -znaju datum svog rođenja -da je dan kad se rodio početak njegovog života -o načinu obilježavanja rođendana	-moje rođenje je promijenilo i unaprijedilo život drugih -ispričati dio priče o svom rođenju koju su čuli od ukućana -važnost obilježavanja rođendana kao porodičnog praznika	-neka djeca imaju manje/veće porodice -neke porodice imaju samo mamu/tatu -da su neka djeca mlađa/starija od drugih i da imaju različite rođendane -da su neka djeca rođena istog dana a da su različita	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustava, zaključivanje, crtanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti -poziva roditelje u učionicu
2.2. ROĐENDAN DOMOVINE SLAVIMO SVI	- da i domovina ima rođendan-Dan državnosti je rođendan domovine		-razvijati pozitivan stav prema domovini -razumijevanje da neka djeca imaju drugu domovinu -razvijanje pozitivnog stava prema pripadnicima drugih nacija	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti -priprema male zastave BiH i tekst "Domovina", V. Miloševića
2.3. ČESTITAMO BAJRAM 2.4. ČESTITAMO BOŽIĆ	- o postojanju vjerskih praznika, Bajram, Božić Uskrs/Vaskrs -da sve vjerske praznike ne slave svi	-čestitati vjerski praznik -napraviti prigodnu cestitku	-prihvatanje i poštivanje različitih običaja i tradicija- bio/bila sam na proslavi vjerskog praznika koji moja	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje -prave prigodne	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti -pripremiti

<p align="center">2.5. ČESTITAMO USKRS/VASKRS</p>			<p>porodica ne slavi</p>	<p>čestitke</p>	<p>pjesmu”Kad bi svi ljudi na svijetu” i prigodne blagdanske pjesme -priprema PP prezentaciju, i materijal za pravljenje čestitki</p>
<p align="center">3. DJEČIJA PRAVA I OBAVEZE</p>					
<p align="center">3.1. DJECA IMAJU PRAVO... TO ZNAČI...</p>	<p>-da postoje različita prava djeteta koja su određena društvenim normama -o dječijim pravima na dom i porodicu, obrazovanje, zdravstvenu zaštitu, igru</p>	<p>-da bira da čini izbor -da donosi odluke -da izražava slaganje/neslaganje sa drugima -da kaže DA/NE</p>	<p>-razvijanje svijesti djeteta o tome da ono ima svoja prava -da njegova prava ne trebaju da ugrožavaju prava druge djece ili odrasle osobe</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti -priprema kartice sa “Dječijim pravima”</p>
<p align="center">3.2. DJECA IMAJU PRAVO DA BUDU DRUGAČIJA</p>	<p>-da imaju pravo biti drugačiji od ostalih</p>	<p>-da bira -da čini izbor -da donosi odluke -da izražava slaganje/neslaganje sa drugima -da kaže DA/NE</p>	<p>-razvijanje svijesti da mogu biti drugačiji od većine, a da to nekome ne smije da smeta</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, biranje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti kartice sa osobinama djece</p>
<p align="center">3.3. DJECA IMAJU OBAVEZE... TO ZNAČI...</p>	<p>-o tome da je svako pravo uslovljeno određenim obavezama</p>	<p>-povezati dječije pravo na nešto i obaveze koje uslovljavaju to pravo</p>	<p>- razvijanje svijesti o potrebi izvršavanja obaveza koje ima dijete -neizvršavanje obaveza ima posljedice</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti pjesmu “Djeca imaju pravo”</p>
	<p>- o postojanju Dana</p>	<p>-uočavanje značaja</p>	<p>-razvijati svijest o</p>	<p>- posmatranje,</p>	<p>-planiranje,</p>

<p>3.4. DAN DJEČIJE RADOSTI (uz pravo djeteta na igru, radost...)</p>	<p>dječije radosti i da se obilježava u većem dijelu svijeta u isto vrijeme</p>	<p>obilježavanja Dana dječije radosti, -uživanje u organiziranju i obilježavanju Dana dječije radosti</p>	<p>tome da na Dan dječije radosti nisu sva djeca sretna -da ima djece kojima nije omogućeno da se zabavljaju, plešu, smiju, raduju...</p>	<p>diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, crtanje, igra, ples, pjevanje</p>	<p>motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti prigodne pjesme i materijel za čestitke</p>
<p>4. MOJE NAVIKE / RUTINE</p>					
<p>4.1. ŠTA SU NAVIKE / RUTINE</p>	<p>-šta su navike -da se navike stiču vježbanjem -da navike olakšavaju rad</p>	<p>-stvoriti navike potrebne za lakše i brže snalaženje u školi i kod kuće</p>	<p>-razumjeće potrebu za stvaranjem navika u radu i u ponašanju -vježbanjem se uče i stvaraju navike</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, vježbaju rutine</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti</p>
<p>4.2. MOJE HIGIJENSKE NAVIKE (čisto dijete)</p>	<p>-o ličnoj higijeni -o higijeni odjeće i obuće</p>	<p>-redovno održavanje čistoće tijela, odjeće, obuće</p>	<p>-značaj održavanja higijene za zdravlje djeteta/čovjeka</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, pripremiti pribor za ličnu higijenu</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, priprema sredstva za ličnu higijenu</p>
<p>4.3 MOJE RADNE NAVIKE (vrijedno dijete)</p>	<p>-o važnosti pravovremenog sticanja radnih navika -radne navike se stiču u školi i kod kuće</p>	<p>-rasporediti rad i odmor kod kuće (čitanje, pisanje, igre u kući, igre napolju, gledanje televizije, druženje sa porodicom)</p>	<p>-raspored rada i odmora kod kuće je jednako važan kao i raspored rada i odmora u školi -pozitivan odnos prema radu -motivacija za sticanje znanja -ponašati se u skladu sa planom rada i odmora</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, crtanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, priprema crteže</p>

<p>4.4. NAVIKE KULTURNOG PONAŠANJA (ponašanje u društvu)</p>	<p>-o pravilima lijepog ponašanja - BONTON</p>	<p>-uočavanje značaja ponašanja u skladu sa društvenim normama -uočavanje kulturnog ponašanja</p>	<p>-razvijanje svijesti o tome da postoji ponašanje koje nije prihvatljivo -zauzimanje stava prema onima koji se neprihvatljivo ponašaju</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremiti "Dječiji bonton"</p>
<p>4.5. NAVIKE KULTURNOG PONAŠANJA (zaštita okoliša)</p>	<p>-o potrebi zaštite i očuvanja životne sredine -kako se ponašati u prirodi, a da to ponašanje doprinosi zaštiti i očuvanju prirode</p>	<p>-uticati na zaštitu i djelovati na očuvanje životne sredine -nakon boravka u prirodi ostaviti je čistu -pravilno odlagati otpad</p>	<p>-razvijanje svijesti o pravilnom odnosu prema prirodi -sticanje navika za očuvanje životne sredine</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, pripremanje teksta "Kuća koja hoda"</p>
<p>5. PRIRODA I JA</p>					
<p>5.1. i 5.2. VOLIM OVAJ SVIJET (ljubav prema svemu sto me okružuje)</p>	<p>-o prirodi i prirodnim vrijednostima i ljepotama -biljke i životinje čine živu prirodu -da je priroda zajednička za sve -da ono što volimo čuvamo i pazimo</p>	<p>-pokazati da nekoga/nešto voli riječima i djelima</p>	<p>-razvijati pozitivan odnos prema svemu sto ga okružuje</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, crtanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti</p>
<p>6. PRAVILA PONAŠANJA</p>					
<p>6.1. i 6.2. PRAVILA PONAŠANJA (dobro i loše ponašanje;</p>	<p>-o pravilima ponašanja -da postoje ponašanja koja su prihvatljiva I</p>	<p>-ponašati se u skladu sa pravilima -razlikovati dobro i loše ponašanje -prihvatiti pohvalu</p>	<p>-razvijanje svijesti o tome da postoje ponašanja koja su prihvatljiva i koja su neprihvatljiva</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti</p>

<p>zabrane određenih</p> <p>6.3. PRAVILA PONAŠANJA</p> <p>Pohvale/nagrade kritika/kazne pohvale su bolje ponašanja)</p>	<p>neprihvatljiva -da svako ponašanje ima svoje posljedice -da dobro ponašanje ima za posledicu pohvalu -da su neka ponašanja nedozvoljena -da nedozvoljena ponašanja imaju za posledicu kritiku</p>	<p>za dobro ponašanje prihvatiti kritiku za loše ponašanje -ukazati na loše ponašanje -pohvaliti dobro ponašanje -dati preporuku za pohvalu ili kritiku</p>	<p>-shvatanje da postoje ponašanja koja nisu prihvatljiva -zauzimanje stave prema određenom ponašanju -pohvale su bolje od nagrada -kritika je posljedica neprihvatljivog ponašanja</p>	<p>-osmišljavanje igrokaza</p>	<p>- pripremanje PowerPoint prezentacije -prigodne priče, kartice sa ponašanjima</p>
7. VRLINE I MANE					
<p>7.1. ŠTA ZNAČI BITI ISKREN ? Da li ponekad lažem?</p> <p>7.2. ŠTA ZNAČI BITI POŠTEN ? Šta je krađa?</p> <p>7.3. ŠTA ZNAČI BITI HRABAR? Ponekad se plašim...</p> <p>7.4. ŠTA ZNAČI BITI PLEMIT?</p>	<p>-o vrlinama i manama -o iskrenosti -o poštenju -o hrabrosti -o plemenitosti -o važnosti njegovanja vrlina</p>	<p>- prepoznaju vrline -prepoznaju osobe koje posjeduju vrline -identifikuju se s tim osobama -razvijaju i njeguju vrline</p>	<p>-pozitivan stav prema vrlinama -pozitivan stav prema osobama koje posjeduju vrline -razvijaju pozitivne osobine i stavove</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, osmišljavanje „torbe sa blagom“ u kojoj će se čuvati svi podaci koji se dobijaju od učenika -prikupljanje prigodnih tekstova</p>

8. VRIJEME PROLAZI I JA SE MIJENJAM

8.1. KAKO RASTEM I RAZVIJAM SE? (ishrana)	-da njihov rast i razvoj zavise od zdrave ishrane -da ishrana treba biti raznovrsna -da je neka hrana štetna za njihov rast i razvoj	-razlikovati zdravu od nezdrave hrane -naučiti da odaberu zdravu hranu	-zdrava hrana pomaže pravilan rast i razvoj dječijeg organizma, -ono što volimo jesti ne mora biti i zdravo za nas	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, PPT prezentacija, nastavni list -crtanje
8.2. KAKO RASTEM I RAZVIJAM SE? (tjelesne aktivnosti i boravak na zraku)	-da njihov rast i razvoj zavise od njihovih tjelesnih aktivnosti -da je veoma važno da dovoljno vremena provode na čistom zraku	-u raspored rada i odmora uvrstiti tjelesne aktivnosti i igre na zraku -slobodno vrijeme organizovati kroz tjelesne aktivnosti i igre u prirodi/na zraku	-razvijanje svijesti o tome da je tjelesna vježba povezana sa pravilnim rastom i razvojem djeteta da je igra u prirodi korisnija od igre u zatvorenom prostoru	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje -igra, -crtanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, - pripremanje prostirke za sjedenje, lopte ili balone, vijače za preskakanje, jutane vreće
8.3. ZAVRŠILA/ZAVRŠIO SAM PRVI RAZRED (škola mojih snova)	-da su završili prvi razred -da je prošla jedna školska godina -da su stariji, da više znaju nego kad su krenuli u školu -da doživljaj izraze riječima i crtežom	- reći i napisati kako se osjećaju -nacrtati ono o čemu maštaju igrati se, pjevati, plesati, radovati se	-razvijanje i kontrolisanje dječije mašte -izražavanje zadovoljstva i zahvalnosti je jednako važno kao pohvale i nagrade	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, igranje, plesanje, pjevanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, priprema prigodne pjesme

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

II razred

2011.

II RAZRED - 35 nastavnih sati

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije ovog predmeta u drugom razredu je podsticanje razvoja ličnosti i socijalnih saznanja učenika, kroz aktivnosti koje treba da im omoguće da, u skladu sa uzrastom, izgrade znanja, sposobnosti, vrijednosti, umijeća koja će biti osnova za formiranje samostalne, kreativne, odgovorne ličnosti koja je otvorena za dogovor i saradnju, koja poštuje sebe i druge.

Osnovni zadaci koji se trebaju realizirati su:

- dalji rad na podsticanju socijalne integracije, tj.uspostavljanja i razvijanja odnosa drugarstva i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- podsticanje razvoja saznanja o sebi, o sopstvenim osjećanjima i potrebama, svijesti o ličnom identitetu i osobenosti, samopštovanja i i samopouzdanja
- osposobljavanje učenika da prepoznaju svoja osjećanja i potrebe i razumiju njihovu međusobnu povezanost, kao i da štite i ostvaruju svoje potrebe na način koji ne ugrožava druge
- podsticanje grupnog rada, dogovaranja i saradnje sa vršnjacima i odraslima
- razvijanje sposobnosti neverbalne i verbalne komunikacije i vještina nenasilne komunikacije
- razvijanje kreativnog izražavanja
- razvijanje i njegovanje ljudskih vrijednosti
- razvijanje pravilnog odnosa prema članovima obitelji, vršnjacima, prema drugom i drugačijem

Cilj i zadatke moguće je ostvariti kroz:

- interaktivne radionice
- iskustveno učenje, tj. uobličavanje i poimanje ličnih, autentičnih doživljaja učenika kroz razmjenu sa vršnjacima u grupi
- igrovni kontekst koji pomaže učenicima da se opuste i oslobode da probaju različite vidove izražavanja i simbolizacije unutrašnjih iskustava, a da kroz igru istražuju različita rješenja za probleme sa kojima se suočavaju
- diskusije, debate, razmjenu iskustava
- prikupljanje informacija iz različitih izvora
- izrada plakata i razrednih panoa
- PowerPoint prezentacije
- posjete javnim ustanovama, kulturnim i sportskim manifestacijama i sl.

ISHODI UČENJA

1. TEMATSKA CJELINA: DOGOVARAMO SE, SARADUJEMO					
NASTAVNA JEDINICA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>1.1. UVOD U PREDMET UČIMO, DOGOVARAMO SE, SARADUJEMO</p>	<p>-o čemu ćemo učiti,razgovarati, razmjenjivati iskustva u drugom razredu,tj. o sadržaju nastave u drugom razredu</p>	<p>-uočavaju mogućnost svog doprinosa i doprinosa drugih -unapređuju odnose unutar grupe -pozitivan stav prema sebi i drugima -razumiju potrebu međusobne povezanosti i zajedništva i pripadnosti grupi</p>	<p>-ohrabriti učenike da kažu šta očekuju od ovog predmeta u drugom razredu - razvijati uzajmno prihvatanje i poštovanje drugog i drugačijeg</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, osmišljavanje „torbe sa blagom“u kojoj će se čuvati svi podaci koji se dobijaju od učenika</p>
2. TEMATSKA CJELINA: PRAVILA SU VAŽNA					
<p>2.1. ULOGA PRAVILA U PONAŠANJU LJUDI</p>	<p>-o postojanju različitih pravila -o načinima donošenja pravila -o ponašanju u skladu s pravilima -o pravilima i potrebama koje su dovele do donošenja pravila</p>	<p>-uočavaju značaj i potrebu postojanja i donošenja pravila -razlikuju vrste pravila -razumiju značaj postojanja pravila -razumiju povezanost pravila i potreba</p>	<p>-izgrađen pozitivni stav prema donesenim pravilima -ponašaju se u skladu s pravilima -razvijaju dijalog i toleranciju pri donošenju pravila</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, -praćenje rezultata rada</p>
<p>2.2 i 2.3. PRAVILA PONAŠANJA</p>	<p>-o pravilima ponašanja u porodici, gostima, školi -o pravilima ponašanja u javnim,</p>	<p>-ponašati se u skladu sa pravilima -razlikovati prihvatljivo od neprihvatljivog ponašanja</p>	<p>-razvijanje svijesti o važnosti pravilnog ponašanja</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti,pri-</p>

	kulturnim, zdravstvenim ustanovama, sportskim manifestacijama -upoznati se sa pojmom bonton	-uočiti važnost ponašanja u skladu sa pravilima	-zauzimanje stava prema određenom ponašanju	razrednog slikovnog bontona, razmjena iskustva, zaključivanje	prema PPT prezentacije
2.4. ISPRAVNO I NEISPRAVNO PONAŠANJE	-o tome da postoje ispravna i neispravna ponašanja -o razlozima, uzrocima i posljedicama različitih vrsta ponašanja	-ponašaju se u skladu sa pravilima -razlikovati ispravno od neispravnog ponašanja -ukazati na neispravno ponašanje -dati preporuku za ispravno ponašanje	-razvijati svijest o tome da postoji ispravno i neispravno ponašanje -zauzimanje stava prema određenom ponašanju	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje, priprema crtanog filma
2.5. i 2.6. POJAM DOBROG I I LOŠEG	-o pojmovima dobar i loš/dobro i loše -o kriterijima dobrog i lošeg -o procjenjivanju dobrog i lošeg	-razumiju pojam dobar i loš -uočavaju i razlikuju dobre i loše osobine, postupke, odluke i sl. -prepoznati dobro i loše posmatranjem različitih situacija koje nas okružuju	-kritički stav prema dobrom i lošem ponašanju, odlikama, postupcima -biti dosljedan u poštivanju dobrog i izbjegavanju onoga što je loše	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje priprema TV emisije
2.7. i 2.8. IZBORI I POSLJEDICE	-o izborima i posljedicama -o dobrom i lošem izboru -o posljedicama izbora	-razumiju zavisnost izbora i posljedica -da dobar izbor može imati dobre posljedice i obrnuto -da donosi odluke	-razvijaju svijest o uzajamnim odnosima između izbora i posljedice -biti spremni preuzeti odgovornost za	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

			svoje postupke		
2.9. PRAVILA LIJEPOG ODIJEVANJA	-o pravilima lijepog odijevanja -o odijevanju u zavisnosti od vremenskih prilika, događaja i situacija u kojima se nalazimo - o slaganju boja -o modnim detaljima	-primijeniti stečena znanja u svakodnevnom životu -samostalno donositi odluke šta odjenuti -uočiti primjere lijepog odijevanja u svakodnevnim životnim situacijama	-razvijati svijest o značaju lijepog odijevanja i odijevanja u skladu sa situacijom -o tome da trebaju izgraditi vlastiti stil u odijevanju	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, proprema modne revije	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3. TEMATSKA CJELINA: DJEČIJA PRAVA					
3.1. i 3.2. IMAM PRAVO I OBAVEZU DA...	-da postoje različita prava djeteta koja su određena društvenim normama -o osnovnim dječijim pravima -o tome da pored prava djeca imaju i obaveze i dužnosti	-da bira -da donosi odluke -da uzrađava slaganje i/ili neslaganje -da uoči vezu između prava i obaveza -da odredi prava koja su mu važnija od drugih -iskazati lični stav o određenom pravu i obavezi	-razvijanje svijesti o tome da ono ima svoja prava -da njegova prava ne mogu ugrožavati prava drugih -razvijanje svijesti o potrebi izvršavanja obaveza -da nepoštivanje obaveza podrazumijeva određene posljedice -spremnost na zaštitu svojih prava	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje, priprema kartica sa dječijim pravima

4. TEMATSKA CJELINA: DRUGI I JA					
<p align="center">4.1. UZAJAMNO POMAGANJE I SARADNJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> -o pojmovima pomaganje i saradnja -o načinima međusobnog pomaganja i saradnje -o potrebi pomaganja i saradnje 	<ul style="list-style-type: none"> -uočavaju potrebu međusobnog pomaganja i saradnje -uočavaju primjere međusobnog pomaganja i saradnje u okruženju 	<ul style="list-style-type: none"> -razvijaju pozitivan stav prema onima koji su spremni pomoći drugima i sarađivati -njeguju dobre navike u međusobnim odnosima i saradnji 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta
<p align="center">4.2. PRIJATELJSTVO, VAŽNOST PRIJATELJSTVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o prijateljstvu -usaglašavati stavove u vezi sa prijateljstvom -o iskrenom i lažnom prijateljstvu -o značaju njegovanja prijateljstva 	<ul style="list-style-type: none"> -prepoznaju prijateljstvo kao oblik saradnje među ljudima -razumiju značaj prijateljstva 	<ul style="list-style-type: none"> -pozitivan stav o prijateljstvu -kritički se odnose prema različitim vrstama prijateljstva -razvijaju pozitivne vrijednosti i stavove 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, posjete 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjete bolesnom prijatelju
<p align="center">4.3. ČINIMO DOBRA DJELA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o dobru i plemenitosti -o činjenju dobrih djela -o ljudima koji čine dobra djela -o ljudima i organizacijama koje čine dobra djela 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju pojam dobra i plemenitosti -uočavaju razliku između dobra i zla, dobrih i loših djela -prepoznaju dobra djela koja su sami učinili -uočavaju značaj činjenja dobrih djela 	<ul style="list-style-type: none"> -njeguju naviku činjenja dobrih djela -svijest o činjenju dobrih djela -pozitivan stav prema osobama i organizacijama koje čine dobra djela 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje, posjete 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjete bolesnom prijatelju, susjedu i sl.

5. TEMATSKA CJELINA: RJEČNIK OSJEĆANJA

<p>5.1. BILO MI JE SMIJEŠNO</p>	<p>-o smijehu -o aktivnostima koje potiču na smijeh -o uticaju smijeha na zdravlje</p>	<p>-razumiju uticaj smijeha i šale na zdravlje -uočavaju aktivnosti koje potiču na smijeh</p>	<p>-pozitivan stav prema sadržajima koji potiču na smijeh -bogaćenje svakodnevnog života sadržajima koji potiču na smijeh</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, priprema smiješne oglasne ploče</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>5.2. BILO MI JE TUŽNO</p>	<p>- o pojmu tuga -o aktivnostima koje izazivaju tugu -o načinima prevladavanja tužnih situacija</p>	<p>- razumiju uticaj tužnih situacija u svakodnevnom životu -uočavaju načine kojima će prevladati tugu</p>	<p>- svijest o značaju ljudskog života -svijest o potrebi prevladavanja i izbjegavanja situacija koje izazivaju tugu</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, dramtizacija</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>5.3. ČEMU SE RADUJEM</p>	<p>-o radosti -o sadržajima koji potiču na radost -o blagodatima radovanja -o promjenama izazvanim radovanjem</p>	<p>- razumiju radost -uočavaju razliku između radosti i tuge -uočavaju razliku između istinskog i lažnog radovanja -prepoznaju i razlikuju pozitivne i negativne oblike ponašanja pod uticajem radosti</p>	<p>-pozitivan stav o radovanju -svijest o postojanju tog osjećanja -razumiju i prihvataju radovanje drugih</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>5.4. i 5.5. KRIVICA</p>	<p>-o pojmu krivice -o uzrocima koji dovode do osjećanja krivice -o uticaju krivice na</p>	<p>-razumjeti pojam krivice -uočiti i shvatiti pojam krivice -prepoznati situacije koje zahtijevaju</p>	<p>-svijest o potrebi priznanja krivice -pravedno postupati u određenim</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti,</p>

	razvoj ličnosti	priznanje krivice	situacijama	iskustva, zaključivanje, dramatizacija	usmjeravanje, savjetovanje
5.6. i 5.7. SVE VRSTE OSJEĆAJA SU PRIHVATLJIVE, ALI NE I SVE VRSTE PONAŠANJA	-o postojanju različitih osjećaja -o različitim reakcijama na određene osjećaje -o kontroli emocija -o različitim vrstama ponašanja izazvanih određenim emocijama	-razvijati sposobnosti uviđanja uzroka i posljedica određenih ponašanja -usvojiti vještinu kontrole vlastitih emocija da bi se izbjegla nepoželjna ponašanja	-svijest o neophodnosti kontrolisanja vlastitog ponašanja -ponašati se u skladu sa određenim situacijama tako da ne ugrožavaju druge	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6. TEMATSKA CJELINA: MOJI STAVOVI O...					
6.1. JA SAM GLAVNI JUNAK PRIČE	-o osobinama koje svako od nas posjeduje -o pojmu samopoštovanja i načinima izgrađivanja samopoštovanja	-razvijanje pozitivnog mišljenja o sebi i drugima -razvijanje kritičkog mišljenja	-razvijaju pozitivno osjećanje sopstvene vrijednosti -izgrađuju samopoštovanje	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.2. ZAŠTO JE VAŽNO BAVITI SE SPORTOM	-o važnosti bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima uopće -o faktorima koji utiču na zdravlje	-uočiti vezu između zdravlja i bavljenja sportom i tjelesnim aktivnostima -kako svrsishodno provoditi slobodno vrijeme -zaključiti zašto je važno baviti se sportom	-razvijat će svijest o zdravom životu i zdravlju uopće -razvijati pozitivan stav o tjelesnoj vježbi kao faktoru zdravog načina života	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje, organizacija posjete
6.3. VRIJEDNOSTI I VRLINE	-o vrlinama -o vrijednostima	- prepoznaju vrline -prepoznaju osobe koje	-pozitivan stav prema vrlinama	- posmatranje, diskutovanje,	-planiranje, motiviranje

	-o važnosti njegovanja vrline -o razlikovanju vrline od mana	posjeduju vrline -identifikuju se s tim osobama -razvijaju i njeguju vrline i vrijednosti	-pozitivan stav prema osobama koje posjeduju vrline -razvijaju pozitivne osobine i stavove	sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje	učenika, osmišljavanje aktivnosti, osmišljavanje „torbe sa blagom“u kojoj će se čuvati svi podaci koji se dobijaju od učenika
6.4. ŠTA SE KOME DOPADA	-o tome da svi imamo različite vrijednosne stavove o onome što nam se dopada ili ne dopada	-uoče i shvate pojam trajnih vrijednosti i stavova -uoče da ono što se nekom dopada/ne dopada ne mora nužno da se dopada/ne dopada njima	-razvijaju svijest o postojanju različitih vrijednosnih stavova -da transformišu ono što im se ne dopada u ono što bi im se moglo dopasti i što žele	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.5. KAD KAŽEMO HVALA	-o potrebi i razlozima izražavanja zahvalnosti -o načinima izražavanja zahvalnosti	-prepoznati potrebu jasnog izražavanja zahvalnosti kroz navođenje činjenica, osjećanj, potreba -uočiti situacije i postupke koji zavrijeđuju zahvalnost	-poticanje na izražavanje zahvalnosti -razvijanje pozitivnih osobina -razvijanje pozitivnog stava prema osobama prema kojima izražavamo zahvalnost	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.6. ZABRANE I KAZNE	-o pojmovima zabrana i kazna -o vrstama kazni i	--prepoznati pojmove u različitim situacijama u obitelji i okruženju	-poticanje na poštivanje reda, rada i svjesne	- posmatranje, diskutovanje, razmjena	planiranje, motiviranje učenika,

	zabrana -o postupcima koji za posljedicu imaju kaznu i zabranu	-uočiti zašto je nešto zabranjeno i koje štetne posljedice proizlaze iz kršenja te zabrane	discipline, a ne slijepe poslušnosti -razvijati toleranciju, uvažavanje	iskustva, zaključivanje	osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.7. POHVALE I NAGRADE	-o pohvalama i nagradama -o vrstama pohvala i nagrada -o postupcima koji donose pohvale i nagrade	- prepoznati postupke, situacije, djela koja donose pohvale i nagrade -uočiti zašto je nešto dobro i poželjno	-razvijati i njegovati pozitivne ljudske vrijednosti - povećat će samopouzdanje	posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje	planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.8. KAKO MOGU BITI BOLJI/BOLJA	-na koji način mogu biti bolji -šta činiti da budem još bolji prema sebi, ali i prema drugima	-uočiti pogreške koje su učinili prema sebi i/ili drugima -uočiti da su prije svega oni sami odgovorni za svoje postupke	-pronaći rješenja i načine ispravljanja pogrešaka -razvijat će samokritičnost i objektivnost	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plana aktivnosti,izrada razrednog panoa	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje, fotografisanje, kopiranje materijala
7. TEMATSKA CJELINA: PRAZNICI/BLAGDANI I OBIČAJI					
7.1. OBIČAJI U MOJOJ PORODICI	-o običajima u porodici -da sve porodice nemaju iste običaje	-uočiti da postoje različiti običaji -učestvovati u obilježavanju običaja u porodici	-pozitivan stav o običajima u svojoj ali i ostalim porodicama -ponašati se u skladu sa običajima	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
7.2.,7.3.,7.4. OBILJEŽAVANJE VJERSKIH	-o postojanju različitih vjerskih	-uočiti da postoje različiti vjerski praznici	-pozitivan stav o vjerskim	- posmatranje, diskutovanje,	-planiranje, motiviranje

PRAZNIKA/BLAGDANA	praznika -o načinima obilježavanja vjerskih praznika -o običajima pri proslavljanju praznika -o načinima čestitanja	-uočiti razlike u načinima obilježavanja, običajima, čestitanjima -samostalno čestitati praznik onima koji ga slave/obilježavaju	praznicima -ponašati se u skladu sa pravilima i običajima vezanim za praznik	sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
8. SLOBODAN ČAS (AKTIVNOSTI PO IZBORU NASTAVNIKA)					

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

III razred

2011.

SARAJEVO

III RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u trećem razredu je obogatiti i unaprijediti razvoj ličnosti svakog pojedinca, tj. da se učenici osposobe za kritičko promišljanje o životu i različitim religijskim, kulturnim i tradicijskim obilježjima.

Kroz devet predviđenih oblasti realizirat će se zadaci kroz koje će učenici:

- usvojiti i proširiti znanja o kulturi ponašanja, komunikaciji kao interakciji dvije ili više osoba, o sakralnim objektima, tradiciji, kulturi i suživotu naroda u BiH, o prirodi i njenom značaju za život čovjeka, o osobinama ličnosti te o vrijednosti ljudskog života
- usvojiti vrijednosti kao što su uspješnost, upornost, istrajnost, prijateljstvo, iskrenost, poštenje, povjerljivost, dobronamjernost
- shvatiti da u jedinstvu različitosti leži univerzalna vrijednost, značaj poštivanja pravila i odgovornost za nepoštivanje istih
- razviti pozitivan odnos prema članovima porodice, vršnjacima, nastavnicima, prema drugom i drugačijem;
- osposobiti se za vođenje kvalitetne (pozitivne) komunikacije, pravedno djelovanje, razumijevanje i prihvatanje drugog i drugačijeg, oblikovanje svijesti o vlastitom identitetu, za kritičko mišljenje prema negativnim društvenim pojavama
- jačati toleranciju, etički i human odnos, umijeće nenasilja, solidarnost, zahvalnost, poštovanje, samokontrolu, navike kulturnog ponašanja, osjećaj zajedništva i pripadnosti grupi

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih, kao i kroz različite radionice prilagođene nastavnim sadržajima, te korelaciju sa drugim nastavnim predmetima

ISHODI UČENJA

1. TEMA: SLIČNOSTI I RAZLIKE					
NASTAVNA JEDINICA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>1. 1. UVODNI ČAS: Šta ćemo raditi u trećem razredu ?</p>	- o sadržaju nastave-šta će se učiti iz predmeta u trećem razredu	- podsjećanje na pravila rada u drugom razredu, -prijedlozi za uvođenje novih pravila	-razvijanje pozitivnog stava o predmetu	saradnja,dogovaranje, prikupljanje informacija, razmjena iskustava	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje igara, komunikacija sa učenicima
<p>1.2. SVAKO OD NAS JE PO NEČEMU KAO SVI DRUGI LJUDI (Temeljne Glasserove potrebe)</p>	- o temeljnim ljudskim potrebama -o sličnosti svih ljudi na svijetu prema potrebama -o tome da postoji mnogo načina da se temeljne potrebe zadovolje	-da prepoznaju svoje potrebe i potrebe drugih osoba, -da osjete kada su im potrebe zadovoljene, a kada nisu	-izgrađivati pozitivan stav i ambiciju da ostvare sve svoje potencijale na najbolji mogući način -prihvatanje činjenice da u ostvarivanju potreba nisu sami, već uvijek postoje ljudi oko njih koji imaju slične potrebe i ponašanja u skladu s tim	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
<p>1.3. SVAKO OD NAS JE PO NEČEMU KAO NEKI DRUGI LJUDI (Tako smo se rodili)</p>	-o tome da neke osobine/identitet koje/koji imamo (rasna,	-da se dajući odgovor na pitanje “Ko sam ja” ?	- uvažavanje i vrednovanje sebe	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje	-planiranje, motiviranje učenika,

	nacionalna pripadnost, mjesto gde smo rođeni, uloge kćerke/sina, neke od fizičkih karakteristika) nismo mogli sami izabrati nego smo se takvi rodili	pronadu u ulogama koje imaju u životu, a koje nisu mogli sami izabrati nego su im date rođenjem	i svoje vlastite ličnosti -uvažavanje ličnosti drugih	materijala, zaključivanje	osmišljavanje aktivnosti
1.4. SVAKO OD NAS JE PO NEČEMU KAO NIKO DRUGI (vlastiti izbor)	-o tome da neke osobine/identitet koje/koji imamo (učenik, prijatelj, ljubitelj rok muzike, itd.) sami biramo.	-da se dajući odgovor na pitanje "Ko sam ja" ? pronadu u ulogama koje imaju u životu, a koje su rezultat njihovog vlastitog izbora.	- uvažavanje i pozitivno vrednovanje sebe i svoje vlastite ličnosti, -uvažavanje ličnosti drugih	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2. TEMA: POJEDINAC I ZAJEDNICA					
2.1. MOJA PRAVA I ODGOVORNOSTI Učenik/nastavnik	-o dječjim pravima i odgovornostima, - o pravima i odgovornostima svakog člana ljudske zajednice - o obrazovnim kompetencijama nastavnika i učenika unutar učionice	-vježbati uočavanje povezanosti određenog prava i odgovornosti - da uoče granicu između dozvoljenog i nedozvoljenog unutar nastavničkih kompetencija	-razvijati kod učenika naviku ponašanja koja ne ugrožavaju tuđa prava -razvijati kod učenika svijest da ukoliko se odgovornosti ne izvršavaju postoje određene posljedice	-posmatranje, diskutovanje, zaključivanje, ilustrovanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.2. NOVI UČENIK U ODJELJENJU	- o poteškoćama sa kojima se susreću učenici koji mijenjaju razred, školu -o načinima na koje će pomoći novom učeniku da se	-razviti sposobnosti razumijevanja za nove učenike u odjeljenju	- razviti vještinu prihvatanja novog učenika u odjeljenju	-posmatranje, diskutovanje, zaključivanje, ilustrovanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

	uključi u odjeljenjsku zajednicu	-stvaranje pozitivne socio-emocionalne klime neophodne za uključenost novog učenika u odjeljenjsku zajednicu			
2.3. MOJE HIGIJENSKE, RADNE I KULTURNE NAVIKE	-o higijenskim, kulturnim i radnim navikama - o uticaju pozitivnih i negativnih čovjekovih navika na zdravlje i život	-razviti sposobnost uočavanja uslovljenosti i povezanosti pravilnog razvoja čovjeka sa održavanjem lične higijene, kulturnih i radnih navika	- sposobnost i vještina promjene negativnih higijenskih, kulturnih i radnih navika -formiranje novih higijenskih, radnih i kulturnih navika	-posmatranje, diskutovanje, zaključivanje, ilustrovanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.4. ZAJEDNIČKA ŠKOLSKA KULTURA	- o tome kako treba da se ponašamo u javnim ustanovama- školi - o značaju donošenja pravila školske kulture	- razvijanje svijesti o ponašanju u školi i podizanje iste na viši nivo	-usvajanje školske kulture uopšte nadogradnja kulture ponašanja u svakodnevnom životu	-posmatranje, diskutovanje, zaključivanje, ilustrovanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.5 JA O SEBI, DRUGI O MENI, MOJE IDEALNO JA	- o vlastitim vrlinama i manama -o povezanosti vlastite slike o sebi sa unutrašnjim zadovoljstvom	- razvijanje svijesti o značaju rada na samom sebi kako bi poboljšali sliku drugih o nama	- iznalaženje načina kako poboljšati svoje vrline i raditi na samom sebi	- diskusija, razmjena mišljenja, ilustrovanje	-planiranje aktivnosti, navođenje učenika na kritički osvrt
2.6. MOGU BITI BOLJI/BOLJA: KAKO ?	- o vlastitim vrlinama i manama	- razvijanje svijesti i težnje za idealnim ja	-naučiti postavljati ciljeve za postizanje	- diskusija, razmjena mišljenja, ilustrovanje	-planiranje aktivnosti, navođenje

			idealnih osobina ponašanja		učenika na kritički osvrt
2.7. GDJE I ŠTA MOGU DA BIRAM	- o mogućnostima slobode izbora kod kuće i u školi - o tome da svako dijete nema istu mogućnost slobode izbora kod kuće - o tome šta sve može da bude pitanje učeničke odluke unutar škole	- razvijanje sposobnosti za uviđanje posljedica i odgovornosti vezanih za slobodu izbora -kako lični izbor utiče na druge u okolini	- naučiti planirati jedan dan po ličnom izboru uvažavajući vlastite prioritete i potrebe	- diskusija, kritičko razmišljanje, razmjena iskustava	-planiranje aktivnosti, navođenje učenika na kritički osvrt
3. TEMA: PRIJATELJSTVO I MORAL					
3.1. PRIJATELJSTVO- POJAM I SADRŽAJ POJMA (iskrenost, poštovanje, pouzdanost, pomoć, povjerenje)	- o pojmu prijateljstvo i sadržajima tog pojma (iskrenost, poštovanje, pouzdanost, pomoć, povjerenje) -o činjenici da se izgovorene uvrede upućene prijatelju mogu oprostiti, ali teško zaboraviti	- razvijanje prijateljstva i poštivanja drugih -uočavanje pozitivnih osobina učenika	-razvijanje pozitivnih ljudskih osobina -razvijanje sposobnosti zapažanja i kritičkog mišljenja	diskusija, kritičko razmišljanje, razmjena iskustava	-planiranje aktivnosti, navođenje učenika na kritički osvrt
3.2. OSOBINE MOJIH DRUGOVA/DRUGARICA A KOJE SU MI VAŽNE	- o pozitivnim osobinama koje posjedujemo i koje prepoznamo kod drugih	- razvijanje pozitivnog mišljenja o sebi i drugima	- razvijanje sposobnosti zapažanja i kritičkog mišljenja	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
3.3. MOJ DRUG/ DRUGARICA TREBA POSEBAN ODNOS, RAZUMIJEM GA/JE	- o postojanju različitog i drugačijeg - o načinima prevazilaženja razlika i uvažavanja različitosti među	-razvijanje sposobnosti empatije -sposobnost ulaženja u tuđe uloge	- razvijanje pozitivnih ljudskih osobina, bolje upoznavanje i razumijevanje	- posmatranje, diskutovanje, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

	nama		sebe i drugih		
3.4. MOJ ODNOS PREMA BOLESNOM DRUGU/DRUGARICI	- o međuljudskim odnosima brige i uzajamne pažnje	- razvijanje suosjećanja prema bolesnoj osobi, drugu/drugarici	- sticanje navika za brigu i pažnju prema bolesnoj osobi	- posmatranje, diskutovanje, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
3.5. LIJEPE RIJEČI - LJUBAV	- o načinima za izražavanje vlastitih osjećanja i misli - o različitim vrstama ljubavi - o ljubavi kao pozitivnoj emociji	- razvijanje socijalnih vještina značajnih za uspostavljanje komunikacije u odnosima među ljudima	- navikavanje učenika da uvijek pokažu ono što osjećaju i misle	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
4. TEMA: KULTURA RELIGIJA					
1.4. 2.4. 3.4. RELIGIJE KOJE ME OKRUŽUJU	- o postojanju različitih religija koje nas okružuju, načinima obilježavanja religijskih praznika - o vlastitoj religiji kojoj pripadam i kulturi i običajima mog naroda - o ljepoti i raznovrsnosti religija koje nas okružuju, - o vjerskim ustanovama	- vježbati pravilno čestitanje svih vjerskih praznika - uspostavljati socijalne vještine poštivanja drugih i drugačijih tradicija	- bolje upoznavanje svoje religije i upoznavanje i poštivanje drugih religija koje nas okružuju	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
5. TEMA: VRIJEME NEKAD I SAD					
1.5. NAČIN ŽIVOTA, VRIJEDNOSTI PONAŠANJA	- o načinima života, prednostima i nedostacima, ali i poteškoćama sa kojima su se susretali naši preci	-razvijanje svijesti o svojoj prošlosti i baštini predaka	- razvijanje humanosti i poštivanju prema ljudima bez obzira u kakvim	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

	- o kvalitetu današnjeg načina života		uvjetima žive	panoa, razmjena iskustva, zaključivanje	
6. TEMA: UTICAJ MEDIJA					
1.6. DJEČIJA ŠTAMPA- STAV PREMA ŽIVOTU	- o vrstama, karakteristikama i sadržajima dječijih časopisa - o kvaliteti sadržaja dječijih časopisa	-razvijanje sposobnosti formiranja pozitivnih stavova prema životu putem sadržaja dječijih časopisa	- razvijanje vještine pozitivnog mišljenja, formiranje pozitivnog stava prema adekvatno odabranom dječijem časopisu za čitanje	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, zaključivanje	planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.6. MOJ OMILJENI JUNAK IZ PRIČE, BAJKE, FILMA	- pozitivnim osobinama i vrijednostima likova iz priče, bajke ili filma	- zauzimanje stava prema određenim likovima i identifikacija sa istim	- razvijanje samopoštovanja prepoznavanjem vlastitih vrijednosti kroz osobine omiljenih likova iz priča ili bajki	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
7. TEMA: RAZVIJANJE MORALNOG RASUĐIVANJA					
1.7. ŠTA ZNAČI BITI KRIV	- o pojmu krivica, krivac, uzrok, posljedice, šteta, odgovornost	- razvijanje sposobnosti uviđanja uzroka i posljedica krivice, te prihvatanja vlastite krivice	- naučiti snositi odgovornost za svoje postupke	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.7. LAŽ, POSLJEDICE LAŽI	- o pojmovima istina/laž, namjera, sredstvo, posljedica, odgovornost.	-razvijanje sposobnosti za uviđanje posljedica laži -razvijati moralnu	- naučiti govoriti istinu -naučiti prihvatiti i snositi odgovornost za	- posmatranje, diskutovanje, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

		dilemu o tome zašto treba govoriti istinu a ne laž	izgovorenu laž		
8. TEMA: BRINEMO O PRIRODI					
1.8. 2.8. 3.8. BRIGA O VODI, BILJKAMA, ŽIVOTINJAMA	<ul style="list-style-type: none"> - o čovjekovom odnosu prema vodi, biljkama i životinjama - značaju vode za život na planeti Zemlji - međusobnoj povezanosti žive prirode i njenom značaju za život čovjeka 	<ul style="list-style-type: none"> - preuzimanje odgovornosti za nebrigu o vodi, biljkama i životinjama - razvijanje sposobnosti zauzimanja pravilnog stava za zaštitu vode i vodenih površina, biljaka i životinja 	<ul style="list-style-type: none"> - poduzimanje koraka brige za zaštitu vode i vodenih površina, biljaka i životinja 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustava, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
9. TEMA: EMOCIJE					
1.9. RJEČNIK OSJEĆANJA	<ul style="list-style-type: none"> - o osnovnim ljudskim emocijama - o načinima ispoljavanja određenih emocija 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje sposobnosti razlikovanja i prepoznavanja tuđih i vlastitih emocija 	<ul style="list-style-type: none"> - naučiti pokazati i izraziti svoje vlastite emocije 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.9. ŠTA ZNAČI KONTROLISATI EMOCIJE?	<ul style="list-style-type: none"> - o tome šta znači tehnika kontrole emocija - zašto je važno kontrolisati emocije 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje vještine kontrole vlastitih emocija 	<ul style="list-style-type: none"> - razviti sposobnost pravilnog reagiranja u određenom momentu 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
3.9. KAKO REAGUJEM NA ZABRANE - LJUTNJA	<ul style="list-style-type: none"> - o zabranama - (opravdane / neopravdane) - o tome da svi 	<ul style="list-style-type: none"> -prepoznavanje emocije ljutnje i korištenje tehnike za kontrolu ove 	<ul style="list-style-type: none"> - naučiti razumjeti da li je zabrana opravdana ili nije 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje

	različito reagiramo na zabrane	emocije	- naučiti pravilno reagirati na bilo kakvu vrstu zabrane	razmjena iskustava, zaključivanje	aktivnosti
4.9. NAUČILI SMO U TREĆEM RAZREDU	- o vještinama stečenim kroz ovaj predmet	- sposobnost vrednovanja predmeta	- stečene vještine i znanja primijeniti u svakodnevnom životu	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

IV razred

2011.

SARAJEVO

IV RAZRED - 35 NASTAVNIH SATI

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u četvrtom razredu je obogatiti i unaprijediti razvoj ličnosti svakog pojedinca, tj. da se učenici osposobe za kritičko promišljanje o životu i različitim religijskim, kulturnim i tradicijskim obilježjima.

Kroz devet predviđenih oblasti realizirat će se zadaci kroz koje će učenici:

- usvojiti i proširiti znanja o kulturi ponašanja, komunikaciji kao interakciji dvije ili više osoba, o sakralnim objektima, tradiciji, kulturi i suživotu naroda u BiH, o prirodi i njenom značaju za život čovjeka, o osobinama ličnosti te o vrijednosti ljudskog života
- usvojiti vrijednosti kao što su uspješnost, upornost, istrajnost, prijateljstvo, iskrenost, poštenje, povjerljivost, dobronamjernost
- shvatiti da u jedinstvu različitosti leži univerzalna vrijednost, značaj poštivanja pravila i odgovornost za nepoštivanje istih
- razviti pozitivan odnos prema članovima porodice, vršnjacima, nastavnicima, prema drugom i drugačijem;
- osposobiti se za vođenje kvalitetne (pozitivne) komunikacije, pravedno djelovanje, razumijevanje i prihvatanje drugog i drugačijeg, oblikovanje svijesti o vlastitom identitetu, za kritičko mišljenje prema negativnim društvenim pojavama
- jačati toleranciju, etički i human odnos, umijeće nenasilja, solidarnost, zahvalnost, poštovanje, samokontrolu, navike kulturnog ponašanja, osjećaj zajedništva i pripadnosti grupi

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih, kao i kroz različite radionice prilagođene nastavnim sadržajima, te korelaciju sa drugim nastavnim predmetima.

1. KULTURA PONAŠANJA	4
<ul style="list-style-type: none"> 1. Kultura ponašanja u školi 2. Poštivanje pravila 3. Odnosi i ponašanje u grupi (porodici, školi, s vršnjacima, susjedima...) 4. Kulturno ponašanje 	
2. KOMUNIKACIJA	4
<ul style="list-style-type: none"> 1. Pozitivna i negativna komunikacija 2. Komunikacija u ljutnji 3. Pojam pravde i nepravde 4. Laž 	
3. TOLERANCIJA	3
<ul style="list-style-type: none"> 1. Tolerancija 2. Razumijevanje sukoba 3. Nenasilno rješavanje sukoba. Umijeće nenasilja (radionica, 2 časa) 	
4. KULTURA RELIGIJA	4
<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Priprema za posjetu sakralnim objektima 2.1. Posjeta sakralnim objektima 3.1. Tradicija, kultura i suživot naroda u BiH 4.1. Povjerenje i osjećaj zajedništva 	
5. KO SAM JA	9
<ul style="list-style-type: none"> 1. Vrline - uspješnost, upornost, istrajnost, radoznalost 2. Vrline - prijateljstvo, iskrenost, poštenje 3. Vrline - povjerljivost, dobronamjernost 4. Donošenje odluka 5. Zadovoljavanje interesa i potreba 6. Učinio/la sam dobro djelo 7. Kako razgovarati o problemu i riješiti ga 8. Strah 9. Ljubav 	
6. ŽIVOT I ZDRAVLJE	3
<ul style="list-style-type: none"> 1. Značaj i uloga prirode 2. Vrijednost ljudskog života 3. Uticaj smijeha na zdravlje 	

ISHODI UČENJA

1. KULTURA PONAŠANJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
1.1. KULTURA PONAŠANJA U ŠKOLI	<ul style="list-style-type: none"> - o ponašanju u školi - o školskim pravilima, kućnom redu - o razrednim pravilima - o ophođenju prema zaposlenicima škole, prema drugim učenicima, prema školskoj imovini 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju, razlikuju i prepoznaju pozitivne i negativne oblike ponašanja u školi - shvataju i poštuju školska pravila, kućni red 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o potrebi i značaju poštivanja školskih pravila - kulturno ponašanje - poštivanje starijih - očuvanje školske imovine 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
1.2. POŠTIVANJE PRAVILA	<ul style="list-style-type: none"> - o postojanju različitih vrsta pravila - o ponašanju u skladu s pravilima - o mogućim posljedicama za nepoštivanje pravila - o načinu donošenja (uspostavljanja) pravila 	<ul style="list-style-type: none"> -uočavaju potrebu i značaj postojanja pravila - razlikuju vrste pravila (pisana, nepisana...) - uočavaju sličnosti i razlike među pravilima - razumiju značaj postojanja pravila 	<ul style="list-style-type: none"> -izgrađen pozitivni stav prema uspostavljenim pravilima -ponašanje u skladu s pravilima -razvijen demokratski dijalog i toleracija (uspostavljanje pravila) 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i enciklopedija 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
1.3. ODNOS I PONAŠANJE U GRUPI (porodici,	<ul style="list-style-type: none"> - o ponašanju unutar grupe - o ponašanju u porodici, školi, s 	<ul style="list-style-type: none"> -uočavaju pozitivne oblike ponašanja u grupi - uočavaju negativne 	<ul style="list-style-type: none"> - poštivanje individualnih specifičnosti - međusobno 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

školi, s vršnjacima, susjedima...)	vršnjacima, susjedima - o ophođenju prema roditeljima, nastavnicima, vršnjacima, susjedima - o komunikaciji unutar grupe	oblike ponašanja u grupi -uočavaju sličnosti i razlike među oblicima ponašanja u različitim grupama - izrađuju plakate	uvažavanje - razvijaju kritički stav prema negativnim oblicima ponašanja - pozitivni međuljudski odnosi	izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, igranje uloga	
1.4. KULTURNO PONAŠANJE	- o kulturnom ponašanju - o pravilima kulturnog ponašanja (bonton) - o kulturološkim razlikama u ponašanju	- uočavaju i razlikuju kulturno i nekulturno ponašanje - razumiju kulturološke razlike u ponašanju - uočavaju značaj ponašanja u skladu s bontonom	- izgrađen pozitivan stav prema kulturnom ponašanju (ponašanju u skladu s bontonom) - izgrađen kritički stav prema nekulturnom ponašanju - svijest o potrebi korigovanja vlastitog ponašanja u skladu s društveno prihvatljivim oblicima ponašanja	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta, enciklopedija i bontona	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2. KOMUNIKACIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
2.1. POZITIVNA I NEGATIVNA	- o komunikaciji - o vrstama komunikacije	- prepoznaju različite vrste komunikacije - uočavaju pozitivne i	- pozitivan odnos prema svim vrstama komunikacije (s	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje

KOMUNIKACIJA	<ul style="list-style-type: none"> - o značaju komunikacije - o kanalima komunikacije - o pozitivnoj i negativnoj komunikaciji - o uzrocima i posljedicama pozitivne i negativne komunikacije 	<ul style="list-style-type: none"> negativne oblike komunikacije - razvijaju sposobnosti za vođenje pozitivne komunikacije - uočavaju uzroke i posljedice negativne komunikacije - zaključuju na koji način njegovati pozitivnu komunikaciju - razvijaju vještine kvalitetne komunikacije 	<ul style="list-style-type: none"> obzirom na kanal komunikacije) - kritički odnos prema negativnim oblicima komunikacije - njegovanje pozitivne komunikacije - motivacija za sticanje novih znanja 	<ul style="list-style-type: none"> materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, igranje uloga 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti, demonstracija pozitivne i negativne komunikacije
2.2. KOMUNIKACIJA U LJUTNJI	<ul style="list-style-type: none"> - o ljutnji - o uzrocima ljutnje - o komunikaciji u ljutnji - o situacijama koje izazivaju ljutnju - o samokontroli u ljutnji - o pravilima izražavanja ljutnje 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju ljutnju i njene uzroke - uočavaju opravdanu ljutnju - razvijaju sposobnosti samokontrole u ljutnji i ponašanja u skladu s pravilima izražavanja ljutnje 	<ul style="list-style-type: none"> - vlastitim pozitivnim primjerom komunikacije u ljutnji - kritički odnos prema komunikaciji u ljutnji - pozitivan stav prema društveno prihvatljivom i svrsishodnom izražavanju ljutnje 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, dramatizacija 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
2.4. POJAM PRAVDE I NEPRAVDE	<ul style="list-style-type: none"> - o pravdi i nepravdi - o pravednim i nepravednim odnosima, 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju pojmove pravde i nepravde - uočavaju i razlikuju pravedne od 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o potrebi djelovanja na pravedan način - kritički stav prema 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti,

	postupcima i sl. - o kriterijima pravednosti - o procjenjivanju pravednosti	nepravednih postupaka, odluka i sl.	nepravednim postupcima, odnosima, odlukama i sl. - pravedno postupanje	izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, dramatizacija	savjetovanje
2.5. LAŽ	- o laži - o vrstama laži - o uzrocima zbog koji ljudi lažu - o posljedicama laži - o uticaju laži na ličnost čovjeka	- uočavaju i razlikuju laži - razumiju razloge laži - razumiju značaj iskrenog odnosa prema drugim ljudima - uočavaju i shvataju posljedice laži	- svijest o potrebi iskrenog odnosa prema drugim ljudima - kritički odnos prema laži - biti dosljedan u ponašanju (izbjegavati laži)	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, savjetovanje, usmjeravanje
3. TOLERANCIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
3.1. TOLERANCIJA	- o toleranciji - o bogatstvu različitosti - o prihvatanju i poštivanju drugog i drugačijeg - o zajedništvu - o diskriminaciji	- uočavaju međusobne razlike - prepoznaju, uzajamno prihvataju i tolerišu različitosti - uočavaju različite vrste diskriminacije	- pozitivan stav prema drugom i drugačijem - kritički stav prema različitim vrstama diskriminacije - poštuju individualne specifičnosti i potrebe	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plakata	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3.2. RAZUMIJEVANJE SUKOBA	- o sukobu, nasilju i agresiji - o vrstama sukoba	- razumiju sukob kao problem koji treba riješiti	- svijest o postojanju različitih vrsta sukoba	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje

	<ul style="list-style-type: none"> - o uzrocima sukoba - o posljedicama sukoba - o stilovima ponašanja u sukobu - o razumijevanju sukoba - o pristupima rješavanja sukoba 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju i razlikuju uzroke i posljedice sukoba - uočavaju primjere sukoba u svakodnevnom životu i daju prijedloge za moguća rješenja istih 	<ul style="list-style-type: none"> - kritički stav prema različitim vrstama sukoba - njeguju dobre navike u međusobnom ophođenju i rješavanju sukoba 	<ul style="list-style-type: none"> materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3.3. NENASILNO RJEŠAVANJE SUKOBA. UMIJEĆE NENASILJA (RADIONICA)	<ul style="list-style-type: none"> - o razumijevanju sukoba - o rješavanju sukoba - o komunikaciji u sukobima - o nenasilnom rješavanju sukoba 	<ul style="list-style-type: none"> - osvještavaju vlastito ponašanje u sukobu - razvijaju sposobnost izbjegavanja sukoba - razvijaju sposobnost konstruktivnog rješavanja sukoba, nesuglasica i sl. - razvijaju sposobnost pravilnog reagovanja na sukobe, nasilje... 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijati i produbljivati prijateljstva - zabaviti se - smijati se - uvažavati izbore drugih u odabiru načina organizacije slobodnog vremena 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, dramatizacija 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
4. KULTURA RELIGIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1. PRIPREMA ZA POSJETU SAKRALNIM OBJEKTIMA	<ul style="list-style-type: none"> - o sakralnim objektima u BiH - o vrstama i nazivima sakralnih objekata 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju i prepoznaju sakralne objekte - razlikuju i imenuju vjerske službenike 	<ul style="list-style-type: none"> - tolerancija prema drugom i drugačijem - pozitivan stav i odnos prema drugim 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje,

	<ul style="list-style-type: none"> - o načinu ulaska i odijevanja u sakralne objekte - o ponašanju u sakralnim objektima - o vjerskim službenicima koji rade u sakralnim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju kulturu ponašanja u sakralnim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> religijama, pripadnicima drugih religija i sakralnim objektima - svijest o očuvanju sakralnih objekata - kultura ponašanja u sakralnim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> zaključivanje, korištenje Interneta, enciklopedija i dr. literature, izrada plana posjete 	<ul style="list-style-type: none"> savjetovanje, planiranje i organizacija posjete
4.2. POSJETA SAKRALNIM OBJEKTIMA	<ul style="list-style-type: none"> - o sakralnim objektima u BiH - o vrstama i nazivima sakralnih objekata - o sličnostima i razlikama sakralnih objekata - o načinu ulaska i odijevanja u sakralne objekte - o ponašanju u sakralnim objektima - o vjerskim službenicima koji rade u sakralnim objektima 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju i prepoznaju sakralne objekte - uočavaju sličnosti i razlike među sakralnim objektima - razlikuju i imenuju vjerske službenike - razumiju kulturu ponašanja u sakralnim objektima - uočavaju religijsku, kulturnu i historijsku važnost sakralnih objekata 	<ul style="list-style-type: none"> - tolerancija prema drugom i drugačijem - pozitivan stav i odnos prema drugim religijama, pripadnicima drugih religija i sakralnim objektima - svijest o očuvanju sakralnih objekata - kultura ponašanja u sakralnim objektima - estetske vrijednosti i osjećanja 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta, enciklopedija i dr. literature, posjeta sakralnim objektima u užem zavičajju 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje, posjeta sakralnim objektima u užem zavičajju
4.3. TRADICIJA, KULTURA I SUŽIVOT NARODA U BiH	<ul style="list-style-type: none"> - o narodima u BiH - o nacionalnim manjinama - o tradiciji i kulturi naroda - o međusobnom 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju i razumiju sličnosti u tradiciji i kulturi naroda u BiH - uočavaju i razumiju razlike u tradiciji i kulturi naroda u BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav i odnos prema pripadnicima drugih naroda - poštuju druge i drugačije 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

	<p>uvažavanju i poštovanju</p> <ul style="list-style-type: none"> - o suživotu naroda - o razlikama kao bogatstvu 	<ul style="list-style-type: none"> - shvataju i prihvataju razlike kao bogatstvo 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvataju i poštuju tradiciju i kulturu drugih naroda - njeguju vlastiti identitet 	<p>korištenje Interneta, enciklopedija i dr. literature</p>	
<p>4.4. POVJERENJE I OSJEĆAJ ZAJEDNIŠTVA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o povjerenju - o međusobnoj povezanosti - o zajedništvu - o pripadnosti grupi 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju pojmove povjerenje, međusobna povezanost, zajedništvo i pripadnost grupi - razumiju značaj povjerenja i zajedništva - njeguju suživot i toleranciju - unapređuju odnose unutar svoje grupe 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav o sebi i drugima - pozitivan stav prema zajedništvu i pripadnosti određenoj grupi - povjerenje prema drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
5. KO SAM JA					
TEMA	ZNAJANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>5.1. VRLINE (uspješnost, upornost, istrajnost)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o vrlinama - o uspješnosti, upornosti, istrajnosti - o značaju njegovanja navedenih vrlina 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju vrline od mana - prepoznaju vrline kao takve - uočavaju osobe koje posjeduju te vrline - identifikuju se s takvim osobama - razvijaju i njeguju navedene vrline 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema vrlinama - pozitivan stav prema osobama koje posjeduju te vrline - razvijaju pozitivne vrijednosti i stavove 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

<p>5.2. VRLINE (prijateljstvo, iskrenost, poštenje)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o vrlinama - o prijateljstvu, iskrenosti, poštenju - o značaju njegovanja navedenih vrlina 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju vrline od mana - prepoznaju vrline kao takve - uočavaju osobe koje posjeduju te vrline - identifikuju se s takvim osobama - razvijaju i njeguju navedene vrline 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema vrlinama - pozitivan stav prema osobama koje posjeduju te vrline - razvijaju pozitivne vrijednosti i stavove 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
<p>5.3. VRLINE (povjerljivost, dobronamjernost)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o vrlinama - o povjerljivosti i dobronamjernosti - o značaju njegovanja navedenih vrlina 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikuju vrline od mana - prepoznaju vrline kao takve - uočavaju osobe koje posjeduju te vrline - identifikuju se s takvim osobama - razvijaju i njeguju navedene vrline 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema vrlinama - pozitivan stav prema osobama koje posjeduju te vrline - razvijaju pozitivne vrijednosti i stavove 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
<p>5.4. DONOŠENJE ODLUKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o donošenju odluka (koje odluke mogu donijeti, a koje ne mogu) - o tome ko može donijeti odluku u vezi s njima - o posljedicama donošenja neispravnih odluka 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju na koje stvari u životu mogu uticati, a na koje ne mogu - uočavaju i razumiju posljedice pogrešno donesenih odluka 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o značaju donošenja odluka - kritički stav prema situacijama i stvarima o kojima trebaju donijeti odluku 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
<p>5.5. ZADOVOLJAVANJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o interesima - o potrebama 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju interese i potrebe 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o postojanju interesa i potreba 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika,

<p>INTERESA I POTREBA</p>	<p>(biološke, kulturološke,...) - o zadovoljavanju interesa i potreba - o posljedicama nezadovoljavanja interesa i potreba - načiti da zadovoljavanje vlastitih interesa i potreba može narušiti interese i potrebe drugih ljudi</p>	<p>- razlikuju interese od potreba - razumiju značaj zadovoljavanja interesa o potreba - razumiju posljedice nezadovoljavvanja interesa i potreba</p>	<p>- osvijestiti zadovoljavanje vlastitih interesa i potreba bez ugrožavanja tuđih interesa i potreba - prihvataju i uvažavaju interese i potrebe drugih ljudi</p>	<p>sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, dramatizacija</p>	<p>osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>5.6. UČINIO/LA SAM DOBRO DJELO</p>	<p>- o dobru - o činjenju dobrih djela - o ljudima koji čine dobra djela - o poznatim ličnostima koje su činile i čine dobra djela</p>	<p>- razumiju pojam dobra - uočavaju razliku između dobra i zla - uočavaju i razlikuju dobra djela - uočavaju dobra djela koja su sami učinili - uočavaju osobe koje čine dobra djela - uočavaju značaj činjenja dobrih djela</p>	<p>- svijest o značaju činjenja dobrih djela - njeguju naviku činjenja dobrih djela - pozitivan stav prema osobama koje čine dobra djela - identifikacija s osobama koje čine dobra djela</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i druge literature</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>5.7. KAKO RAZGOVARATI O PROBLEMU I RIJEŠITI GA</p>	<p>- o problemima mladih - o prihvatanju problema - o uzrocima problema</p>	<p>- uočavaju probleme mladih osoba - razumiju probleme - razumiju uzroke problema - razvijaju</p>	<p>- svijest o postojanju problema - prihvataju problem - razumijevanje za probleme drugih ljudi</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje,</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - o razgovoru o problemima (s kim mogu razgovarati, kako) - o rješavanju problema 	<p>sposobnosti za rješavanje i razgovor o problemima</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osjetljivost za probleme 	<p>korištenje Interneta i druge literature</p>	
5.8. STRAH	<ul style="list-style-type: none"> - o strahu - o vrstama strahova - o uzrocima straha - o kontroli straha - o posljedicama 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju strahove - razlikuju vrste strahova - uočavaju uzroke i posljedice strahova - razumiju strahove - razvijaju sposobnosti za kontrolu straha 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o postojanju straha - svijest o uzrocima straha - samokontrola 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i druge literature 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
5.9. LJUBAV	<ul style="list-style-type: none"> - o ljubavi - o vrstama ljubavi - o blagodatima ljubavi - o iskazivanju ljubavi - o psihosomatskim promjenama uzrokovanim pod uticajem ljubavi - o ljubavi kao inspiraciji za umjetnike 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju ljubav - uočavaju razliku između ljubavi, ljubomore i mržnje - prepoznaju i razlikuju pozitivne i negativne oblike ponašanja pod uticajem ljubavi - uočavaju iskaze ljubavi na društveno prihvatljiv način - uočavaju umjetnička djela koja su plod ljubavi 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav o ljubavi - svijest o postojanju tog osjećaja - razumiju i prihvataju postojanje ljubavi kod drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i druge literature 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

6. ŽIVOT I ZDRAVLJE

TEMA	ZNAJANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
6.1. ZNAČAJ I ULOGA PRIRODE	<ul style="list-style-type: none"> - o prirodi (živoj i neživoj) - o značaju i ulozi prirode za život čovjeka - o ekologiji - o očuvanju prirode - o uzrocima zagađivanja - o posljedicama zagađivanja 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvataju prirodu kao svoj dom - razumiju značaj i ulogu prirode za život čovjeka - uočavaju uzroke zagađivanja prirode - uočavaju posljedice zagađivanja prirode 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o značaju i ulozi prirode za život čovjeka - kritički stav prema zagađivanju prirode - svijest o potrebi očuvanja i unapređenja životne sredine 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i druge literature, izrada razrednog panoa 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.2. VRIJEDNOST LJUDSKOG ŽIVOTA	<ul style="list-style-type: none"> - o životu - o značaju i vrijednosti ljudskog života - o kvaliteti života - o materijalnim u duhovnim dobrima stečenim u toku života 	<ul style="list-style-type: none"> - razumiju značaj i vrijednost ljudskog života - uočavaju materijalna i duhovna dobra stečena u toku života 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o značaju i vrijednosti ljudskog života - pozitivan stav prema duhovnim vrijednostima 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.3. UTICAJ SMIJEHA NA ZDRAVLJE	<ul style="list-style-type: none"> - o zdravlju - o smijehu - o sadržajima koji potiču na smijeh - o uticaju smijeha na zdravlje - o unapređenju zdravlja 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijaju sposobnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja - razumiju uticaj smijeha na zdravlje - uočavaju sadržaje koji potiču na 	<ul style="list-style-type: none"> - svijest o značaju očuvanja i unapređenja zdravlja - pozitivan stav prema sadržajima koji potiču smijeh - bogaćenje svakodnevnog 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje Interneta i druge literature, 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

		smijeh	života sadržajima koji potiču na smijeh	izrada razrednog panoa	
--	--	--------	---	------------------------	--

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

V razred

2011.

SARAJEVO

V RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije ovog predmeta u petom razredu je dati dalji i cjelovitiji doprinos zdravoj i svestranoj ličnosti učenika.

Zadatak je proširiti im znanja o karakteristikama njihovog uzrasta, o osobinama ličnosti i vrlinama, analizirati svijet oko nas, pomoći im da razlikuju emocije i uče se kontrolisati ih, pomoći im u pravilnom planiranju i korištenju slobodnog vremena i rada, jačati samopouzdanje i povjerenje, jačati toleranciju i poštovanje drugog i drugačijeg, vježbati navike kulturnog ophođenja i ponašanja, te zdravog življenja. Razvijati misaone procese, osamostaljavati ih, upućivati ih jedne na druge. Afirmisati pozitivne životne vrijednosti, osnaživati prijateljske odnose.

Cilj i zadatke devet tematskih cjelina ostvariti kroz posjete na terenu, radionice, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, kroz igrokaze i igranje uloga, izradu plakata i prezentacija te prezentovanje istih.

1. KULTURA RELIGIJA	4
5.1. Sakralni objekti	
6.1. Sveta mjesta religija	
7.1. Zlatna pravila religija	
2. MOJ GRAD	3
1. Posjeta – muzej, biblioteka, instituti	
2. Želimo promijeniti svijet	
3. ORGANIZACIJA I PLANIRANJE RADA I ODMORA	5
1. Kako organizovati svoje vrijeme	
2. Kako biti uspješan	
3. Organizacija slobodnog vremena	
4. Televizija i Internet	
5. Knjiga i čitanje	
4. ŠKOLA	3
1. Razredni ugovor	
2. Škola po mjeri učenika	
3. Škola je važna – šta želim biti kada porastem	
5. EMOCIJE	2
1. Kako se osjećam i mogu li se mijenjati	
2. Šta i koga volim i kako pokazujem ljubav	
6. KO SAM JA	7
1. Uzori iz pročitanih dijela	
2. Idoli	
3. Vlastiti identitet kao preduvjet poštivanja drugih	
4. Vrline	
5. Šta je to predpubertet	
6. Jačanje samopouzdanja	
7. Igra povjerenja	

7. TOLERANCIJA	4
<ul style="list-style-type: none"> 5. Jednakost među polovima 6. Uvažavanje različitih religija i tolerancija 7. Upoznajmo se – nacionalne manjine u BiH 8. Šta moji drugovi uče na vjeronauci 	
8. KULTURA PONAŠANJA	5
<ul style="list-style-type: none"> 5. Kultura ophođenja 6. Pozitivan odnos prema radu, školskoj i ostaloj imovini 7. Odnos prema pobjedi i porazu 8. Mogu li kontrolisati svoje ponašanje 9. Kako da budemo bolji 	
9. ŽIVOT I ZDRAVLJE	2
<ul style="list-style-type: none"> 4. Šta znači zdrav život 5. Korisne i štetne navike 	

ISHODI UČENJA

1. KULTURA RELIGIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
1.1. SAKRALNI OBJEKTI	<ul style="list-style-type: none"> - o sakralnim objektima u BIH (naziv, izgled) - o poznatim sakralnim objektima u svijetu i zanimljivosti o njima - o različitim religijama, običajima i obredima - o razlikama među religijama, običajima, obredima - o vjerskim službenicima u bogomoljama i njihovim zaduženjima 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju razlike među religijama, običajima i obredima - uočavaju sličnosti među religijama, običajima i obredima - razlikuju i prepoznaju sakralne objekte - razlikuju i prepoznaju vjerske službenike 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav o religijama i religioznosti - razvijati toleranciju i poštovanje individualnih specifičnosti i potreba - koriste razlike među religijama za upoznavanje - iskoristiti sličnosti među religijama za produbljivanje prijateljstava - razvijati uzajmno prihvatanje i poštovanje drugog i drugačijeg 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, posjete 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta sakralnim objektima
1.2. SVETA MJESTA RELIGIJA	<ul style="list-style-type: none"> -sveta mjesta religija, pojedinačno (naziv, izgled, geografsko određenje) -značaj, običaji i obredi svetih mjesta -važne građevine i vjerske objekte u svetim gradovima 	<ul style="list-style-type: none"> -uočavaju religijsku, ali i kulturnu i historijsku važnost svetih mjesta -uočavaju specifičnost običaja i obreda -razlikuju specifičnosti običaja i 	<ul style="list-style-type: none"> -izgrađen pozitivan stav prema religijama i osobama koje ih prakticiraju -integracija pozitivnih vrijednosti u vlastito ponašanje - poštovanje drugog i drugačijeg 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, posjete, 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta

	-objave, molitve, svete knjige	obreda -razlikuju svete knjige i molitve -uočavaju sličnosti i razlike -izrađuju plakate	-razvijen demokratski dijalog i tolerancija -otvorenost	korištenje Interneta i enciklopedija	
1.3. ZLATNA PRAVILA RELIGIJA	-zlatna pravila religija -pojedinačna zlatna pravila koji važe za sve religije -pravila ulaska i boravka u vjerskim objektima	-uočavaju pozitivne vrijednosti zlatnih pravila -uočavaju sličnosti i razlika među pravilima religija -prepoznaju i uočavaju vezu između pravila različitih religija -uočavaju i koriste pravila ulaska i boravka u vjerskim objektima -izrađuju plakate	-pozitivan stav o religijama -prihvatiti poruke dobra svih religija -poštivanje individualnih specifičnosti -prepoznavanje i tolerancija različitosti	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, posjete	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta
2. MOJ GRAD					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
2.1. POSJETA: MUZEJU, BIBLIOTECI, BOŠNJAČKOM INSTITUTU	-o znamenitostima svoga grada (muzej, biblioteka, institut) -o sličnostima i razlikama kulturno – historijskih objekata -o pravilima	-prepoznaju kulturno – historijske spomenike -prepoznaju arhitektonske karakteristike kulturno - historijskih	-ponašati se u skladu sa pravilima posjete kulturno - historijskih objekata i na javnim mjestima uopće -pozitivan stav prema kulturno -	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva,	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta

	<p>ponašanja prilikom posjete kulturno - historijskim objektima</p> <p>-o historiji i kulturi grada i države</p> <p>-o značaju kulturno - historijskih objekata za život jednog grada ili države</p> <p>-o zanimanjima ljudi zaposlenih u kulturno – historijskim ustanovama</p>	<p>objekata koje posjete</p> <p>-shvatiti ulogu i značaj kulturno - historijskih objekata</p> <p>-posmatraju, zaključuju, izrađuju plakate, prezentacije, rezentuju</p>	<p>historijskim znamenitostima grada</p> <p>-ljubav prema gradu</p> <p>-učiti iz prošlosti</p>	<p>zaključivanje, posjete</p>	
<p>2.2.</p> <p>ŽELIMO PROMIJENITI SVIJET</p>	<p>-o pozitivnim i negativnim oblicima ponašanja u društvu</p> <p>-o načinima uticaja i doprinosa poboljšanju sredine u kojoj živimo</p>	<p>-uočiti i kritički se osvrnuti na pozitivne i posebno na negativne trendove u društvu</p> <p>-posmatrati i zaključiti na koji način doprinijeti poboljšanju okruženja u kojem živimo</p> <p>-logički zaključivati, diskutovati, dramtizovati, nuditi i pronalaziti rješenja</p> <p>-biti samokritičan</p>	<p>-vlastitim pozitivnim primjerom ponašanja uticati na okolinu</p> <p>-propagirati zdrav život, kulturu, ekologiju</p> <p>-biti odgovoran i koristan član društva</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, izrada razrednog panoa, razmjena iskustva, zaključivanje, posjete, dramtizacija</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, organizacija posjeta</p>
3. ORGANIZACIJA I PLANIRANJE RADA I ODMORA					

TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
3.1. KAKO ORGANIZOVATI SVOJE VRIJEME	<ul style="list-style-type: none"> -o dnevnom i sedmičnom planiranju i organizaciji rada i odmora -o važnosti planiranja i organizacije vremena -o potrebi periodičnog smjenjivanja rada i odmora -o načinima organizacije učenja -o načinima organizacije slobodnog vremena -o tehnikama uspješnog učenja 	<ul style="list-style-type: none"> -napraviti dnevni i sedmični plan rada -uočiti vezu između pravilnog planiranja i organizacije vremena i uspjeha -pravilno organizovati učenje -prepoznati i koristiti adekvatne tehnike učenja -korisno planirati i organizovati slobodno vrijeme 	<ul style="list-style-type: none"> -pozitivan odnos prema učenju -motivacija za sticanje znanja -uživati u organizovanom slobodnom vremenu -ponašati se u skladu sa planom, biti dosljedan 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plana rada 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3.2. KAKO BITI USPJEŠAN	<ul style="list-style-type: none"> -šta podrazumijevamo pod uspjehom -koji su načini i putevi ka uspjehu (planiranje, trud, zalaganje, rad, dosljednost, upornost) 	<ul style="list-style-type: none"> -planira i organizira rad -uočava i razlikuje različite načine i vrste uspjeha -uočava i zaključuje vezu između rada, planiranja, dosljednosti i uspjeha -evaluira, procjenjuje, 	<ul style="list-style-type: none"> -pridržava se plana i pravila -razvija lične pozitivne osobine -ima stav pobjednika 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plana rada 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

		zaključuje			
3.3. ORGANIZACIJA SLOBODNOG VREMENA	- slobodno vrijeme nije vrijeme kada ne radimo ništa -o načinima planiranja i organizacije slobodnog vremena -o pravu svakog pojedinca da samostalno planira svoje slobodno vrijeme u skladu sa svojim interesovanjima	-planirati slobodno vrijeme -bira aktivnosti prema vlastitom afinitetu -korisno provoditi slobodno vrijeme -uočava vrijednost odmora i slobodnog vremena -družiti se -razvijati vlastite afinitete, talente, zanimanja	-razvijati i produbljivati prijateljstva -zabaviti se -smijati se -uvažavati izbore drugih u odabiru načina organizacije slobodnog vremena	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plana odmora	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3.3. TELEVIZIJA I INTERNET	-o prednostima televizije i Interneta -o nedostacima televizije i Interneta -o koristima koje imamo od medija -o štetnom uticaju medija na društveni život ljudi -o zloupotrebama medija -o opasnostima koje ovi mediji mogu izazvati -o pravilnoj i korisnoj uporebi ovih medija	-pravilno, korisno i adekvatno dozirano koristiti televiziju i Internet -izbjegavati neprilagođene sadržaje -medije koristiti u funkciji zdrave zabave, odgoja i obrazovanja -uočiti pravila korištenja televizije i Interneta	- poštovati pravila korištenja televizije i Interneta -birati kvalitetne sadržaje - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada plana odmora i sadržaja -biti svjestan i odgovoran	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
3.4.KNJIGA I	-šta su knjige	-birat će adekvatno i	-razvijati i njegovati	posmatranje,	-planiranje,

ČITANJE	-šta su udžbenici -o važnosti čitanja - o koristima čitanja i druženja sa knjigama -o čuvanju i odnosu prema knjigama -o pravilnom odabiru štiva za čitanje -kako čitati	kvalitetno štivo -vodit će računa o knjigama -čitati će s razumijevanjem -uočavat će poruke, logički zaključivati, pronalaziti rješenja, -obogatit će rječnik	pozitivne ljudske vrijednosti -bogatiji rječnik i izražavanje povećat će samopouzdanje -čitanje će postati potreba, a ne obaveza	diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje	motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
4. ŠKOLA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1. RAZREDNI UGOVOR	-koje je poželjno, a koje nepoželjno ponašanje u razredu -šta je ugovor i šta ga čini -kada je opravdano odstupiti od ugovora	- zaključit će da nepoželjno ponašanje ometa rad i red drugih -shavatit će da je važno i potrebno pridržavati se dogovora tj. ugovora	-biće dosljedni u pridržavanju i poštivanju razrednog ugovora i njegovih pravila -bit će spremni pomoći sebi i drugima u rješavanju problema -razvijat će drugarske i međuljudske odnose -usvojit će visoke standarde ponašanja	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada individualne liste teškoća i pozitivnih situacija	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
4.2. ŠKOLA PO MJERI UČENIKA	-znat će o važnosti škole i kvalitetnog obrazovanja -znat će šta je argumentovano i demokratsko	--razvijat će logičko mišljenje i zaključivanje -moći će argumentovano i na demokratski način	- imat će lični stav -uvažavat će mišljenje i stavove drugih -vlastitim idejama će pokušati dati doprinos	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada individualne liste teškoća i pozitivnih	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

	iznošenje mišljenja i stavova	iznositi i braniti svoje stavove i mišljenja	poboljšanje svog školskog okruženja i obrazovanja uopće	situacija	
4.3. ŠKOLA JE VAŽNA – ŠTA ŽELIM BITI KADA PORASTEM	- uloga škole je jako velika u životu ljudi -škola je prva stepenica ka uspjehu i put ka našem budućem zanimanju -škola je drugi dom	-učit će sve dobrobiti škole i obrazovanja i logički će ih povezati sa odabirom budućeg zanimanja i životnim stilom uopće	-razvijat će i slijediti svoje ambicije -biti dosljedni i uporni -cijeniti rad i zalaganje	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada individualne liste teškoća i pozitivnih situacija	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
5. EMOCIJE					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
5.1. KAKO SE OSJEĆAM I MOGU LI SE MIJENJATI	-svi imaju pravo na vlastite emocije -u različitim situacijama različito se osjećamo i reagujemo -treba znati kontrolisati emocije	-sposobni su ispoljavati ali i razlikovati i prepoznavati emocije u različitim životnim situacijama -moći će kontrolisati vlastite emocije	-razvijat će emocionalnu svijest i osjetljivost -širit će pozitivne emocije i truditi se da kanališu negativne, te da mijenjaju svoje negativno (burno) reagovanje u određenim situacijama	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, igranje uloga, pantomime, crtanje, ilustriranje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
5.2. ŠTA I KOGA VOLIM I KAKO POKAZUJEM LJUBAV	- znat će šta vole, šta ne vole i zašto -znat će načine na koje trebaju pokazati da nešto i nekoga vole	-razvijat će sposobnost mišljenja, zaključivanja, uočavanja i upoređivanja	-razvijat će pozitivne ljudske vrijednosti, kreativnost, pozitivan odnos prema ljudima i okolini, drugarstvo, empatiju	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, izrada kartica, čestitki, poruka	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6. KO SAM JA					

TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
6.1. UZORI IZ PROČITANIH DIJELA	-o važnosti čitanja -o važnosti analiziranja i uočavanja likova u djelima i njihovog ponašanja	-uočavat će likove u djelima -analizirat će i kritički se osvrnuti na ponašanje likova u pročitanim djelima -povezivati će određeno ponašanje i likove sa stvarnim životom -zaključivati će, upoređivati, opisivati	-uočene pozitivne modele ponašanja i stavove će inkorporirati u vlastito ponašanje	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustva, zaključivanje, igranje uloga, pantomime, crtanje, ilustrovanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.2. IDOLI	- usvojiti će pojam idol - usvojiti će pojmove pozitivni i negativni idoli	-uočavat će pozitivne i negativne osobine ličnosti i kritički se osvrnuti na njih -analizirati će osobine svog idola i uporediti ih sa svojim osobinama	-razviti će i koristiti pozitivne osobine svog idola u svakodnevnom životu i komunikaciji sa vršnjacima	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.3. VLASTITI IDENTITET KAO PREDUVJET POŠTIVANJA DRUGIH	-usvojiti će pojam identitet -znati će da svako ima vlastiti identitet -znati će da trebaju poštovati identitet drugih i drugačijih	- uočiti će razlike među sobom (polne, religijske, socijalne,...) -poštovati će individualne specifičnosti i potrebe	-razvijati će toleranciju -na pozitivan način koristiti će međusobne razlike	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.4.VRLINE	- o vrlinama	-razlikuju vrline od	- pozitivan stav	posmatranje,	-planiranje,

	(pristojnost, ustrajnost, hrabrost, pravednost) - o uspješnosti, upornosti, istrajnosti - o značaju i njegovanju navedenih vrlina	mana - prepoznaju vrline kao takve - uočavaju osobe koje posjeduju te vrline - razvijaju i njeguju navedene vrline	prema vrlinama - pozitivan stav prema osobama koje posjeduju te vrline - identifikuju se s takvim osobama - razvijaju pozitivne vrijednosti i stavove u skladu sa navedenim vrlinama	diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje	motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.5. ŠTA JE TO PRETPUBERTET	-šta je pubertet i prepubertet -koje su karakterisitke prepuberteta	-uočit će i razumjeti karakteristike prepuberteta -razvijat će kritičko mišljenje i logičko zaključivanje -shvatit će važnost zdrave ishrane i higijene	-razvijat će higijenske navike i navike zdrave ishrane -prihvatit će promjene koje doživljavaju -razumjet će jedni druge	-posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, dramatizacija	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
6.6. JAČANJE SAMOPOUZDANJA (radionica)	- šta je samopouzdanje -kako postaviti realne ciljeve	-razvijat će sposobnost uočavanja, povezivanja i logičkog zaključivanja -uočit će uzročnu vezu između samopouzdanja i vlastite aktivnosti -bit će samokritični i uočiti i razumjeti vlastitu moć i	-postavljat će realne ciljeve, koje će moći ostvariti i na taj način podići nivo vlastitog samopouzdanja -planirat će aktivnosti -bit će dosljedni i uporni	-posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, dramatizacija	-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

		<p>možnosti</p> <p>-razvijanje kognitivnih sposobnosti</p>			
<p>6.7. IGRA POVJERENJA (radionica)</p>	<p>-šta su tajne</p> <p>-povjerene tajne ne treba odavati</p> <p>-šta je povjerenje</p>	<p>-uočiti će važnost čuvanja povjerene tajne kao načina očuvanja prijateljstva i razvijanja povjerenja</p> <p>-shvatiti će vlastitu i potrebu drugih da podijele tajnu sa nekim bliskim</p>	<p>-razvijanje međusobnog povjerenja</p> <p>-produbljivanje drugarstva</p> <p>-razvijanje dosljednosti</p>	<p>-posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, dramatisovati</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
7. TOLERANCIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>7.1. JEDNAKOST MEĐU SPOLOVIMA</p>	<p>-šta je tolerancija</p> <p>-razlike među polovima</p> <p>-sličnosti među polovima</p>	<p>-razvijati će logičko mišljenje i zaključivanje</p> <p>-uočavati će sličnosti i razlike među polovima i upoređivati ih i analizirati</p>	<p>- razvijati će toleranciju i stav jednakosti među polovima</p> <p>- razvijati će pozitivan odnos prema različitostima i koristiti ih na koristan način i na svoje lično zadovoljstvo, ali i zadovoljstvo drugih</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, igranje uloga, pantomime, crtanje, upotrebljavati će tehniku Venovog dijagrama</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
7.2. UVAŽAVANJE	- o religijama koje	-uočavati će religijske	-razvijati će	- posmatranje,	-planiranje,

<p>RAZLIČITIH RELIGIJA I TOLERANCIJA</p>	<p>postoje u Bosni i Hercegovini - o običajima, praznicima, načinima molitve, svetim knjigama različitih religija, vjerskim službenicima, načinima čestitanja praznika</p>	<p>razlike među sobom -razvit će sposobnost demokratskog dijaloga -jačat će jedinstvo u odjeljenju</p>	<p>toleranciju -uočene religijske razlike koristit će na pozitivan način za bolje upoznavanje, druženje i pomaganje</p>	<p>diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, igranje uloge</p>	<p>motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>7.3. UPOZNAJMO SE – NACIONALNE MANJINE BIH</p>	<p>- koje su nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini -o tradiciji, kulturi, običajima, jeziku, kuhinji nacionalnih manjina</p>	<p>--razvijat će interpretacijsko – analitičke vještine - posmatrat će, analizirati, uočavati, zaključivati</p>	<p>-razvijat će zanimanje i toleranciju za nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini -smanjivat će predrasude i stereotipe prema drugima</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, dramatizacija, pjevanje, plesanje</p>	<p>-planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>
<p>7.4. ŠTA MOJI DRUGOVI UČE NA VJERONAUCI</p>	<p>- šta je vjeronauka - šta se uči na vjeronauci - da kao i religije, postoje i različite vrste vjeronauke</p>	<p>- uočit će povezanost religije i vjeronauke - uočit će pozitivne sadržaje koje njihovi drugovi uče na vjeronauci - upoređivat će i uvidjeti da postoji veza i sličnost između pojedinih sadržaja koje na časovima vjeronauke izučavaju drugovi</p>	<p>- razvijanje znatiženje - razvijanje tolerancije - razvijanje pozitivnog odnosa i prihvatanje odluke drugova da pohađaju nastavu vjeronauke</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, -izrada grafikona i plakata</p>	<p>- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje</p>

		pripadnici različitih religija			
8. KULTURA PONAŠANJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
8.1. KULTURA OPHODENJA	- na koji način se kulturno ophoditi i ponašati u različitim životnim situacijama	- uočavanje pozitivnih i negativnih primjera ophođenja i ponašanja - povezivanje kulturnog ophođenja i ponašanja sa životnim postignućem, uspjehom, dolaskom do cilja – lijepa riječ i gvozdena vrata otvara	- razvijanje pozitivnog stava i prihvatanje pravila ponašanja i ophođenja prema drugim osobama u porodici, školi, okolini - razvijanje visokog standarda ponašanja učenika - razvijanje uzajamnog prihvaćanja i tolerancije u široj društvenoj zajednici	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, dramatizacija	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
8.2. ODNOS PREMA RADU, ŠKOLSKOJ I DRUGOJ IMOVINI	- odnos prema radu, školskoj i drugoj imovini treba biti pozitivan - znat će koje su obaveze, a koja prava učenika u školi	- učit će i razumjeti svoje obaveze i prava - logički će zaključivati i pronalaziti rješenja i načine na koje će ispoštovati svoje obaveze	- planirat će i dosljedno se pridržavati plana - razvijat će pozitivan odnos prema radu, školskoj i drugoj imovini - razvijat će samokritičnost i svijest o uzročno-	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, ispuniti i analizirati rezultate ankete	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

			posljedičnim vezama		
8.3. ODNOS PREMA POBJEDI I PORAZU	<ul style="list-style-type: none"> - znat će šta je fair play - znat će da svi imaju različite osobine - znat će da imaju različita interesovanja i sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - uočit će povezanost osobina ljudi sa poslovima i hobijima kojima se bave - uočit će vezu između truda, zalaganja i dosljednosti sa uspjehom 	<ul style="list-style-type: none"> - dostojanstveno će prihvatati poraz - poštivat će pobjednika - razvijat će toleranciju i pozitivan stav kako prema pobjedi, a tako i prema porazu - zalagat će se u radu 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, pokazivati umjetničke sposobnosti, pokazivati vještinu neverbalnog komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
8.4. MOGU LI KONTROLISATI SVOJE PONAŠANJE	<ul style="list-style-type: none"> - koji su prihvatljivi oblici ponašanja - načine na koje će kontrolisati vlastito ponašanje u različitim situacijama i zašto je to važno 	<ul style="list-style-type: none"> - uočit će i logički zaključiti da postoji veza između našeg ponašanja u određenim situacijama sa načinom na koji nas ljudi prihvataju - uvidjet će da kontrolišući sebe povećavamo i vlastitu kontrolu nad drugima, jer na taj način pokazujemo poštovanje i razumijevanje i prema sebi i prema drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - usvojit će i pokazivati kulturu u ponašanju - kontrolisat će svoje ponašanje i pokazati svoju zrelost, prisebnost, poštivanje i razumijevanje sebe i drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, igranje uloga 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
8.5. KAKO DA BUDEMO BOLJI	<ul style="list-style-type: none"> - na kojim sve poljima mogu biti bolji i raditi na vlastitoj 	<ul style="list-style-type: none"> - uočit će svoje dobre strane i nedostatke - logički će razmišljati 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijat će samokritičnost i objektivnost 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje

	ličnosti i životu	i zaključivati - pronaći će rješenja za eliminisanje i umanijivanje uočenih nedostataka	- trudit će se da poravi sve ono što su uočili kao svoj nedostatak - biće dosljedni, planirat će promjene	zaključivanje, - izrada grafikona i plakata	aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
9. ŽIVOT I ZDRAVLJE					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
9.1. ŠTA ZNAČI ZDRAV ŽIVOT	- o komponentama koje čine zdrav život (ishrana, fizička aktivnost, normalna tjelesna masa, izbjegavanje poroka, druženje, humor, smijeh,...)	- uočiti će šta sve čini zdrav život - zaključiti će zašto je važno živjeti zdravo - logički će zaključiti i uočiti kojih se navika zdravog života pridržavaju, a kojih ne - uočiti će uzročno posljedične veze između pridržavanja navika zdravog života i kvalitete življenja i zdravlja	- pridržavat će se dosljedno navika zdravog življenja - razvijat će samokontrolu i svijest o zdravom životu i zdravlju	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, - izrada grafikona i plakata	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje
9.2. KORISNE I ŠTETNE NAVIKE	- koje su korisne navike - koje su štetne navike i zašto - kako se riješiti štetnih navika	- razlikovat će korisne od štetnih navika - uočiti će vezu između štetnih navika i emocionalne, životne, profesionalne nesigurnosti	- riješit će se vlastitih štetnih navika - napraviti će plan ka rješavanju istih i pridržavat će ga se - bilježiti će pozitivne pomake i primjere - razvijat će	- posmatranje, diskutovanje, razmjena iskustava, zaključivanje, - izrada grafikona i plakata	- planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, usmjeravanje, savjetovanje

		- uočit ée i suočit se sa vlastitim štetnim navikama	dosljednost i samopouzdanje		
--	--	--	--------------------------------	--	--

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

VI razred

2011.

SARAJEVO

VI RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj ovog predmeta u šestom razredu je doprinijeti razvoju identiteta ličnosti učenika, svijesti o sebi, o drugom i drugačijem i osposobljavanju za kvalitetan društveni život.

Realizacijom sadržaja bi trebalo posredovati kompetencije:

- Emocionalna svijest, prepoznavanje svojih i tuđih emocija i odgovarajuće reagiranje u stresnim situacijama
- Samopouzdanje, jasan osjećaj vlastitih moći i limita
- Samokontrola, kontrola ometajućih emocija i impulsa
- Empatija i altruizam
- Istinoljubivost, izgradnja standarda časti i integriteta
- Adaptibilnost, fleksibilnost u prihvatanju promjena
- Inovacija, otvorenost za nove ideje, pristupe i informacije
- Izdvajanje bitnog od nebitnog, vještina odabira informacija
- Ovladavanje osnovima mnemotehnike, kao modela uspješnijeg pamćenja nužnih informacija
- Savjesnost, preuzimanje odgovornosti za lična ostvarenja
- Perzistencija, istrajavanje na ciljevima uprkos preprekama ili neuspjesima
- Motiv postignuća, težnja za poboljšanjem ili ostvarenjem najviših kvaliteta
- Razumijevanje drugih individua i grupa
- Aktivno slušanje, argumentovano obrazlaganje problema, nenasilna komunikacija
- Komunikaciju i interpersonalne vještine
- Sposobnost donošenja odluka i rješavanja problema
- Uvažavanje različitosti, tolerancija, demokratija
- Optimizam, unutrašnja motivisanost, volja za rad
- Kreativnost i kritičko mišljenje

Pored toga, potrebno je osmisliti najprikladniji nastavni metod, oblik nastavnog rada i nastavna pomagala u realizaciji nastavnih jedinica. Gdje god to sadržaji nameću, potrebno je uključiti učenike u realizaciju putem projektne nastave, interaktivne nastave i učenja putem rješavanja problema, prilagođeno uzrastu.

Nastavnik treba da motiviše učenike, da iskoristi njihova interesovanja, pokaže im značaj onoga što uče, potiče ih na kritičko i kreativno razmišljanje i razvija empatiju, da kreira pozitivnu socio-emocionalnu klimu i atmosferu povjerenja, uvažavanja i tolerancije na času.

Savremeni pristupi u poučavanju, fokus u radu pomjeraju na pristup učeniku kao individui sa specifičnim kognitivnim, afektivnim i konativnim karakteristikama, te je zadaća nastavnika da kroz realizaciju sadržaja ovog nastavnog predmeta jača te osobine učenika.

1. LIČNOST	13
1.1 Potrebe 1.2 Osjećanja 1.3 Moji izbori 1.4 Svako je poseban 1.5 Kalendar samopouzdanja 1.6 Ja u očima drugih 1.7 Moje potrebe, želje i zahtjevi 1.8 Opasnosti za život 1.9 Život i smrt 1.10 Optimizam 1.11 Lična higijena 1.12 Kako da budem bolji/bolja	
2. LIČNOST I DRUŠTVO	9
2.1. Vrijednost različitosti 2.2. Pripadnost grupi 2.3. Očekivanja, obaveze i odgovornosti 2.4. Biti koristan za sebe i druge 2.5. Razgovor 2.6. Komunikacija u porodici 2.7. Nenasilno rješavanje sukoba 2.8. Socijalne kompetencije 2.9. Bogatstvo i siromaštvo	
3. LIČNOST I RELIGIJA	4
3.1. Svjetske religije 3.2. Religijski znakovi i simboli 3.3. Važne ličnosti svjetskih religija 3.4. Citati i poučne priče	
4. SLOBODNO VRIJEME	5
4.1. Ovisnosti-duhan, alkohol, narkotici 4.2. Televizija, internet, mobitel 4.3. Umjetnost 4.4. Kulturni događaji u gradu	
5. EFIKASNO UČENJE	3
5.1. Planiranje usmjereno ka cilju 5.2. Uspješnije učenje-mnemotehnika 5.3. Debata	
6. EKOLOGIJA	1
6.1. Kvalitet života na Zemlji	

PREDLOŽENI MODEL

1. LIČNOST					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
1.1. POTREBE	<ul style="list-style-type: none"> - o osnovnim ljudskim potrebama, potrebama za - hranom, vodom, odmorom, sigurnošću, ljubavlju, prihvatanjem, samopotvrđivanjem, samopoštovanjem 	<ul style="list-style-type: none"> - osvještavanje potreba i prepoznavanje načina zadovoljenja potreba na afirmativan način - uočavanje prioritetnih potreba - razlikovanje primarnih potreba od potreba društvenog karaktera 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava o svojim i potrebama drugih - po potrebi traženje pomoći u analizi vlastitih potreba 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - osigurava atmosferu uvažavanja mišljenja i stavova svih učesnika u radu - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
1.2. OSJEĆANJA	<ul style="list-style-type: none"> - o osnovnim osjećanjima - o situacijama u kojima se očituju različita osjećanja, - o postupcima vezanim za osjećanja - o potrebi kontrole neugodnih osjećanja (ljutnja, ljubomora, zavist, usamljenost, tuga, stres, 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje i razlikovanje osnovnih osjećanja i situacija u kojima se ona očituju, - razumijevanje povezanosti misli-osjećanja-djelovanja, - razumijevanje i razlikovanje intenziteta ispoljavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - integracija pozitivnih vrijednosti u vlastito ponašanje - poštovanje drugih i njihovih osjećanja - otvorenost - unutrašnja kontrola misli, osjećanja i ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> - koristi grafikone, sheme - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika - priprema izvore za analizu - planira rad - usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja

	<p>sramežljivost, odbacivanje, strah, mržnja)</p> <p>- o unutrašnjoj i vanjskoj kontroli ponašanja</p>	<p>osjećanja,</p> <p>- uočavanje i razlikovanje postupaka do kojih vode određena osjećanja</p> <p>- razumijevanje potrebe za kontrolom intenziteta ispoljavanja negativnih osjećanja</p>			
1.3. MOJI IZBORI	<p>- o pojmu izbora, izborima koje mogu napraviti u svakodnevnom životu</p> <p>- o odlukama i posljedicama određenih odluka</p> <p>- o slobodnoj volji</p>	<p>- osviještavanje i prepoznavanje mogućnosti izbora u svakodnevnom životu</p> <p>- razumijevanje povezanosti izbora, odluke i posljedice</p>	<p>- sigurno iznošenje i obrazlaganje stavova</p> <p>- preuzimanje odgovornosti za izbore</p> <p>- izbjegavanje naučene bespomoćnosti</p>	<p>- posmatranje</p> <p>- diskutovanje</p> <p>- sakupljanje materijala</p> <p>- razmjena iskustva, zaključivanje</p>	<p>- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja</p>
1.4. SVAKO JE POSEBAN	<p>- o sebi-svojim znanjima, sposobnostima, interesovanjima</p> <p>- o načinima vrednovanja sebe</p>	<p>- osvještavanje, uočavanje, prepoznavanje i imenovanje vlastitih snaga</p> <p>- prepoznavanje pozitivnih informacija o sebi</p>	<p>- realna slika o sebi,</p> <p>- prihvatanje pozitivnih informacija o sebi</p> <p>- prihvatanje sebe</p> <p>- interesovanje za boljim upoznavanjem sebe</p>	<p>- posmatranje,</p> <p>- diskutovanje</p> <p>- sakupljanje materijala,</p> <p>- razmjena iskustava, zaključivanje</p>	<p>- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja</p>
1.5. KALENDAR	<p>- o samopouzdanju,</p> <p>- o visokom i niskom samopouzdanju,</p>	<p>- razlikovanje niskog od visokog samopouzdanja</p>	<p>- djelovanje na podizanju vlastitog i samopouzdanja</p>	<p>- izrada kalendara samopouzdanja</p>	<p>- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu,</p>

SAMOPOUZDANJA	<ul style="list-style-type: none"> - o uzrocima niskog samopouzdanja - o važnosti samopouzdanja u prevazilaženju teškoća i ostvarivanju ciljeva - o posljedicama nerealne slike o sebi 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje uzroka niskog samopouzdanja - prepoznavanje i kreiranje formulacija koje doprinose jačanju samopouzdanja 	drugih		planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
1.6. JA U OČIMA DRUGIH	<ul style="list-style-type: none"> - o urođenim (boja kože, kose, očiju, visina,...) i stečenim osobinama, - o društveno prihvatljivim osobinama i načinima sticanja tih osobina - o negativnim osobinama, mogućnostima i načinima mijenjanja tih osobina 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje urođenih od stečenih osobina - upoređivanje vlastitih osobina po ličnoj i procjeni drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatanje urođenih osobina - težnja za posjedovanjem pozitivnih osobina i za mijenjanjem negativnih 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
1.7. MOJE ŽELJE, POTREBE I ZAHTJEVI	<ul style="list-style-type: none"> - o vlastitim željama, potrebama i zahtjevima - o JA-porukama i TI-porukama u iznošenju želja, potreba i zahtjeva 	<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje, prepoznavanje, imenovanje i iznošenje potreba, želja i zahtjeva - razlikovanje JA-poruka od TI-poruka 	- svijest o vlastitim potrebama, željama, zahtjevima i primjena JA-poruka u njihovom iznošenju	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja

<p>1.8. OPASNOSTI ZA ŽIVOT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o opasnostima za život iz neposrednog okruženja-hladno i vatreno oružje, NUS - o razumnim i nerazumnim rizicima - o aktivnostima koje treba poduzeti u slučaju da se nađu u situacijama koje mogu biti prijetnja životu 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje, prepoznavanje, razumijevanje i izbjegavanje opasnosti za život - razlikovanje razumnih od nerazumnih rizika 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema životu - izbjegavanje nerazumnih rizika 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje prezentacija sakupljanje materijala o temi, analiza, sinteza, evaluacija 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
<p>1.9. ŽIVOT I SMRT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o životu i smrti kao prirodnim procesima - o smrti kao velikom gubitku i načinima prevazilaženja - o žalovanju, ali i granicama u vezi s tim 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje života i smrti kao prirodnih procesa - uočavanje različitih načina žalovanja - razumijevanje potrebe prevazilaženja velikih gubitaka 	<ul style="list-style-type: none"> - uvažavanje različitosti u stavovima - formiranje pozitivnog stav prema života - zapažanje osjećanja i suosjećanje s onima koji su izgubili drage osobe - pomaganje sebi i drugima u prevazilaženju gubitka 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
<p>1.10. OPTIMIZAM</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o pojmu optimizma i pesimizma - o značaju optimizma u svakodnevnom životu - o načinima promjen 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje optimističnog načina razmišljanja - kontrola vlastitih misli i promjena negativnih misli u 	<ul style="list-style-type: none"> - afirmisanje optimističnog pogleda na život 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i

	negativnih misli u pozitivne	pozitivne			navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
1.11. LIČNA HIGIJENA	<ul style="list-style-type: none"> - o fiziološkim promjenama u pubertetu i ličnoj higijeni - o prirodnim i vještačkim sredstvima za ličnu higijenu - o ulozi reklame na odabir higijenskih sredstava - o štetnom uticaju nekih kozmetičkih preparata 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje važnosti lične higijene - razlikovanje prirodnih od vještačkih sredstava za ličnu higijenu - prepoznavanje štetnosti nekih supstanci vještačkih higijenskih i kozmetičkih sredstava 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava o ličnoj higijeni i zdravlju - upotreba prirodnih higijenskih i kozmetičkih sredstava 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
1.12. KAKO DA BUDEM BOLJI/BOLJA	<ul style="list-style-type: none"> - o vlastitim znanjima, uloženom trudu, očekivanjima i njihovoj realizaciji - o načinima planiranja vlastitog napretka 	<ul style="list-style-type: none"> - kritički osvrt na vlastito postignuće, - samoevaluacija 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava prema planiranju rada - vjera u uspjeh 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje - materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja
2. LIČNOST I DRUŠTVO					
TEMA	ZNAJNA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
2.1. VRIJEDNOST RAZLIČITOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - o sličnostima i razlikama u tjelesnom, 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje sličnosti i razlika u izgledu, mišljenjima, 	<ul style="list-style-type: none"> - potreba informisanja o drugom i drugačijem 	<ul style="list-style-type: none"> - informisanje, analiza, sinteza, evaluacija, igranje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu,

	<p>psihološkom, kulturološkom i religijskom smislu</p> <ul style="list-style-type: none"> - o vrijednostima različitosti - o važnosti informisanja o drugom i drugačijem 	<p>navikama, stavovima, interesovanjima, vjerovanjima, običajima</p> <ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje različitosti - uočavanje vrijednosti različitosti 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatanje razlika, - iskazivanje uvažavanja prema razlikama 	<p>uloga</p>	<p>planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu</p>
2.2. PRIPADNOST GRUPI	<ul style="list-style-type: none"> - o grupama u okviru razreda, sekcija, izvanškolskim grupama - o pravilima na kojima se temelji organizacija grupa - o pripadnosti grupi - o položaju pojedinaca u grupi - o ličnom i identitetu grupe 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje grupa i njihovih ciljeva - prepoznavanje ciljeva grupa - razumijevanje organizacija grupa kojoj pripadaju - razlikovanje ličnog od identiteta grupe 	<ul style="list-style-type: none"> - uključivanje u grupe s pozitivnim ciljevima - očuvanje ličnog identiteta u grupi 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
2.3. OČEKIVANJA, OBAVEZE I ODGOVORNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - o očekivanjima, obavezama i odgovornostima koje nameće okolina - o realnim i nerealnim očekivanjima - o posljedicama nerealnih očekivanja - o pravima i obavezama - o odabranim i 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje i razlikovanje očekivanja - organizacija i realizacija obaveza - uočavanje prioritetnijih obaveza - uočavanje situacija u kojima se primjenjuju ili neprimjenjuju prava i 	<ul style="list-style-type: none"> - spremnost na preuzimanje odgovornosti i obaveza u skladu sa mogućnostima - uvažavanje mišljenja drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i

	nametnutim obavezama	obaveze			raspravu
2.4. BITI KORISTAN ZA SEBE I DRUGE	<ul style="list-style-type: none"> - o pojmu korisnosti - o važnosti dobrih društvenih odnosa za vlastiti osjećaj sreće - o volonterizmu i njegovoj korisnosti za sebe i druge 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje i razumijevanje korisnih djela za sebe i druge - prepoznavanje situacija u kojima se može biti koristan za sebe i druge 	<ul style="list-style-type: none"> - humanizacija u odnosu prema drugima - volontiranje društvenoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> - vođenje dnevnika dobrih djela za sebe - projekti pomoći drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
2.5. RAZGOVOR	<ul style="list-style-type: none"> - o razgovoru kao sredstvu komunikacije - o važnosti razgovora - o pravilima uspješnog vođenja razgovora - o aktivnom slušanju 	<ul style="list-style-type: none"> - izražavanje potreba na jasan način - prepoznavanje i razumijevanje osjećanja drugih - vladanje vještinom vođenja razgovora 	<ul style="list-style-type: none"> - zanimanje za druge - prihvatanje ideja drugih - uvažavanje osjećanja drugih - biti dobar-aktivan slušaoc - kvalitetna verbalna interakcija 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
2.6. KOMUNIKACIJA U PORODICI	<ul style="list-style-type: none"> - o važnosti komunikacije u zadovoljenju potreba - o uspješnoj komunikaciji u porodici 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje uspješne od neuspješne kominikacije - prepoznavanje afirmativnih načina za zadovoljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> - uvažavanje svih članova porodice - pozitivan stav prema zajedništvu i sigurnosti koju pruža porodica 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i

	- o problemima u komunikaciji roditelj-dijete	svojih potreba u porodici			navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu.
2.7. NENASILNO RJEŠAVANJE SUKOBA	- o pojmu sukoba - o situacijama koje šire sukob - o važnosti potreba i osjećanja(strahova) u razrješavanju sukoba - o koracima u pozitivnom razrješavanju sukoba	- uočavanje problema - prepoznavanje potreba i strahova u konfliktnim situacijama - iznalaženje prihvatljivih rješenja za obje strane u konfliktu	- namjera i htijenje da se konflikt riješi tako da obje strane budu zadovoljene	- izrada mape konflikta	- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
2.8. SOCIJALNE KOMPETENCIJE	- o asertivnosti, - o posljedicama asertivnog, neasertivnog i agresivnog ponašanja - o tehnikama asertivnog ponašanja	- uočavanje i razlikovanje asertivnog od neasertivnog i agresivnog ponašanja - preispitivanje vlastitog komuniciranja s drugima - otkrivanje eventualnih destruktivnih snaga i sučeljavanje s njima -	- prosocijalno ponašanje- prihvatanje drugog - uspostavljanje i održavanje prijateljskih veza kao osnove vlastitog osjećaja sreće i uspjeha - svijest o osjećajima, potrebama i brigama drugih	- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje	- potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu

<p>2.9. BOGATSTVO I SIROMAŠTVO</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o bogatstvu i siromaštvu kao društvenim pojavama u prošlosti i sada - o materijalnom i duhovnom bogatstvu i siromaštvu - o načinima prevazilaženja siromaštva - o solidarnosti - bogatstvu i siromaštvu sa stanovišta religije 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje sličnosti i razlika pojmova materijalnog bogatstva i siromaštva nekad i sad - prepoznavanje, razlikovanje i objašnjavanje razlika između materijalnog i duhovnog bogatstva i siromaštva - razumijevanje duhovnog i materijalnog u kontekstu religije 	<ul style="list-style-type: none"> - prihvatanje i pozitivno vrednovanje duhovnog bogatstva - želja i potreba za solidarisanjem prema siromašnima - formiranje pozitivnog stava prema religiji 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, - razmjena iskustva, zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče interesovanje učenika, priprema izvore za analizu, planira rad, usmjerava aktivnosti učenika i navodi ih na iznalaženje pozitivnih rješenja, potiče učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
<p>3. LIČNOST I RELIGIJA</p>					
<p>TEMA</p>	<p>ZNANJA</p>	<p>SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE</p>	<p>VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE</p>	<p>AKTIVNOST UČENIKA</p>	<p>AKTIVNOST NASTAVNIKA</p>
<p>3.1. SVJETSKE RELIGIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o razlikama između monoteizma i politeizma - o budizmu - o sličnostima i razlikama između monoteističkih religija - o islamu, katoličanstvu, pravoslavlju, judaizmu, budizmu i 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje monoteističkih od politeističkih religija, - prepoznavanje sličnosti i razlika monoteističkih religija - uočavanje značaja religije u životu ljudi 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava prema religiji - uvažavanje religijskog opredjeljenja - iskazivanje poštovanja i tolerancije te prava svakog pojedinca na religijski izbor 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje, izrada portfolija religija 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema analizu izvora ,usmjerava aktivnosti učenika. - potiče učenike na samostalan rad, kritičko i kreativno razmišljanje, uvažavanje različitosti i toleranciju

	<p>hinduizmu i njihovoj rasprostranjenosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - o vjerovanju, molitvi i žrtvi u religiji - o svetim knjigama, mjestima i prorocima 				
3.2. RELIGIJSKI ZNAKOVI I SIMBOLI	<ul style="list-style-type: none"> - o izgledu i značenju simbola: križ, polumjesec i zvijezda, Davidova zvijezda, om-aum, Neronov križ, ying-yang, kolo Darne 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje, razlikovanje i razumijevanje religijskih znakova i simbola - uočavanje estetske vrijednosti simbola 	<ul style="list-style-type: none"> - uvažavanje različitih religijskih simbola 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje, izrada religijskih znakova i simbola 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema analizu izvora, usmjerava aktivnosti učenika - potiče učenike na kreativnost, uvažavanje različitosti i toleranciju
3.3. VAŽNE LIČNOSTI SVJETSKIH RELIGIJA	<ul style="list-style-type: none"> - o ličnostima od izuzetnog značaja u okviru religija - o njihovim osobinama, radu, zalaganju, značaju i uticaju na društvo 	<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje i uočavanje bitnih osobina ličnosti - upoređivanje, diskutovanje i uopštavanje o značaju i uticaju na društvo - izdvajanje moralnih vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - integracija moralnih osobina u vlastiti sistem moralnih vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje materijala, pronalaženje odgovora kroz rad na tekstu, upoređivanje, zaključivanje - oblikovanje profila ličnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema analizu izvora, usmjerava aktivnosti učenika - potiče učenike na samostalan rad, kritičko i kreativno razmišljanje, uvažavanje različitosti i toleranciju
3.4. CITATI I POUČNE PRIČE	<ul style="list-style-type: none"> - o vrijednosti citata i poučnih priča iz Svetih knjiga - o njihovom značaju u svakodnevnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> - doživljavanje i razumijevanje vrijednosti citata i poučnih priča - uočavanje i izdvajanje pouke 	<ul style="list-style-type: none"> - interesovanje za sadržajem i porukama koje nose Svete knjige - integriranje moralnih vrijednosti u vlastito ponašanje 	<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje teksta i na osnovu relevantnih informacija pismeno ili usmeno izlaganje 	<ul style="list-style-type: none"> - priprema analizu izvora, usmjerava aktivnosti učenika - potiče učenike na samostalan rad, kritičko i kreativno razmišljanje, uvažavanje

					različitosti i toleranciju
4. SLOBODNO VRIJEME					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1. OVISNOSTI - DUHAN, ALKOHOL, NARKOTICI	<ul style="list-style-type: none"> - o pojmu ovisnosti - o načinima na koje se postaje ovisnik - o mjerama prevencije - o ustanovama za rehabilitaciju 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje štetnosti duhana alkohola i narkotika, - razumijevanje opasnosti po život - razlikovanje narkotika - kritičko mišljenje o životu poznatih ličnosti-ovisnika 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava prema zdravom životu - pomaganje sebi i drugima u prevenciji upotrebe duhana alkohola i narkotika, te kvalitetno organizovanje slobodnog vremena 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremaju prezentacije sakupljaju, analiziraju materijale, zaključuju i zauzimaju stav 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče učenike na samostalan rad , istraživanje i kritičko razmišljanje
4.2. TELEVIZIJA, INTERNET, MOBITEL	<ul style="list-style-type: none"> - o prednostima i nedostacima televizije i Interneta - o tehnologiji pravljenja televizijskih emisija - o koristi i štetnosti o mobitela 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje svrhe računara, prednostima i nedostacima - prepoznavanje koristi i štetnosti televizije i interneta - razumijevanje nastanka televizijskih emisija - zaključivanje o kvaliteti informacija koje se prenose ovim medijima - uočavanje koristi i 	<ul style="list-style-type: none"> - pravilan izbor iz TV-programa, - korištenje TV i interneta u dozvoljenim granicama - uvažavanje svoje i privatnosti drugih u društvenim mrežama interneta - uvažavanje pravila korištenja telefona na javnim mjestima, u ustanovama, sredstvima javnog 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje gledanja TV-e, analiza TV-programa, korištenje drugih izvora informacija-knjige, štampa - istraživanje o prednostima i nedostacima televizije, Interneta, računara i mobitela 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče učenike na samostalan rad, istraživanje i kritičko razmišljanje. - organizuje posjetu RTV-domu

		štetnosti korištenja mobitela	prijevoza, u školi		
4.3. UMJETNOST	<ul style="list-style-type: none"> - o vrstama umjetnosti - o značaju umjetnosti u oplemenjivanju čovjeka - o umjetnostima koje vole i koje ispunjavaju njihovo slobodno vrijeme - o oblicima koji su prisutni u slobodnom vremenu mladih 		<ul style="list-style-type: none"> - shvatanje da umjetnost “oplemenjuje ljudsku dušu” 		<ul style="list-style-type: none"> - potiče učenike na samostalan rad, istraživanje i kritičko razmišljanje
4.4. KULTURNI DOGAĐAJI U GRADU	<ul style="list-style-type: none"> - o kulturnim dešavanjima u gradu - o značaju kulturnih dešavanja za mlade - o značaju informisanja o kulturnim dešavanjima - o kulturnim dešavanjima u naselju 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavaju i razumiju značaj i vrijednosti praćenja kulturnih dešavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava prema kulturi - organizovanje posjeta kulturnim dešavanjima u slobodno vrijeme - doprinos unaprjeđenju kulture životne zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> - prate putem sredstava informisanja kulturne događaje u gradu - zajednička posjeta kulturnom događaju - realizuju aktivnosti za unaprjeđenje kulture u naselju 	<ul style="list-style-type: none"> - potiče učenike na samostalan rad , istraživanje i kritičko razmišljanje. - organizuje posjete kulturnim događajima u gradu
5. EFIKASNO UČENJE					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
5.1. PLANIRANJE USMJERENO KA CILJU	<ul style="list-style-type: none"> - o uspjehu i neuspjehu - o ciljevima i njihovoj konkretizaciji - planiranju realizacije postavljenih ciljeva- 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje i definisanje bližih i daljih ciljeva - planiranje aktivnosti i vremena 	<ul style="list-style-type: none"> - istrajnost u aktivnostima na ostvarivanju ciljeva - pozitivan stav prema uspjehu i prihvatanje 	<ul style="list-style-type: none"> - biraju i postavljaju ciljeve, osmišljavaju i izrađuju plan realizacije 	<ul style="list-style-type: none"> - prati učenike, potiče na uočavanje i postavljanje ciljeva, pomaže im u planiranju,

	<p>aktivnostima i vremenu</p> <ul style="list-style-type: none"> - o ograničenosti vlastitog učenja- mjestu, vremenu, rasporedu sadržaja - samoeфикаsnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - evaluacija - uočavanje značaja vjere u uspjeh 	neuspjeha		<p>motiviraju ih da istraju u realizaciji postavljenih ciljeva</p>
<p>5.2. USPJEŠNIJE UČENJE- MNEMOTEHNIKA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o mnemotehnici: skraćivanju, elaboriranom kodiranju, rečeničnoj mnemotehnici, rimi i ritmu, prostornom uređenju stranice, kognitivnim mapama, metodi ključnih riječi, 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje i primjena mnemotehnike na različitim nastavnim sadržajima - lakše i efikasnije pamćenje - povezivanje i dosjećanje sadržaja različitih nastavnih predmeta 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje pozitivnog stava prema učenju uopće i podizanje nivoa samopouzdanja - formiranje pozitivnog stava prema planiranju i organiziranju učenja - shvatanje da se navike i tehnike učenja uče, da nisu urođene 	<ul style="list-style-type: none"> - pronalaze sadržaje i na njima primjenjuju mnemotehniku 	<ul style="list-style-type: none"> - s obzirom na različite stilove učenja, omogućava učenicima da ovladaju mnemotehnikom koja odgovara svakom učeniku pojedinačno - pronalazi sadržaje nastavnih predmeta podobne za uvježbavanje različitih oblika mnemotehnike
<p>5.3.DEBATA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - o značenju debate - o pravilima debate - o tezi - o argumentima - o afirmaciji i negaciji u debati - o kriterijima vrednovanja uspješnosti učešća u debati 	<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje problema - kritičko analiziranje argumenata - uočavanje kvalitetnih argumenata - planiranje izlaganja - timski rad - jasno izlaganje 	<ul style="list-style-type: none"> - argumentirano raspravljanje - aktivno slušanje - uvažavanje tuđeg mišljenja - korištenje raznovrsnih izvora znanja - formiranje i jasno izlaganje vlastitog 	<ul style="list-style-type: none"> - istražuju o opstavljenom problemu, aktivno učestvuju u debati 	<ul style="list-style-type: none"> - bira teme i prati realizaciju debate prema pravilima

			stava o problemu		
6. EKOLOGIJA					
TEMA	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
6.1. KVALITET ŽIVOTA NA ZEMLJI	<ul style="list-style-type: none"> - o ekološkim problemima i načinima kako pozitivno utjecati na njihovo smanjivanje - o odgovornom odnosu prema okolišu u svakodnevnom životu - o šteti savremenog načina života na kvalitet života čovjeka 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanja opasnosti od „savremenog načina života“ na život čovjeka i na očuvanje Planete - razumijevanje potrebe usklađivanja života s prirodom 	<ul style="list-style-type: none"> - uvažavanje prirode i prirodnih procesa - život u skladu s prirodom - ekološko ponašanje 	<ul style="list-style-type: none"> - projekat na zaštiti okoliša i unaprjeđenju kvaliteta života aktivnim učešćem 	<ul style="list-style-type: none"> - pomaže učenicima u prepoznavanju problema, planiranju, realizaciji i evaluaciji aktivnosti

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

VII razred

2011.

SARAJEVO

VII RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI

DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u sedmom razredu je približiti sadržaje i odgojno-komunikacijske pristupe povezane sa ličnim životnim pitanjima i iskustvima koji će učenicima pomoći u izgradnji ličnog identiteta.

U ostvarivanju ovako postavljenog cilja izdvaja se nekoliko općih zadataka:

- Usvojiti i proširiti znanja iz religijske kulture podstičući toleranciju, samopoštovanje i uvažavanje drugih i drugačijih
- Osposobljavanje učenika za razvijanje kritičkog odnosa prema školi i odnosima u školi kao i prevladavanje ličnih prepreka radi ostvarivanja što boljih rezultata
- Razvijanje svijesti o potrebi uvažavanja različitosti i osobnosti, uočavanje i prevazilaženje stereotipa vezanih za pol, uzrast, izgled, ponašanje
- Podsticanje grupnog rada, dogovaranja, diskusije, organizirane i civilizirane rasprave, saradnje sa vršnjacima i odraslim
- Razvijanje moralnog rasuđivanja i njegovanje osnovnih ljudskih vrijednosti;
- Razvijanje svijesti o značaju zdravog načina života i brige o zdravlju

Cilj i zadatke ostvariti kroz posjete na terenu, prikupljanje informacija iz različitih izvora, diskusije, debate, razmjenu iskustava, izradu plakata i prezentacija, te prezentiranje istih.

1. KULTURA RELIGIJA	12
1.1. Islam (život, običaji, kultura, praznici) 1.2. Pravoslavlje (život, običaji, kultura, praznici) 1.3. Katoličanstvo (život, običaji, kultura, praznici) 1.4. Hebreizam (život, običaji, kultura, praznici) 1.5. Međureligijski dijalog 1.6. Vjerske organizacije u Bosni i Hercegovini	
2. ŠKOLA	6
2.1. Moj pokretač u učenju 2.2. Učimo pravilno 2.3. Stavovi učenika prema školi 2.4. U ovoj godini naučio/la sam	
3. KO SAM JA	5
3.1. Da sam ja neko 3.2. Moj izbor i ono na šta mogu uticati 3.3. Težnja za srećom 3.4. Porodično stablo	
4. TOLERANCIJA	4
4.1. Prijateljstvo 4.2. Isti, a različiti 4.3. Odnosi među spolovima	
5. KULTURA PONAŠANJA	4
5.1. Zahvalnost 5.2. Umjetnost i šund 5.3. Reklama – moderni medij 5.4. Želim mijenjati u svom ponašanju...	
6. ŽIVOT I ZDRAVLJE	4
6.1. Briga o svom zdravlju 6.2. Ovisnosti (pušenje, alkohol, droga, internet, kompjuterske igre, kladionice) 6.3. Moj plan za ljetni raspust	

ISHODI UČENJA

1. KULTURA RELIGIJA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>ŽIVOT, OBIČAJI, KULTURA, PRAZNICI</p> <p>1.1. ISLAM</p> <p>1.2. PRAVOSLAVLJE</p> <p>1.3. KATOLIČANSTVO</p> <p>1.4. HEBREIZAM</p>	<p>- Muslimanska nova godina, Bajram, mevlud, hadždž, odabrane mubarek noći, ramazanski običaji, ašura; šerijatsko vjenčanje, rođenje djeteta, običaji oko smrti, kišne dove, recepture nekih bošnjačkih tradicionalnih jela</p> <p>- Vjerski običaji, svete tajne (krštenja i miropomazanja, pokajanja i pričešća, braka), sahrana i molitoslovlja za upokojene, praznici - vaskrsenje Gospoda Isusa Hrista-Vaskrs, rođenje Hristovo-Božić, bogorodični praznici, krsna slava, recepture nekih tradicionalnih srpskih jela</p>	<p>- sticanje znanja putem istraživačkog rada</p> <p>- uočavanje sličnosti i razlike u životu običajima, kulturi i tradiciji muslimana,</p> <p>- pravoslavaca,</p> <p>- katolika i Jevreja u BiH</p> <p>- upoznavanje sa literaturom vezanom za teme</p> <p>- u vjerskim bibliotekama</p>	<p>- razvijanje pozitivnog stava o životu, običajima, kulturi, praznicima muslimana, pravoslavaca, katolika i Jevreja u Bosni i Hercegovini</p> <p>- podsticati toleranciju, poštivanje individualnih specifičnosti i potreba</p> <p>- razvijanje uzajmnog prihvatanja i poštivanja</p> <p>- drugog i drugačijeg</p>	<p>- istraživanje,</p> <p>- pronalaženje odgovarajuće literature</p> <p>- sakupljanje materijala i informacija</p> <p>- analiziranje, upoređivanje, razmjena iskustava</p> <p>- izrada prezentacija</p> <p>- (putem plakata ili multimedijalnih prikaza)</p> <p>- prezentiranje - evaluacija</p>	<p>- upoznavanje sa temom,</p> <p>- planiranje rada - motiviranje učenika,</p> <p>- osmišljavanje aktivnosti i pomoć pri istraživačkom radu učenika</p> <p>- organiziranje posjete vjerskim bibliotekama</p> <p>- organiziranje prezentacija</p>

	<p>- Krštenje, sakrament euharistije, sakrament svete potvrde, bolesničko pomazanje, sveti red, sakrament ženidbe, liturgijska ili crkvena godina, hodošašće, Blagdan sv. Nikole, Blagdan sv. Lucije, Jaslice i božićno drvce, Badnjak, Božić, Maškare, Cvjetnica, Veliki Četvrtak, Veliki Petak, Velika Subota, Uskrs, recepture nekih katoličkih jela</p> <p>- Brak, rođenje djeteta, micva, smrt i propisi za doba tugovanja, Šabat, Pastel, Pesah, Šavout, Sukot ili blagdan sjenica, Roša Hašana, Jom Kipur, Hanuka, Tu Bišvat – Hamišoši, recepture nekih jevrejskih jela (binuelus saladus za Pesah, zelena di kezu za Šavuot, torta od datulja za Tu Bišvat)</p>				
--	--	--	--	--	--

<p align="center">1.5. MEĐURELIGIJSKI DIJALOG</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojam, nastanak i razvoj međureligijskog dijaloga - važnost mađureligijskog dijaloga i faktori koji utiču na njegov uspjeh - Međureligijsko vijeće BiH, nastanak i uloga u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pojma, nastanak i razvoj međureligijskog dijaloga i ko učestvuje u takvom dijalogu - uočavanje općih uvjeta koje mora ispunjavati bilo koji dijalog - shvatanje uloge Međureligijskog vijeća kao organizacije crkava i vjerskih zajednica 	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnog stava prema religijama i osobama koje ih prakticiraju - integriranje pozitivnih vrijednosti u vlastitom ponašanju - razvijanje demokratskog dijaloga i tolerancije 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, uočavanje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje literature 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, upućivanje na korištenje literature
<p align="center">1.6. VJERSKE ORGANIZACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Islamska zajednica, organizacione jedinice i cjeline (džemat, medžlis, muftija, rijaset, reisu-l-ulema, Sabor Islamske zajednice, Ustavni sud Islamske zajednice - Srpska pravoslavna crkva, pet eparhija (Eparhija dabrobosanska/Mitrop olija dabrabosanska, Eparhija zborničko-tuzlanska, Eparhija zahumsko-hercegovačka, 	<ul style="list-style-type: none"> - poznavanje vjerskih organizacija u BiH, Islamska zajednica, Srpska pravoslavna crkva, Rimokatolička crkva, Jevrejska zajednica, njihovih organizacionih jedinica, poglavare, sjedišta - shvatanje uloge ovih organizacija i njihovih poglavara u savremenom društvu 	<ul style="list-style-type: none"> - demokratski pogled na organizacije crkava i vjerskih zajednica, na njihovo unutrašnje uređenje i ulogu u društvu - razvijanje međusobnog poštovanja, poštovanja različitosti učenja, vjerovanja, religijskih obaveza i potreba, tradicije, uvažavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, uočavanje, diskutovanje, prikupljanje informacija, zaključivanje - izrada šematskog prikaza vjerskih organizacija u Bosni i Hercegovini 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, preporuke učenicima o izboru literature - pomoć pri izradi šematskog prikaza vjerskih organizacija

	Eparhija banjalučka, Eparhija bihaćko- petrovačka - Rimokatolička crkva, crkvene jedinice (Vrhbosanska nadbiskupija, Mostarsko-Duvanjska biskupija, Banjalučka biskupija, Trebinjsko- Mrkanska biskupija) - Jevrejska zajednica (čini šest opšina) kojoj pripada i La Benevolencija		jednakosti		
2. ŠKOLA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
2.1. MOJ POKRETAČ U UČENJU	- motivacija (unutrašnja, vanjska) - uticaj okoline na motivaciju - organizacija i planiranje vremena	- usvajanje pojmova, motivacija (unutrašnja, vanjska) - shvatanje da uticaj okoline leži u temelju svake motivacije - uočavanje da motivaciju	- razvijanje svijesti o značaju vlastitog unutrašnjeg poticaja kao najjače snage, jer povećava izdržljivost i sposobnost koncentracije	- slušanje, posmatranje, procjenjivanje sopstvenog načina učenja i organizacije vremena, diskutovanje - razmjena iskustva,	- planiranje, pripremanje materijala za procjenjivanje načina učenja učenika kao i organizacije vremena za učenje, motiviranje

		<ul style="list-style-type: none"> - određuju osjećaji - zaključivanje da dobro organizirano vrijeme daje poticaj za učenje 	(„dubinski orjentirana“ strategija učenja) <ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnog stava prema procesu učenja 	zaključivanje	učenika, osmišljavanje aktivnosti
2.2. UČIMO PRAVILNO	<ul style="list-style-type: none"> - proces učenja, okolnosti koje pogoduju usvajanju novih informacija i kreativnom mišljenju - pamćenje i koncentracija, pojam i uticaj na proces učenja 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje kako se odvija proces učenja, kako se percipira gradivo, kako funkcioniše njihovo pamćenje i koliko su motivacija i koncentracija važne za učenje - uočavanje učinkovite strategije učenja 	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnog stava i želje za efikasnim i pravilnim učenjem svakog nastavnog predmeta - razvijanje navike, volje, discipline i vještine potrebne za uspjeh u učenju 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje, posmatranje, primjenjivanje stečenih znanja u radionici - razmjenjivanje iskustava - diskutovanje debata 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, pripremanje materijala za vježbe učenja kao i evaluacionih listova osmišljavanje aktivnosti, pomoć u realizaciji

<p>2.3. STAVOVI UČENIKA PREMA ŠKOLI</p>	<p>-razumijevanje i isticanje stavova učenika prema školi: strah, sreća, ambicija, zadovoljstvo usvajanja novih znanja...</p>	<p>-prepoznavanje i razumijevanje i isticanje stavova prema školi – zašto su u školi, emocija, strahova - (od neuspjeha, loše ocjene, reakcije roditelja na ponašanje, nastavnika....), ambicija, motivacija...</p>	<p>-razvijanje kritičkog mišljenja i pozitivnog stava prema školi i odnosima u školi, prevladavanje ličnih prepreka u cilju ostvarivanja što boljih rezultata u školi -prihvatanje drugačijih stavova i građenje demokratskih odnosa u grupi</p>	<p>-posmatranje, slušanje, učestvovanje u radu i uviđanje svog stava prema školi (pozitivne stavove koje bi zadržali i negativne koje bi promijenili), razmjena iskustava, zaključivanje</p>	<p>-planiranje, pripremanje i osmišljavanje aktivnosti za prepoznavanje i isticanje stavova prema školi, pomoć i poticaj pri radu</p>
<p>3. KO SAM JA</p>					
<p>SADRŽAJ</p>	<p>ZNANJA</p>	<p>SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE</p>	<p>VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE</p>	<p>AKTIVNOST UČENIKA</p>	<p>AKTIVNOST NASTAVNIKA</p>
<p>3.1. DA SAM JA NEKO</p>	<p>-o sebi, svojim željama i mogućnostima, opredjeljenjima, afinitetima prema različitim zanimanjima</p>	<p>-sticanje spoznaje da se svaki cilj može ostvariti velikim trudom i upornošću -razumijevanje da mogu upravljati svojim životom i imati planove za budućnost i nadu u uspjeh -postaju svjesniji</p>	<p>-razumijevanje i prihvatanje različitosti -razvijanje interesa, sklonosti i sposobnosti i sticanje osjećaja za humane odnose -razvijanje pozitivnih osobina ličnosti</p>	<p>-učestvovanje u timskom radu, slušanje posmatranje, diskutiranje dovođenje u vezu svoje sadašnje aktivnosti i svoj budući uspjeh -izlaganje svojih želja i</p>	<p>-pripremanje materijala za rad u grupi -osmišljavanje aktivnosti i metoda rada -motiviranje učenika za maksimalno uključivanje u rad grupe</p>

		svog identiteta i svojih mogućnosti	(odgovornost, upornost...) - sticanje intelektualne i komunikacijske sposobnosti	interesovanja, za šta se zalažu, kako će to ostvariti te kako sebe vide u budućnosti	
3.2. MOJ IZBOR I ONO NA ŠTA MOGU UTICATI	<ul style="list-style-type: none"> - značenje riječi IZBOR, mogućnosti koje pruža i na šta mogu u životu uticati - (odjeća, izgled, prijateljstvo, muzika, ponašanje...), a na šta ne mogu uticati (pol, boja očiju, roditelji...) - hijerarhija vrijednosti određenih pojmova (religija, odijevanje, običaji, tradicija, hrana, muzika, film, jezik, mjesto boravka, škola, porodica....) kao i važnost tih pojmova u njihovom životu i životu zajednice 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje i shvatanje na šta sve mogu u životu uticati, kada oni prave izbor i odlučuju, a na šta ne mogu uticati - zaključivanje šta mogu učiniti da povećaju svoje mogućnosti kada imaju manje izbora - usvajanje hijerarhije vrijednosti važnih pojmova u životu 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kritičkog mišljenja i sposobnosti donošenja ispravnih odluka, - postaju svjesniji svojih izbora i svojih mogućnosti - razvijanje samopouzdanja i ličnih odgovornosti - razvijanje svijesti o potrebi uvažavanja osobnosti i različitosti 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, posmatranje, diskutiranje, učestvovanje aktivno u radu i donošenje individualnih odluka - pravljenje hijerarhije životnih vrijednosti - razmjenjivanje iskustava i prihvatanje različitosti drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje sadržaja i materijala za grupni i individualni rad učenika - pružanje pomoći učenicima pri radu i zaključivanju osmišljavanje aktivnosti i realizacije
3.3. TEŽNJA ZA SREĆOM	<ul style="list-style-type: none"> - pojam, doživljaj sreće, težnja za srećom - umijeće stvaranja sretnog okruženja 	<ul style="list-style-type: none"> - osposobljavanje se da se susreću sa srećom kroz druženja, pjesmu, komunikaciju, učenje - pripremanje za 	<ul style="list-style-type: none"> - manifestiranje sreće kroz sve životne situacije - razvijanje humanih odnosa i davanje ličnih doprinosa za 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivno učestvuju u radu, - slušanje, pamćenje - prikupljanje materijala 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje učenika za realizaciju, isticanje važnosti sreće tako da svojim prisustvom i

		<p>promjene i umijeće stvaranja sretnog okruženja</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaključivanje da male stvari čine sretnim i da sreća treba biti uvijek dio čovjeka te da joj čovjek uvijek teži 	<p>podsticanje sreće kod drugih ljudi iz okruženja,</p> <ul style="list-style-type: none"> - građenje pozitivnog stava prema kreativnim načinima usrećivanja drugih ljudi 	<p>intervjua</p> <ul style="list-style-type: none"> - diskutiranje i podržavanje jednih druge - zaključivanje i primjenjivanje naučenog u konkretnim životnim situacijama 	<p>zalaganjem pokazuje kako to i učenici trebaju činiti</p> <ul style="list-style-type: none"> - motiviranje, podsticanje, buđenje osjećaja zadovoljstva i sreće
<p>3.4. PORODIČNO (OBITELJSKO) STABLO</p>	<ul style="list-style-type: none"> - izrada porodičnog (obiteljskog) stabla do najdalje poznatog koljena - biografija jednog člana šire porodice (obitelji) 	<ul style="list-style-type: none"> - izrađivanje porodičnog stabla istražujući širu porodicu (obitelj) - uočavanje sa kojim su članovima šire porodice u bliskim odnosima i koje od tih osoba im zadovoljavaju različite potrebe (bliskost, povjerenje, ljubav...) - primjenjivanje stečenih znanja maternjeg jezika i pisanje biografije njima posebno značajnog člana 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje odnosa uzajamnosti i uvažavanja - unapređivanje odnosa prema dragim osobama sa porodičnog/obiteljskog stabla - izgrađivanje pozitivanog stava prema članovima porodice/obitelji 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje informacija, istraživanje u široj porodici/obitelji i dolaženje do potrebnih podataka - izrađivanje porodičnog/obiteljskog stabla sa članovima uže porodice/obitelji - razgovor, razmjenjivanje iskustava - prezentiranje urađenog 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje i osmišljavanje aktivnosti - davanje uputa učenicima za pravilnu izradu porodičnog/obiteljskog stabla kao i za pisanje biografije

		šire porodice/obitelji			
4. TOLERANCIJA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1. PRIJATELJSTVO	- esej o prijateljstvu (opis, priča, autobiografski tekst, argumentovani ili polemički tekst)	- pisanje eseja iznošenje ličnog stava o prijateljstvu, pisanje priče ili opisivanje prijatelja, pisanje o istinitom događaju, iznošenje svojih mišljenja na osnovu analize i razmatranja ličnih iskustava	- razvijanje pozitivnih osobina pravog prijatelja - njegovanje tolerancije poštivajući individualne specifičnosti - zauzimanje kritičkog stava i isticanje povjerenja kao osnovnog uvjeta trajnog prijateljstva	- razgovor, slušanje i pripremanje za pisanje eseja - pravljenje izbora načina pisanja i pažljivo planiranje onoga što žele reći - diskutovanje i razmjenjivanje iskustava - pisanje eseja	- upoznavanje učenika sa temom i davanje uputa za rad - pažljivo planiranje i pripremanje sadržaja - motiviranje učenika za rad - pružanje pomoći učenicima u pripremi pisanja eseja
4.2. ISTI, A RAZLIČITI	- pojmovi, značenje - izrada ogledala sličnosti i razlika među vršnjacima s akcentom na pozitivne ljudske osobine	- uočavanje međusobnih sličnosti kao i osobenosti ljepote različitosti - izrađivanje ogledala sličnosti i razlika vodeći računa o isticanju	- prihvatanje međusobnih sličnosti i razlika i prihvatanje tih razlika ih kao vrijednosti - dublje razmatranje međusobne	- posmatranje, slušanje, diskutiranje - izrađivanje ogledala sličnosti i razlika gdje svaki učenik/ca pravi svoje	- osmišljavanje aktivnosti i pripremanje sadržaja - davanje uputa za rad i pomaganje pri izradi ogledala sličnosti i razlika

		pozitivnih ljudskih osobina - prepoznavanje zajedničkih vrlina koje posjeduju, a uočavanje vrlina po kojima se razlikuju	sličnosti i razlike kroz lično iskustvo - razvijanje uzajmnog prihvatanja i poštivanja drugog i drugačijeg	ogledalo u koje mu ostali učenici pišu po čemu su slični, a po čemu se razlikuju, vodeći računa o isticanju pozitivnih ljudskih vrlina i vrijednosti - zaključivanje da je bogatstvo u različitosti	- usmjeravanje i savjetovanje
4.3. ODNOSI MEĐU SPOLOVIMA	- sličnosti, razlike muški i ženski polni organ (naziv) - promjene na tijelu dječaka i djevojčica (pubertet) - pojava mjesečnog ciklusa kod djevojčica - ljubav i vođenje ljubavi	- uočavanje sličnosti i razlika među spolovima i korištenje pravilnog naziva za muški i ženski polni organ - verbaliziranje ili crtežom prikazivanje promjena na tijelu dječaka i djevojčica - uočavanje fizičkih i psihičkih promjena - razumijevanje	- imaju izgrađen stav i prihvataju sličnosti i razlike među spolovima - shvatanje zašto dolazi do fizičkih i psihičkih promjena u pubertetu - imaju razvijenu svijest o promjenama u pubertetu i razumiju zašto do njih dolazi - pozitivan stav o ljubavi sa razvijenom	- posmatranje, uočavanje, zaključivanje - razgovor i diskusija o svim nejasnoćama vezanim za pitanja odnosa među spolovima	- pripremanje i osmišljavanje aktivnosti - učestvovanje u diskusiji i pomaganje učenicima da riješe sve dileme vezane za odnose među spolovima - usmjeravanje i savjetovanje učenika da o ovim pitanjima razgovaraju sa roditeljima i upućivanje učenika na

		pojmovna ljubav i vođenje ljubavi	sviješću o postojanju tog osjećanja		adekvatnu literaturu
5. KULTURA PONAŠANJA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
5.1. ZAHVALNOST	-bonton, učtivo ponašanje -jasno izražavanje zahvalnosti, povezivanje sa postupkom i povezivanje tog postupka sa osjećanjem i potrebom koja je tim postupkom zadovoljena -pismo zahvale	-primjena stečenih znanja, poznavanja bontona i čarobnih riječi na konkretnim zadacima, razmišljanje o oblicima učtivosti i značaju zahvaljivanja u svakodnevnom životu -primjenjivanje stečenih znanja iz maternjeg jezika pišući pismo zahvale	-izgrađivanje pozitivnog stava prema učtivom ponašanju -razvijanje svijesti potrebe zahvaljivanja i lijepog ponašanja	-slušanje, posmatranje, učestvovanje u radu -razgovor i razmjena iskustava -pisanje pisma zahvale	-pripremanje sredstava za rad, -osmišljavanje aktivnosti -priprema zadataka i podsticanje učenika na razmišljanje i navođenje na primjenu i poštovanje pravila lijepog ponašanja
5.2. UMJETNOST I ŠUND 5.3. ŠTA NUDE REKLAME	-pojmovi *umjetnost, šund, reklama *debata, afirmacija, negacija -prednosti i nedostaci	-usvajanje pojmova i značenja riječi umjetnost, šund, reklama -uočavanje prednosti i	-razvijanje svijesti o organiziranom i civiliziranom načinu raspravljanja -shvatanje da svoje stavove trebaju na	-pripremanje za debatu čitajući relevantnu literaturu, istraživanje i pronalaženje potrebnih	-priprema potrebnih informacija i upoznavanje učenika sa odvijanjem debate

		<p>nedostataka, klasificiranje, argumentiranje</p> <ul style="list-style-type: none"> - donošenje zaključaka na osnovu argumenata za i protiv šunda, reklama i umjetnosti 	<p>racionalan način obrazložiti i da se ne oslanjaju na lične stavove i vjerovanja, već da ono što govore trebaju potkrijepiti provjerenim informacijama</p> <ul style="list-style-type: none"> - vješti su svoje stavove braniti na što kvalitetniji način 	<p>informacija, konsultiranje stručnjaka iz ovih oblasti</p> <ul style="list-style-type: none"> - učestvovanje u argumentiranoj raspravi - donošenje zajedničkih zaključaka 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje afirmacijske i negacijske ekipe - pripremanje i osmišljavanje toka aktivnosti - pružanje pomoći i imanje uloge suca u odlučivanju
<p>5.4. ŽELIM MIJENJATI U SVOM PONAŠANJU ...</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ponašanje u porodici prema članovima uže i šire porodice/obitelji, u školi prema nastavnicima i ostalim uposlenicima, prema vršnjacima u slobodnom vremenu, prema komšijama, poznanicima i nepoznatim osobama - kulturološke razlike u ponašanju - izrada liste pozitivnih i negativnih primjera ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje pozitivnih i negativnih oblika ponašanja u porodici, školi, s vršnjacima, poznatim i nepoznatim osobama - razumijevanje kulturološke razlike u ponašanju i prihvatanje istih - uočavanje značaja kulturnog ponašanja u skladu sa 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kritičkog stava prema negativnim oblicima ponašanja - poštivanje individualnih specifičnosti - razvijanje svijesti o potrebi korigovanja vlastitog ponašanja - razvijanje pozitivnog međuljudskog odnosa kao i demokratskog 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, slušanje, diskutiranje - učestvovanje u izradi liste pozitivnih i negativnih oblika ponašanja - izlaganje, razmjena iskustava i donošenje zajedničkih zaključaka 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, osmišljavanje aktivnosti - davanje uputa za rad - razgovor i savjetovanje - pomaganje pri izradi liste pozitivnih i negativnih primjera ponašanja vršnjaka

		bontonom	dijaloga i tolerancije		
6. ŽIVOT I ZDRAVLJE					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
6.1. BRIGA O SVOM ZDRAVLJU	<ul style="list-style-type: none"> - značaj i vrijednost zdravlja za život svakog čovjeka - preventivna medicina (pojam i uloga), zaštita od bolesti - kvalitet života (ishrana, san, boravak na čistom zraku, higijena, sport) 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje značaja i vrijednosti zdravlja za život čovjeka - uočavanje i sticanje znanja o preventivnoj medicini, njenoj važnosti i ulozi - zaključivanje da je zdrav i kvalitetan način življenja uslov za zdravlje svakog pojedinca i da na taj način štite organizam od različitih bolesti - razvijanje sposobnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje svijesti za očuvanje i unapređenje zdravlja i zdravog načina života - zauzimanje kritičkog stava prema osobama koje svjesno uništavaju zdravlje (pušenje, alkohol, droga i druge ovisnosti) - razvijanje svijesti o važnosti zdravog načina života i brige o vlastitom zdravlju 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, učenje, slušanje - aktivno učestvovanje u radu i razgovoru, vođenje diskusije i donošenje zaključaka - pronalaženje preporučene literature i dolaženje do značajnih informacija - razmjenjivanje iskustava i informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje učenika sa tematikom - pripremanje i osmišljavanje aktivnosti - upućivanje učenika na relevantnu literaturu i savjetovanje o primjeni naučenog u svakodnevnom životu
6.2. OVISNOSTI (PUŠENJE, DROGA,	<ul style="list-style-type: none"> - pušenje, droga, alkohol, internet igre, kladionice – 	<ul style="list-style-type: none"> - putem istraživačkog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje svijest o postajanju 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje, pronalaženje 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa temom,

ALKOHOL, INTERNET IGRICE, KLADIONICE)	pojam i posljedice konzumiranja (ovisnosti bolesti, smrt)	uče o pušenju, drogi, alkoholu, internet igrama i kladionicama - uočavanje opasnosti koje prijete osobama koji konzumiraju cigarete, alkohol, drogu kao i prekomjerno korištenje i zloupotreba interneta i kladionica - shvatanje uzroka zbog kojih dolazi do ovisnosti - uočavanje da dobro poznavanje ovih oblasti razvija svijest i prevenira posljedice	ovisnosti i uzrocima konzumiranja pušenja, droge, alkohola kao i internet igara i kladionica - zauzimanje kritičkog stava prema osobama koji su ovisnici, ali i razumijevanje da takve osobe trebaju pomoć - razvijanje pozitivnih stavova i vrijednosti - jačanje samopouzdanja	odgovarajuće literature, sakupljanje materijala i informacija, analiziranje, upoređivanje, razmjena iskustava, izrada prezentacija (putem plakata ili multimedijalnih prikaza), prezentiranje, evaluacija	planiranje rada, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti i pomoć pri istraživačkom radu učenika
--	---	--	---	---	---

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

VIII razred

2011.

SARAJEVO

VIII RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Cilj realizacije predmeta u osmom razredu je kroz intersdisciplinarne sadržaje i interkulturalne vještine kod učenika/ca razvijati i izgrađivati navike, karakter, vrline, kompetencije i vještine koje u prvi plan stavljaju interese i sposobnosti mladih ovog uzrasta.

U ostvarivanju ovako postavljenog cilja izdvaja se nekoliko općih zadataka:

- Obogatiti i proširiti znanja iz religijske kulture razvijanjem međusobnog poštovanja, poštovanja različitosti učenja, vjerovanja, religijskih obaveza i potreba, uvažavanjem tradicije, kao i stvarati i jačati vlastiti kulturni identitet
- Produbljivati kritički odnos prema školi i odnosima u školi dalje razvijajući vještine potrebne za uspjeh, te kroz koncept cjeloživotnog učenja osposobiti učenike za potpuno i odgovorno sudjelovanje u svim aspektima društva
- Podsticati aktivnosti usmjerene ka usvajanju zdravih životnih navika i stilova života, te unapređenje zdravlja mladih, s posebnim akcentom na prevenciji ovisnosti, prevenciji nasilja kao i uzrocima koji dovode do poremećaja u ishrani
- Usmjeravati učenike na aktivno učešće u programima namijenjenim zaštiti i unapređenju okoliša
- Njegovati razvoj inovativnih sadržaja, pedagoških metoda i pristupa za cjeloživotno učenje koji se baziraju na informacijsko-komunikacijskim tehnologijama

Cilj i zadatke ostvariti kroz dobro osmišljene nastavne metode i oblike rada koristeći savremena nastavna sredstva i pomagala. Sadržaje realizirati putem projektne, interaktivne nastave, debate, diskusije i učenja putem rješavanja problema.

1. KULTURA RELIGIJA	10
<ul style="list-style-type: none"> 1.1. Kultura i civilizacija 1.2. Nacionalna kultura 1.3. Vlastiti kulturni identitet 1.4. Interkulturalni stavovi učenika 1.5. Religije savremenog svijeta 1.6. Ateizam 	
2. ŠKOLA	6
<ul style="list-style-type: none"> 2.1. Jačanje koncentracije 2.2. Racionalni način učenja 2.3. Ispitni stres 2.4. Organizacija vremena 2.5. Sprovođenja i analiza ček-liste stavova roditelja 	
3. KO SAM JA	8
<ul style="list-style-type: none"> 3.1. Rječnik osobina ličnosti 3.2. Mišljenje o meni 3.3. Drugovi me odbacuju 3.4. Veza između stava i ponašanja 	
4. KULTURA PONAŠANJA	5
<ul style="list-style-type: none"> 4.1. Prevencija nasilja 4.2. Odnos roditelja i učenika 4.3. Verbalna i neverbalna komunikacija 4.4. Kultura učestvovanja u diskusiji 	
5. ŽIVOT I ZDRAVLJE	6
<ul style="list-style-type: none"> 5.1. Prirodna medicina 5.2. Kako se zaštititi od ovisnosti 5.3. Anoreksija, bulimija 5.4. Samoodbrana u slučaju fizičkog napada 5.5. Ekologija: Ne očekuj od prirode više nego što si joj dao 	

ISHODI UČENJA

1. RELIGIJSKA KULTURA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
1.1. KULTURA I CIVILIZACIJA	<ul style="list-style-type: none"> - pojam kultura, civilizacija - sličnosti i razlike - civilizacija kao materijalna kultura - kultura kao duhovna kultura 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje pojmova kultura i civilizacija - uočavanje sličnosti i razlika između pojmova - shvatanje pojma civilizacija kao materijalne kulture, a pojma kulture kao duhovne kulture 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje interesa za dubljim saznanjima i shvatanjima pojmova kultura i civilizacija - razvijanje svijesti o religiji, umjetnosti, etici, estetici, filozofiji kao duhovnoj kulturi, a o civilizaciji kao materijalnoj kulturi 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, uočavanje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, korištenje literature 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa temom - planiranje rada - motiviranje učenika - osmišljavanje aktivnosti - poticanje učenika na razmišljanje kao i na razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja
1.2. NACIONALNA KULTURA	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje sintagme <i>nacionalna kultura</i> - razlikovanje kulture ishrane polova, socijalnih slojeva, regionalne kulture 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pojma - uočavanje sličnosti i različitosti opće kulture - uočavanje i spoznaja nacionalne kulture domovine i naroda koji u njoj žive 	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnih stavova i vrijednosti prema vlastitoj, a onda i prema drugim kulturama - integriranje pozitivnih vrijednosti u vlastitom ponašanju 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, uočavanje, diskutovanje, prikupljanje informacija - upoređivanje kulture različitih naroda i podneblja - učestvovanje u razgovoru i 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, upućivanje na korištenje literature

			razvijanje demokratskog dijaloga i tolerancije	donošenju zaključaka razmjenom iskustava	
1.3. VLASTITI KULTURNI IDENTITET	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje pojma identitet, doživljaj vlastitog JA, kako sebe doživljavamo u vremenu i prostoru i kako nas opažaju drugi - dijelovi identiteta koji se odnose na naše lične izbore i karakteristike koje dobivamo rođenjem 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje i shvatanje pojma identitet - razlikovanje dijelova identiteta koji se mogu birati i karakteristika koje dobivamo rođenjem - odgovaranje na pitanje “Ko sam ja”, odnosno kako sami sebe doživljavamo, a kako nas doživljavaju drugi - razvijanje pozitivnog mišljenja o sebi 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje međusobnog poštovanja, poštovanja različitosti učenja, vjerovanja, religijskih obaveza i potreba, tradicije, uvažavanja jednakosti - jačanje etničke tolerancije, stvaranje i jačanje vlastitog kulturnog identiteta - razbijanje stereotipa i predrasuda prema drugim narodima 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, uočavanje, diskutovanje, prikupljanje informacija, zaključivanje - učešće u grupnom i individualnom radu i radu u paru - ispunjavanje upitnika o etničkoj toleranciji 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje rada i pripremanje materijala (listići, ankete) - motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti, preporuke učenicima o izboru literature
1.4. INTERKULTURALNI STAVOVI UČENIKA		<ul style="list-style-type: none"> - definisanje i usvajanje pojmova interkulturalnost i 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje interkulturalnih stavova - podsticanje 	<ul style="list-style-type: none"> - sakupljanje materijala i informacija - istraživanje, 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa temom - pripremanje sredstava i

	<ul style="list-style-type: none"> - pojam interkulturalnost, multikulturalnost, rasizam - posebnosti kultura u svijetu i BiH - različitosti u religijama 	<ul style="list-style-type: none"> - multikulturalnost - upoznavanje posebnosti kultura u svijetu i BiH - upoznavanje i prihvatanje različitosti u religijama 	<ul style="list-style-type: none"> - tolerancije, poštivanje individualnih specifičnosti i potreba - razvijanje uzajmnog prihvatanja i poštivanja drugog i drugačijeg - razvijanje demokratskog dijaloga i tolerancije 	<ul style="list-style-type: none"> - analiziranje, upoređivanje, razmjena iskustava - učešće u grupnom radu i diskusiji - donošenje zajedničkih zaključaka 	<ul style="list-style-type: none"> - osmišljavanje aktivnosti - praćenje učenika, poticanje na uočavanje i postavljanje ciljeva, pomoć u planiranju, motivisanje da istraju u realizaciji postavljenih ciljeva
1.5. RELIGIJE SAVREMENOG SVIJETA	<ul style="list-style-type: none"> - savremene monoteističke religije (katolicizam, pravoslavlje, judaizam, islam) - najpoznatije i najrasprostranjenije religije savremenog svijeta (hinduizam, budizam, konfucijanizam, taoizam, šintoizam) 	<ul style="list-style-type: none"> - sticanje znanja putem istraživačkog rada - upoznavanje karakteristika najpoznatijih i najrasprostranjenijih religija u svijetu - uočavanje sličnosti i razlika u religijama - upoznavanje sa literaturom vezanom za temu - u vjerskim 	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnog stava prema religijama i osobama koje ih prakticiraju - integriranje pozitivnih vrijednosti u vlastitom ponašanju - razvijanje demokratskog dijaloga i tolerancije - razvijanje uzajmnog prihvatanja i 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje, pronalaženje odgovarajuće literature - sakupljanje materijala i informacija - analiziranje, upoređivanje, razmjena iskustava - izrada prezentacija (putem plakata ili multimedijalnih prikaza) 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa temom - planiranje rada, motiviranje učenika, - osmišljavanje aktivnosti i pomoć pri istraživačkom radu učenika - organiziranje posjete vjerskim bibliotekama - organiziranje prezentacija

		bibliotekama	poštivanja drugog i drugačijeg	prezentiranje - evaluacija	
1.6. ATEIZAM	<ul style="list-style-type: none"> - pojam ateizam, ateist - nastanak, razvoj - ateizam u BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pojmova ateizam, ateist - sticanje znanja o nastanku, razvoju ateizma - upoznavanje sa ateizmom u BiH, nastanak i razvoj - istraživanje o ateizmu danas u BiH 	<ul style="list-style-type: none"> - iskazivanje poštovanja i tolerancije te prava svakog pojedinca na religijski izbor - razvijanje i prihvatanje različitosti - poštivanje individualnih specifičnosti i potreba 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, uočavanje, diskutovanje, - sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, - korištenje literature 	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje učenika na razmišljanje kao i na razvoj kritičkog i kreativnog mišljenja - planiranje, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti
2. ŠKOLA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
2.1. JAČANJE KONCENTRACIJE	<ul style="list-style-type: none"> - pojam i uticaj koncentracije na učenje - vježbe koncentracije 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pojma koncentracija - spoznaja da onaj ko se koncentriše brže postiže cilj od onoga ko skreće pažnju na vanjske izvore - saznanje o ličnoj sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje svijesti o značaju vlastitog unutrašnjeg poticaja kao najjače snage, jer povećava izdržljivost i sposobnost koncentracije 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, posmatranje, procjenjivanje sopstvenog načina učenja i organizacije vremena, diskutovanje, - razmjena iskustva, 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, pripremanje materijala za vježbe koncentracije, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti

		koncentracije putem testa ili vježbi koncentracije	izgrađivanje pozitivnog stava prema procesu učenja	zaključivanje	
2.2. RACIONALNI NAČIN UČENJA	<ul style="list-style-type: none"> - proces učenja, okolnosti koje pogoduju usvajanju novih informacija - racionalno učenje 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje kako se odvija proces učenja, kako se percipira gradivo, kako funkcioniše njihovo pamćenje - usvajanje dobrih i loših načina učenja - primjenjivanje efikasnih oblika učenja i uviđanje stvarnih efekata takvog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - izgrađivanje pozitivnog stava i želje za efikasnim i pravilnim učenjem svakog nastavnog predmeta - razvijanje navike, volje, discipline i vještine potrebne za uspjeh u učenju 	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje, posmatranje, primjenjivanje stečenih znanja u radionici - razmjena iskustava - diskutovanje - ispunjavanje upitnika i podsjetnika o racionalnom učenju 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, motiviranje učenika, pripremanje materijala za primjenu efikasnih oblika učenja putem upitnika i podsjetnika o racionalnom učenju, osmišljavanje aktivnosti, pomoć u realizaciji

<p style="text-align: center;">2.3. ISPITNI STRES</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojam stres, ispitni stres - organizacija vremena - zalaganje u periodu uoči testa ili ispita - primjena vještina koje će pomoći pri ispitnim zadacima 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje strepnje i straha uoči testova - shvatanje da je zalaganje uoči ispita vrlo značajno - usvajanje vještina koje će pomoći da kvalitetno pristupe testu ili ispitu znanja - razvijanje sposobnosti pravilnog učenja, savladavanja ispitne groznice - shvatanje i razumijevanje pitanja - razvijanje sposobnosti da rade pod pritiskom u strogo ograničenom vremenu 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kritičkog mišljenja i pozitivnog stava prema školi - prevladavanje ličnih prepreka u cilju ostvarivanja što boljih rezultata u školi - prihvatanje drugačijih stavova i građenje demokratskih odnosa u grupi 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, slušanje, učestvovanje u radu - razmjena iskustava, zaključivanje - primjena vještina u svakodnevnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje, pripremanje i osmišljavanje aktivnosti za prepoznavanje simptoma stresa i kako ih otkloniti - pomoć i poticaj pri radu - organizacija posjete psihologa času
--	---	---	---	--	--

<p style="text-align: center;">2.4. ORGANIZACIJA VREMENA</p>	<p>- pravilna organizacija vremena i prostora za rad i učenje</p>	<p>- razumijevanje i primjena pravilne organizacije vremena, rada i učenja - primjenjivanje praktičnih metoda za uspješnije i djelotvornije obavljanje školskih obaveza</p>	<p>- formiranje pozitivnog stava prema učenju uopće i podizanje nivoa samopouzdanja - formiranje pozitivnog stava prema planiranju i organiziranju učenja - shvatanje da se navike i tehnike učenja uče</p>	<p>- posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva, zaključivanje, -učestvovanje u praktičnim metodama za uspješnu organizaciju vremena i djelotvornije obavljanje školskih zadataka</p>	<p>- pripremanje sadržaja i materijala za grupni i individualni rad učenika - pružanje pomoći učenicima pri radu i zaključivanju -osmišljavanje aktivnosti i realizacije</p>
---	---	---	---	---	--

<p align="center">2.5. PROVOĐENJE I ANALIZA ČEK-LISTE STAVOVA RODITELJA</p>	<p>procjena stavova roditelja o najznačajnijim aspektima razvoja i odgoja djece</p>	<p>uočavanje i zaključivanje koliko odnos u porodici može utjecati na rezultate u školi razumijevanje i prihvatanje načina za pospješivanje učenja i ponašanja</p>	<p>uvažavanje mišljenja roditelja razvijanje demokratskog dijaloga u odnosu porodica-škola-učenik</p>	<p>slušanje, posmatranje učestvovanje u diskusiji nakon ispunjavanja ček-liste stavova roditelja donošenje zajedničkih zaključaka</p>	<p>poticanje interesovanja učenika i roditelja, pripremanje izvora za analizu, planiranje rada usmjeravanje aktivnosti učenika i roditelja poticanje učenika na slobodnu diskusiju i raspravu</p>
3. KO SAM JA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
<p>3.1. RJEČNIK OSOBINA LIČNOSTI</p>	<p>tipovi ličnosti prema osobinama osnovni tipovi ličnosti (introvertni, ekstravertni, ambivertni) tipovi prema Hollandu (realistični, istraživački, socijalni, konvencionalni, poduzetnički, umjetnički)</p>	<p>prepoznavanje tipova ličnosti prema osobinama usvajanje osnovnih tipova ličnosti uočavanje osobina kod vršnjaka u odjeljenju</p>	<p>razumijevanje i prihvatanje različitih tipova ličnosti razvijanje interesa, sklonosti i sposobnosti i sticanje osjećaja za humane odnose razvijanje pozitivnih</p>	<p>učestvovanje u grupnom radu, slušanje, posmatranje, diskutiranje izrada plakata i rječnika osobina ličnosti donošenje zajedničkih zaključaka</p>	<p>pripremanje materijala za rad u grupi osmišljavanje aktivnosti i metoda rada motiviranje učenika za maksimalno uključivanje u rad grupe</p>

			osobina ličnosti sticanje intelektualnih i komunikacijskih sposobnosti		
3.2. MIŠLJENJE O MENI	<ul style="list-style-type: none"> - pravilno procjenjivanje pozitivnih i negativnih osobina ličnosti - razlikovanje osobine od ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje pozitivnih i negativnih osobina ličnosti - uočavanje razlike između osobine i ponašanja - otkrivanje vlastitih dobrih, pozitivnih strana koje treba jačati i negativnih strana kako bi ih mijenjali 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje kritičkog i samokritičkog mišljenja i sposobnosti prepoznavanja pozitivnih i negativnih osobina - razvijanje samopouzdanja i ličnih odgovornosti - razvijanje svijesti o potrebi uvažavanja osobnosti i različitosti - razvijanje pozitivnih osjećanja prema sebi i drugima - razvijanje i formiranje cjelovite ličnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, posmatranje, diskutiranje, učestvovanje aktivno u radu i donošenje individualnih odluka - izrada tabele vlastitih osobina - razmjena iskustava i prihvatanje različitosti drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje sadržaja i materijala za grupni i individualni rad učenika - pružanje pomoći učenicima pri radu i zaključivanju osmišljavanja aktivnosti i realizacije

<p style="text-align: center;">3.3. DRUGOVI ME ODBACUJU</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uočavanje različitih uloga u situaciji kada je neko odbačen (oni odbacuju, odbačeni i oni koji samo posmatraju i ne reaguju) - aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi reagovali i pomogli 	<ul style="list-style-type: none"> - približavanje osjećanja pojedinca koga grupa odbacuje - osposobljavanje za pronalaženje strategije reaganja odbačenih i grupe neutralnih posmatrača - osposobljavanje za pravilno reaganje i pomoć - razvijanje svijesti kod onih koji odbacuju posljedice svog ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje pozitivnog odnosa prema pojedincu, grupi i drugima uopće - razvijanje svijesti o poštivanju drugih, važnosti druženja, zajedničkog učenja - formiranje negativnog stava prema ismijavanju, ucjenjivanju i slično - prihvatanje osoba onakvih kakve jesu - razvijanje sposobnosti suosjećanja 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivno učestvovanje u radu - slušanje, pamćenje i primjenjivanje naučenog u svakodnevnom životu - diskutiranje i podržavanje jedni drugih - razmjenjivanje iskustava i prihvatanje različitosti drugih 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje učenika za realizaciju radionice, pripremanje materijala - motiviranje, podsticanje i stvaranje ugodne klime za rad - usmjeravanje aktivnosti učenika i navođenje na iznalaženje pozitivnih rješenja
<p style="text-align: center;">3.4. VEZA IZMEĐU STAVA I PONAŠANJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje pojmova stav, ponašanje - samostalno i otvoreno zauzimanje stava prema problemu - značaj pravilnog zauzimanja stava u svakodnevnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje odgovornosti u radu i vrednovanje nečijeg rada - razvijanje svijesti zašto je značajan stav u radu i 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje odnosa uzajamnosti i uvažavanja - unapređivanje odnosa u odjeljenju - razvijanje samostalnog rada, 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, posmatranje - aktivno učešće u radu, diskutiranje - zauzimanje otvorenog stava prema 	<ul style="list-style-type: none"> - pripremanje i osmišljavanje aktivnosti - davanje uputa učenicima za individualni i grupni rad - pripremanje

		kakvo treba da bude ponašanje jednog odgovornog učenika samostalno otkrivanje i istraživanje problema koji je u uskoj vezi sa školom i svakodnevnim obavezama	stvaranje odgovornosti u radu i ponašanja u društvu njegovanje pozitivnih osobina i tolerancije	rješavanju problema primjenjujući upute nastavnika/ce razmjena iskustava i donošenje zajedničkih zaključaka	Likertove skale uz pomoć pedagoga pružanje pomoći prilikom ispunjavanja skala upoređivanje stavova učenika prema ponašanju nastavnika
4. KULTURA PONAŠANJA					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1. PREVENCIJA NASILJA	definiranje pojmova maloljetnik, nasilje, prestupnik, delikvencija oblici nasilja (tjelesno, emocionalno, seksualno, ekonomsko nasilje, zlostreba uloge djeteta i zanemarivanje) posljedice nasilja prevencija	usvajanje osnovnih znanja o nasilju, posljedicama nasilja, maloljetničkom prestupništvu razvijanje sposobnosti prepoznavanja i sprječavanja nasilja prepoznavanje osjećaja koji mogu dovesti do	uvažavanje različitosti u stavovima formiranje pozitivnog stava prema životu razvijanje suosjećanja s osobama sklonim nasilju kao i načina kako im pomoći razvijanje kritičkog stava prema negativnim	slušanje, posmatranje, diskutovanje, sakupljanje materijala, razmjena iskustva gledanje filma i donošenje zajedničkih zaključaka primjena naučenog u svakodnevnom životu	upoznavanje učenika sa temom i davanje uputa za rad pažljivo planiranje i pripremanje sadržaja motiviranje učenika za rad obezbjeđivanje uslova za gledanje filma

		<ul style="list-style-type: none"> - nasilja, a samim tim i osobe koja je sklona nasilju - shvatanje da ne treba mrziti osobu koja je sklona nasilju, nego nasilje 	<ul style="list-style-type: none"> - oblicima ponašanja - razvijanje pozitivnog međuljudskog odnosa kao i demokratskog dijaloga i tolerancije 		
4.2.ODNOS RODITELJA I UČENIKA	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje pojma porodica/obitelj, nastanak i razvoj - uloga porodice/obitelji u društvu - značaj porodice/obitelji 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje pojma porodica/obitelj, te njen razvoj - razumijevanje uloge porodice/obitelji u društvu - shvatanje koliko je značajna njena uloga u cjelokupnom životu čovjeka - razvijanje osjećaja pripadnosti zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema zajedništvu i sigurnosti koju pruža porodica - njegovanje kulture i drugih običaja u porodici/obitelji - očuvanje tradicije - razvijanje odnosa uzajamnosti i uvažavanja - unapređivanje odnosa u porodici/obitelji 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, slušanje, diskutiranje - učešće u radu grupe svakog pojedinca - donošenje samostalnih zaključaka o odnosima koji vladaju u porodici/obitelj i izrada prezentacije - prezentiranje grupama 	<ul style="list-style-type: none"> - osmišljavanje aktivnosti i pripremanje sadržaja - davanje uputa za rad i pružanje pomoći pri izradi prezentacija - usmjeravanje i savjetovanje

<p style="text-align: center;">4.3.VERBALNA I NEVERBALNA KOMUNIKACIJA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje pojma komunikacija, komunikologija - verbalna i neverbalna komunikacija - značaj neverbalnih oblika komuniciranja 	<ul style="list-style-type: none"> - razlikovanje uspješne od neuspješne komunikacije - prepoznavanje afirmativnih načina komuniciranja - razlikovanje pojmova verbalna i neverbalna komunikacija - shvatanje značaja neverbalnih oblika komuniciranja - razvijanje različitih oblika komunikacije (verbalna i neverbalna) - uočavanje povezanosti između ovih oblika komunikacije 	<ul style="list-style-type: none"> - poboljšavanje načina komuniciranja kao i odnosa među vršnjacima - razvijanje kulture dijaloga i vježbanje verbalne i neverbalne komunikacije - razvijanje pozitivnog međuljudskog odnosa kao i demokratskog dijaloga i tolerancije - unapređivanje različitih oblika komunikacije strategijom približavanja u komunikaciji sa drugima (prema Bellu i Dalyju) 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, slušanje, zapamćivanje - učešće u pripremljenim strategijama i tehnikama vježbanja verbalne i neverbalne komunikacije - razmjena iskustava i donošenje zajedničkih zaključaka 	<ul style="list-style-type: none"> - poticanje interesovanja učenika - pripremanje izvora za analizu, - planiranje rada, usmjeravanje aktivnosti učenika i navodjenje na iznalaženje pozitivnih rješenja - poticanje učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
<p style="text-align: center;">4.4. KULTURA UČESTVOVANJA U DISKUSIJI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - definisanje pojma diskusija, diskutanti, argument, protuargument - značaj diskusije u nastavi 	<ul style="list-style-type: none"> - shvatanje pojma diskusija kao oblika grupne interakcije koja se temelji na samostalnom 	<ul style="list-style-type: none"> - razmjenjivanje i ispitivanje različitih aspekata svojih odgovora - povećavanje znanja ili 	<ul style="list-style-type: none"> - slušanje, zapamćivanje, - posmatranje - uočavanje i primjena naučenih 	<ul style="list-style-type: none"> - osmišljavanje aktivnosti - poticanje interesovanja učenika - pripremanje

		<p>izražavanju mišljenja potkrijepljenih argumentima</p> <ul style="list-style-type: none"> - učenje vještine aktivnog slušanja - osposobljavanje učenika za rješavanje određenih zadataka koje diskusija u svojim pojedinim koracima zahtjeva 	<p>razumijevanja, opravdavanje ili opovrgavanje stavova, odluka, rješenja ili aktivnosti o problemu (predmetu) koji se razmatra</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvijanje konstruktivnog i kreativnog razmišljanja o sadržaju - razvijanje pozitivnog stava prema istini, argumentaciji, dokazivanju i govoru istine 	<p>strategija u diskusiji</p> <ul style="list-style-type: none"> - učešće u diskusijama na teme koje sami biraju - pripremanje argumenata u skladu sa ulogom koju su dobili - razmjena iskustava i donošenje zaključaka o uspješnosti diskusije 	<p>materijala i tema za diskusiju</p> <ul style="list-style-type: none"> - planiranje rada - usmjeravanje aktivnosti učenika i navodjenje na poštivanje pravila prilikom diskusije - poticanje učenika na slobodnu diskusiju i raspravu
5. ŽIVOT I ZDRAVLJE					
SADRŽAJ	ZNANJA	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
5.1. PRIRODNA MEDICINA	<ul style="list-style-type: none"> - zaštita i liječenje bolesti prirodnim lijekovima (ljekovito bilje, pčelinji preparati, ishrana, uloga vode, sunce, uloga vazduha i fizičkih vježbi, glina, drveni ugalj) 	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje značaja i vrijednosti zdravlja za život čovjeka - uočavanje i sticanja znanja o prirodnoj 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje svijesti za očuvanje i unapređenje zdravlja i zdravog načina života putem prirodne medicine - razvijanje 	<ul style="list-style-type: none"> - posmatranje, učenje, slušanje - aktivno učestvovanje u radu i razgovoru, vođenje diskusije i 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje učenika sa tematikom - pripremanje i osmišljavanje aktivnosti - upućivanje učenika na

		<ul style="list-style-type: none"> - medicini, njenoj važnosti i ulozi - zaključivanje da je zdrav i kvalitetan način života uslov za zdravlje svakog pojedinca i da na taj način štite organizam od različitih bolesti - razvijanje sposobnosti za očuvanje i unapređenje zdravlja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivnog stava prema konzumiranju preparata prirodne medicine - razvijanje svijesti o važnosti zdravog načina života i brige o vlastitom zdravlju 	<ul style="list-style-type: none"> - donošenje zaključaka - pronalaženje preporučene literature i dolaženje do značajnih informacija - razmjena iskustava i informacija 	<ul style="list-style-type: none"> - relevantnu literaturu i savjetovanje o primjeni naučenog u svakodnevnom životu
<p>5.2. KAKO SE ZAŠTITI OD OVISNOSTI (ALKOHOL, DROGA, PUŠENJE, INTERNET IGRICE, KLADIONICE)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pušenje, droga, alkohol, internet igre, kladionice - prevencija 	<ul style="list-style-type: none"> - sticanje znanja putem istraživačkog rada - uočavanje štetnih posljedica različitih oblika ovisnosti - shvatanje uzroka zbog kojih dolazi do ovisnosti - uočavanje da dobro poznavanje i edukacija iz ove oblasti razvija svijest i prevenira 	<ul style="list-style-type: none"> - dublje razvijanje svijesti o postojanju ovisnosti i uzrocima konzumiranja pušenja, droge, alkohola kao i internet igara i kladionica - pomaganje sebi i drugima u prevenciji upotrebe duhana, alkohola i narkotika te 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje, pronalaženje odgovarajuće literature, sakupljanje materijala i informacija, analiziranje, upoređivanje, razmjena iskustava, izrada prezentacija (putem plakata ili multimedijalnih prikaza), 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa temom, planiranje rada, motiviranje učenika, osmišljavanje aktivnosti i pomoć pri istraživačkom radu učenika

		posljedice	kvalitetno organiziranje slobodnog vremena -razvijanje pozitivnih stavova i vrijednosti -jačanje samopouzdanja	prezentiranje, evaluacija	
5.3. ANOREKSIJA, BULIMIJA	-pojam -uzroci koji dovode do poremećaja u prehrani (anoreksija i bulimija) -posljedice	-uočavanje i sticanje osnovnih znanja o uzrocima koji dovode do poremećaja u prehrani sa posebnom naznakom na uzrast osoba oboljelih od anoreksije i bulimije -shvatanje do kakvih posljedica dovodi -razumijevanje i prihvatanje osoba sa predispozicijama za poremećaje u prehrani i	-razvijanje kritičkog stava prema osobama koja pokazuju poremećaje u prehrani -poštivanje individualnih specifičnosti -razvijanje svijesti o važnosti zdravog načina života i brige o vlastitom zdravlju u periodu adolescencije	-posmatranje, učenje, slušanje -aktivno učestvovanje u radu i razgovoru, vođenje diskusije i donošenje zaključaka	-planiranje, osmišljavanje aktivnosti -davanje uputa za rad -razgovaranje i savjetovanje

		iznalaženje načina kako im pomoći			
5.4. SAMOODBRANA U SLUČAJU FIZIČKOG NAPADA	-upoznavanje sa osnovnim tehnikama samoodbrane u slučaju fizičkog napada od strane stručnjaka	-shvatanje potrebe zaštite u slučaju fizičkog napada -učenje osnovnih tehnika zaštite i metoda odbrane	-razvijanje svijesti o nenasilnom rješavanju problema -podizanje samopouzdanja -razvijanje kritičkog stava prema osobama koje primjenjuju nasilje	-slušanje -posmatranje stručnjaka i vježbanje tehnika samoodbrane -diskutovanje, -razmjena iskustava -donošenje zaključaka	-pripremanje materijala -organiziranje posjete stručnjaka iz oblasti samoodbrane u slučaju napada časa -usmjeravanje pružanje pomoći u radu i vježbanju
5.5. EKOLOGIJA: NE OČEKUJ OD PRIRODE VIŠE NEGO ŠTO SI JOJ DAO	-ekološka akcija u okviru školskog dvorišta i okruženja škole	-usmjeravanje na važnost zaštite čovjekove okoline -razvijanje radnih navika i održavanje higijene sredine u kojoj boravimo -razumijevanje potrebe usklađivanja života s prirodom	-uvažavanje prirode i prirodnih procesa -razvijanje samokritičnosti i širenje ekološke svijesti -razvijanje pozitivnog stava prema prirodi i zaštiti čovjekove okoline	-učesće u akciji zaštite okoliša i unapređenju kvaliteta života	-upoznavanje sa akcijom -pripremanje i organizacija

Društvo/Religija/Kultura

Nastavni plan i program

IX razred

2011.

SARAJEVO

IX RAZRED – 35 NASTAVNIH SATI DIDAKTIČKO – METODIČKE NAPOMENE

Obrazovni standard čini cjelovit sadržajni okvir odgojno-obrazovne i društvene djelatnosti škole.

Odgojno - obrazovni rad nije samo razvijanje znanja i vještina nego istodobno i usvajanje vrijednosti, stavova i navika koje omogućavaju svakom učeniku /učenici cjelokupan razvoj, kako bi se osigurao razvoj učenika na svim razinama: intelektualnoj, tjelesnoj, emocionalnoj, društvenoj, moralnoj i duhovnoj.

U ovom predmetu su prijedlozi za odgojne sadržaje kojima će se kod učenika/učenica razvijati sposobnost prepoznavanja i usvajanja temeljnih vrijednosti, kao i socijalizirajući sadržaji koji će razvijati učenikovu motivaciju i sposobost za pozitivan društveni angažman.

Cilj

Prenošenje i prihvatanje temeljnih ljudskih vrijednosti, koje su preduslov i temelj kvalitetnog života, ostvaruje se promjenom načina poučavanja, te načina življenja unutar školskog prostora i lokalne zajednice.

Zadaci

Stvaranje pozitivnog emocionalnog ozračja koje će učeniku/učenici pružiti osjećaj sigurnosti, neugroženosti, međusobnog poštovanja.

Osvješčivanje i primjenjivanje društveno poželjnih normi ponašanja se postiže u svakodnevnom ophođenju, u odnosima između učenika/učenica, nastavnika/nastavnica, učenika/učenica međusobno, postavljajući jasna pravila ponašanja i preuzimanja odgovornosti, kao i posljedica za njihovo nepoštivanje, u organiziranju neposrednog učenikovog okruženja na konkretnim zadacima i brizi za druge, stvaranja prijateljstva i pružanja pomoći u aktivnostima i akcijama, projektima, terenskim radom i povezivanju sa neposrednom društvenom okolinom.

Cilj i zadatke programskog sadržaja moguće je ostvariti kroz:

- istraživački rad
- informisanost iz različitih izvora
- diskusiju i argumentovano iznošenja mišljenja
- iskazivanje vlastite kreativnosti
- primjere iz svakodnevnog života
- timski rad

Pripremiti učenike/učenice za svijet koji se mijenja razvijanjem individualnih sposobnosti i talenta, uzajmnog poštovanja i povjerenja.

Raditi otvoreno sa učenicima i roditeljima i stvoriti uvjete za uspjeh i kreativnost u učenju/poučavanju kroz ovaj predmet, te omogućiti:

- razvijanje, sposobnosti i kreativnosti učenika
- donošenje odluka na temelju najboljeg znanja
- značaj kulturne raznolikosti i globalne svijesti
- moć pohvale i povreda
- uključenost porodice i zajednice

1. RELIGIJA	6
1.1 Teorije o širenju religijske kulture 1.2 Nastanak religije 1.3 Funkcija religije 1.4 Religija i demokratija 1.4.1 Religija i država 1.4.2 Vjerska tolerancija 1.4.3 Manjinske religije 1.5 Pluralizam i različitosti 1.6 Živimo zajedno	
2. KULTURA DIJALOGA	6
2.1 Pravila ponašanja u različitim situacijama 2.2 Norme, običaji i zakoni 2.3 Predrasude i stereotip 2.4 Razlike među ljudima 2.5 Prava i odgovornosti 2.5.1 Prava i dužnosti 2.6 Odgovornosti prema školi i zajednici	
3. ZDRAVO ŽIVLJENJE – ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA	6
3.1 Zamke savremenih ovisnosti 3.2 Reci „Da“ životu – Izradili smo svoj plakat 3.3 Putovanje u vlastito ja 3.4 Slika o sebi i drugima 3.5 Ljubav je... ljubav nije... 3.6 Jednakost spolova – Prijateljstvo je ...	
4. ŠKOLA I JA	3
4.1 Radne navike i motivacija 4.2 Stilovi učenja 4.3 Kreativnost u svakodnevnom životu	
5. EMOCIONALNO-SOCIJALNI RAZVOJ	6
5.1 Zašto se tako osjećam? 5.2 Stres - kako se nositi sa stresom 5.3 Asertivno ponašanje – gdje su granice određenih ponašanja 5.4 Jesam li dovoljno zreo za ljubavne sastanke? 5.5 Kako mogu znati je li to prava ljubav? 5.6 Kako gledam na druge i kako oni gledaju na mene –identitet?	
6. SLOBODNO VRIJEME	4
6.1 Samokontrola u korištenju medija 6.2 Upoznavanje medija putem rada u njima 6.2.1 Novine oko nas 6.3 Naše novine - razredne zidne novine 6.4 Sport	
7. MOJA BUDUĆNOST	2
7.1 Moj prvi intervju 7.2 Kako napisati CV?	
Evaluacija rada za učenike, roditelje i nastavnike (evaluacioni list)	1

ISHODI UČENJA

1. RELIGIJA					
TEMA	ZNANJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
1.1 TEORIJE O ŠIRENJU KULTURE RELIGIJA	<ul style="list-style-type: none"> - o kulturi starih naroda (grčkih, egipatskih i azijskih) - o religijskim razlikama i kulturi - sličnosti među kulturama - razlike u kulturama 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje istraživačkog u literaturi i medijima - uočavanje sličnosti - razvijanje uvažavanja različitosti - prepoznavanje značaja starih kultura i temelja daljeg razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog
1.2 NASTANAK RELIGIJE	<ul style="list-style-type: none"> - svjetskom religijama - kulturno kretanje, ritualni pokreti - o jedinstvenom početku religija – Jerusalem - religiozne ideje - novi kulturni pokreti nova shvatanja - o filozofiji i religiji - evropska kultura u religioznoj tradiciji 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje istraživačkog u literaturi i medijima - uočavanje sličnosti - razvijanje uvažavanja različitosti - prepoznavanje značaja starih kultura i temelja daljeg razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog

<p style="text-align: center;">1.3 FUNKCIJA RELIGIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razumijevanje religije u odgovarajućoj kulturnoj sredini - posmatranje duhovne snage koja održava društvo i: - kao potreba života - kao potreba kojom ljudi održavaju svoju solidarnost - osiguravaju trajanje i jedinstvo - potreba razumijevanja različitih običaja i vjerovanja 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje istraživačkog u literaturi i medijima - uočavanje sličnosti - razvijanje uvažavanja različitosti - prepoznavanje značaja starih kultura i temelja daljeg razvoja - razumijevanje religije kao sastavnog dijela emocija, a koje se zasnivaju na potrebama života 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog
<p style="text-align: center;">1.4 RELIGIJA I DEMOKRATIJA 1.4.1 RELIGIJA I DRŽAVA 1.4.2 VJERSKA TOLERANCIJA 1.4.3 MANJINSKE RELIGIJE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podržavanje demokratije - kršenje i zaštita ljudskih prava - odnos religije prema državi - jednako tretiranje pripadnika različitih vjera - poštivanje osnovnog ljudskog dostojanstva i prava na izbor 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje istraživačkog u literaturi i medijima - uočavanje sličnosti - razvijanje uvažavanja različitosti - prepoznavanje značaja starih kultura i temelja daljeg razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - razgovor sa vjerskim dužnosnicima i političkim liderima - povezivanje sa 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog - priprema učenika za razgovor - najava posjete

	<ul style="list-style-type: none"> - sloboda izražavanja - prihvatanje različitosti religija i vjerovanja - podržavanje vjerskog školovanja 			naučenim	
1.5 PLURALIZAM I RAZLIČITOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - učenje o pluralizmu i različitostima - razmotriti pitanja koja se otvaraju kada zajednice sa drugačijim sistemima, vrijednostima i uvjerenjima žive zajedno u miru - razmotriti razloge zbog kojih ljudi imaju različite stavove o važnim pitanjima - razmotriti ulogu obrazovanja u poboljšanju međusobnog razumijevanja između pripadnika različitih kultura - ispitati kako 	<ul style="list-style-type: none"> - razgovarati o pitanjima različitosti - razmjenjivati ideje - međusobno poštovanje - uspostavljanje aktivnog dijaloga o pitanjima od javnog značaja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa - razmatrati šta utiče na njihove vlastite vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog

	pojedinaac vlastitim djelovanjem može uticati na situaciju u društvu				
1.6 ŽIVIMO ZAJEDNO	<ul style="list-style-type: none"> - doprinos obrazovanja za razvoj tolerancije i razumijevanja - razmotriti sisteme vrijednosti i uvjerenja zajedničkog života u miru - razmotriti ulogu obrazovanja međusobnog razumijevanja između pripadnika različitih kultura - ispitati da li pojedinac vlastitim djelovanjem može uticati na situaciju u društvu 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje istraživačkog u literaturi i medijima - uočavanje sličnosti - razvijanje uvažavanja različitosti - prepoznavanje značaja starih kultura i temelja daljeg razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema naslijeđu i kulturi - iskoristiti različitosti kao pozitivan stav prema kulturi - uočiti vrijednosti starog kulturnog naslijeđa 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o starim kulturama - korištenje literature - priprema prezentacije - razgovor sa vjerskim dužnosnicima i političkim liderima - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog - priprema učenika za razgovor - najava posjete
2. KULTURA DIJALOGA					
TEMA	ZNANJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA

<p>2.1 PRAVILA PONAŠANJA U RAZLIČITIM SITUACIJAMA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - steći znanje o kulturi ponašanja u različitim situacijama - komunikacija sa drugima - razumijevanje sličnosti i razlika - u pozorištu – kinu - u restoranu - u javnom prijevozu - naučiti istaći vrijednosti i ukazati na slabosti 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje i sposobnost usvajanja pravila ponašanja - uočavanje sličnosti - razvijanje, uvažavanja različitosti - primjena stečenih znanja u svakodnevnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema propisanim normama ponašanja - uvažavati različite stavove - uočiti vrijednosti dobrog ponašanja - naučiti se ponašati prema propisanim normama 	<ul style="list-style-type: none"> - pravilno korištenje literature - korištenje različitih izvora informacija - priprema prezentacije - povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica o toleranciji i različitostima - koordinacija i sažimanje istraženog - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog
<p>2.2. NORME, OBIČAJI I ZAKONI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - usvojiti pojmove: norma, običaj, zakon - prirodni zakoni i društvene norme; pisana i nepisana pravila - poštivanje društvenih normi i vrijednosti - uvažavanje autoriteta - život se vodi prema pravilima, a pravila su određena vrijednostima - posljedica kršenja pravila 	<ul style="list-style-type: none"> - stjecanje navika poštivanja pravila - uočiti važnost poštivanja pravila - uočavanje funkcija društvenih normi - norme imaju zadatak da utječu na ponašanje ljudi, usmjeravaju ili uređuju društvene odnose 	<ul style="list-style-type: none"> - čovjekov odnos prema prirodi, kulturnom naslijeđu, društvu, ljudskom stvaralaštvu, materijalnim, duhovnim vrijednostima, te međuljudskim odnosima 	<ul style="list-style-type: none"> - usvajanje i prihvatanje normi i pravila - primjena naučenog 	<ul style="list-style-type: none"> - dati dobar primjer učenicima - poštivanje i pridržavanje normi i zakona - utjecaj autoriteta je presudan za formiranje pojedinih obilježja ličnosti
<p>2.3 PREDRASUDE I STEREOTIP</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stereotip - od stereotipa do predrasuda - „pozitivni“ stereotip - „korist“ od stereotipa 	<ul style="list-style-type: none"> - razgovarati o pojmu stereotip i predrasude - prepoznati primjere stereotipa i predrasuda - kako istražiti 	<ul style="list-style-type: none"> - razviti pozitivno ponašanje prema pripadnicima određenih grupa: - prema različitim kulturama 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje, istraživanje o različitim kulturama - korištenje literature - priprema 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - korištenje i navođenje primjera iz svakodnevnog života - koordinacija i

	<ul style="list-style-type: none"> -efekat predrasuda -šta uraditi protiv predrasuda 	<ul style="list-style-type: none"> -određena pitanja -uspostavljanje aktivnog dijaloga o pitanjima predrasuda i sterotipa 	<ul style="list-style-type: none"> -vjerskim ubjeđenjima -porijeklu -boji kože -visini -težini -načinu odjevanja 	<ul style="list-style-type: none"> -prezentacije -povezivanje sa naučenim 	<ul style="list-style-type: none"> -sažimanje istraženog -upute na literaturu -motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog
2.4 RAZLIKE MEĐU LJUDIMA	<ul style="list-style-type: none"> -osnovni pojmovi: različitost, jednakost, diskriminacija -utvrditi razloge zbog kojih neki ljudi nemaju jednak pristup obrazovanju -razmotriti prepreke uspostavljanju jednakosti u široj zajednici -ko snosi odgovornost postojanja prepreka za uspostavljanje jednakosti -koliko su potrebe ljudi različite 	<ul style="list-style-type: none"> -kritički analizirati situaciju vezanu za poštivanje potreba i različitosti ljudi -uočavanje različitih socijalnih situacija 	<ul style="list-style-type: none"> -poštivati i prihvatati različite potrebe: <ul style="list-style-type: none"> -emocionalne -religijske -kulturne -jezične -tjelesne 	<ul style="list-style-type: none"> -učenici rade kreativne zadatke pismene i likovne zadatke koje su fokusirane na promišljanje i izražavanje vlastitih stavova 	<ul style="list-style-type: none"> -davanje smjernica -upute na literaturu -motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog -priprema učenika za razgovor -argumentovano iznošenje mišljenja -kritičko mišljenje
2.5 PRAVA I ODGOVORNOSTI 2.5.1 PRAVA I DUŽNOSTI - KVIZ	<ul style="list-style-type: none"> -uočiti prava i odgovornosti -razviti svijest o ličnoj odgovornosti za ostvarivanje svojih i poštivanje tuđih prava -steći znanje o dječijim pravima, o pravu na život 	<ul style="list-style-type: none"> -razvrstavanje prava -četiri osnovna principa koja su najvažnija -želje, potrebe i prava -lista ljudskih prava -kako ispuniti svoje odgovornosti 	<ul style="list-style-type: none"> -razviti pozitivan stav prema pravima i odgovornostima -aktivno učešće djece -naučiti kako uskladiti ponašanja sa pravima i odgovornostima 	<ul style="list-style-type: none"> -prikupljanje informacija -izučavanja prava sloboda i dužnosti -odgovaranje na pitanje uz više ponuđenih odgovora -razvrstavanje želja 	<ul style="list-style-type: none"> -pripremiti materijal – kartice dječijih prava -pripremiti pitanja za kviz -pripremiti listu ljudskih prava -pomoći u razvrstavanju prava

	<ul style="list-style-type: none"> - odnos o pravima u porodici, školi, odjeljenju – čemu se poklanja veća pažnja pravima ili odgovornostima - pružiti učenicima nove podatke i dobiti nova znanja o međunarodno priznatim ljudskim pravima 	<ul style="list-style-type: none"> - kako prevazići poteškoće 	<ul style="list-style-type: none"> - naučiti vrijednosti uvažavanja svojih i prava drugih - naučiti značaj ličnog doprinosa u ostvarivanju prava i odgovornosti i pomoći drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - potreba i prava uz pomoć liste prava - timski rad - prezentiranje 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - objasniti proceduru izrade radionice i odgovaranje na kviz
2.6 ODGOVORNOST PREMA ŠKOLI I ZAJEDNICI	<ul style="list-style-type: none"> - usmjeravanje za posmatranje životne sredine, života u njoj i u svijetlu dječijih prava - jačanje sopstvene odgovornosti za ostvarivanje - slučajevi kršenja prava 	<ul style="list-style-type: none"> - sposobnost prepoznavanja slučajeva kršenja dječijih prava - ko je odgovoran u tim situacijama - kao pomoći u razrješavanju različitih situacija kršenja prava djeteta 	<ul style="list-style-type: none"> - ponašati se u skladu sa odgovornostima - naučiti pronaći način pozitivnog rješavanja 	<ul style="list-style-type: none"> - timski rad - istraživanje različitih situacija kršenja dječijih prava - prezentiranje grupnog rada 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje na korištenje već naučenog - priprema učenika za razgovor - argumentovano iznošenje mišljenja - kritičko mišljenje
3. ZDRAVO ŽIVLJENJE – ZAŠTITA MENTALNOG ZDRAVLJA					
TEMA	ZKANJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
3.1 ZAMKE SAVREMENIH OVISNOSTI	<ul style="list-style-type: none"> - razlozi zbog kojih pojedinac upada u zamku savremenih ovisnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - uočiti razloge ovisnosti - uočiti posljedice za 	<ul style="list-style-type: none"> - naučiti zdravo živjeti - nema zla koje je malo 	<ul style="list-style-type: none"> - učenici istražuju različite vrste alkohola i droga, 	<ul style="list-style-type: none"> - poučne priče (istinite priče ovisnika) - usmjeriti učenike

	<ul style="list-style-type: none"> - štetne posljedice opojnih sredstava - što znači: „jednom ovisnik - uvijek ovisnik!“ 	<ul style="list-style-type: none"> pojedince i društveni život - kako prepoznati s kim se družiti da bi izbjegli ovisnosti 		<ul style="list-style-type: none"> nihovo djelovanje na psihofizički razvoj - učenici u grupnom radu: da su oni kao grupa na vlasti šta bi sve poduzeli da spriječe širenje ovisnosti... 	<ul style="list-style-type: none"> - upoznati učenike s opasnostima i zamkama ovisnosti
<p>3.2 RECI DA ŽIVOTU – IZRADILI SMO SVOJ PLAKAT</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vrijednosti i ljepote života - "radostan sam što sam ovdje" - "sutra je novi dan" - „sunce je-bit će lijep dan" 	<ul style="list-style-type: none"> - razlozi – zašto reći DA životu - razrješavanje situacija 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan i optimističan stav - razviti pozitivne primjere prema životu i uticati na druge 	<ul style="list-style-type: none"> - prikupljanje materijala - izrada plakata 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica učenicima
<p>3.3 PUTOVANJE U VLASTITO JA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spoznaja vlastitih pogleda - upoznati svoje vrijednosti, interese i sposobnosti - prava sreća je voljeti i biti voljen - znati slušati sebe i druge - bavljenje vlastitim rodnim identitetom 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje i spoznaja vlastitih navika i sklonosti - procjena vlastitih sposobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - voljeti sebe - razvijanje ljubavi prema sebi je i pokazatelj univerzalne odgovornosti prema drugima - raditi ono što nas čini mirnijim i sretnijim 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanja - radionice - uočavanje vrijednosti poruka 	<ul style="list-style-type: none"> - motivacija i usmjeravanje - praktični primjeri
<p>3.4 SLIKA O SEBI I DRUGIMA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - razvoj osjećaja zadovoljstva, tada čovjek bolje djeluje i u svim drugim aspektima života - kako ja vidim sebe, a kako 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijen interes za otkrivanje sebe i drugih - razvijati svijest o sebi i drugima (upitnici za 	<ul style="list-style-type: none"> - samopoštovanje je odraz slike o sebi - samopoštovanje kao odraz vlastitih i tuđih procjena 	<ul style="list-style-type: none"> - radionice - igrokaz - izgraditi vlastiti stav - briga o sebi i drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - motivacija i usmjeravanje učenika - davanje smjernica

	<ul style="list-style-type: none"> - me drugi vide - kako vidim druge - optimizam i pesimizam - elementi slike o sebi (način odijevanja, govora, ophođenja) 	djevojčice i dječake)	<ul style="list-style-type: none"> - slika o sebi - važna prednost - upoznavanje vlastitih granica - razvijanje empatije putem zamjene uloga 		
3.5 LJUBAV JE... LJUBAV NIJE...	<ul style="list-style-type: none"> - definicija ljubavi - vrste ljubavi (prema sebi, roditeljima, prijateljima, partneru, poslu, hobiju, prirodi...) - svjesnost o postojanju različitih ljubavi, njegovanje nježnosti, tolerancije, razumijevanje prema partneru 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati i primijeniti iskustva i spoznaje - otkrivanje i uočavanje ljubavi kao poticaj 	<ul style="list-style-type: none"> - ljubav je pokretačka snaga - uzajamno poštivanje - pozitivan odnos prema ljubavi i način iskazivanja iste 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje ljubavi prema sebi i drugima, prema svijetu i životu (primjeri iz života) - radionica - izrada plakata 	<ul style="list-style-type: none"> - motivacija i usmjeravanja ka načinima iskazivanja ljubavi
3.6 JEDNAKOST POLOVA – PRIJATELJSTVO JE...	<ul style="list-style-type: none"> - veći stepen razumijevanja o jednakosti polova, njegovanje prijateljstva između osoba istog i različitog spola 	<ul style="list-style-type: none"> - naučiti o uvažavanju razlike polova - moramo li biti slični da bismo bili prijatelji 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan odnos prema izboru svoga prijatelja/prijateljice - uvažavanje muško – ženskog prijateljstva - ko su bolji prijatelji dječaci ili djevojčice 	<ul style="list-style-type: none"> - sakupljanje materijala - radionica - razmjena iskustava - komentar o učešću i osjećajima 	<ul style="list-style-type: none"> - planiranje - motiviranje - davanje smjernica - razumijevanje gendera

4. Škola i ja

TEMA	ZNAJJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
4.1 RADNE NAVIKE I MOTIVACIJA	<ul style="list-style-type: none"> - pojam radnih navika - razvijanje radnih navika – navika je nešto što ostaje - koliko su važne navike za uspjeh u životu - šta je motivacija i kakva sve može biti 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje radnih navika - upoznavanje važnosti rada - različite vrste i uloge, rad u svakodnevnom životu 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav prema radnim navikama - spoznati da je za uspjeh bitan trud izdržljivost i upornost - spoznati kako radom razvijati prevladavanje socijalnih granica 	<ul style="list-style-type: none"> - izgraditi plan rada i odmora - kako uživati u odmoru i kako prikupiti energiju za dalji rad 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - motivisanje i usmjeravanje na pravilan raspored dnevnih aktivnosti - ukazati na značaj poštivanja plana rada i odmora
4.2 STILOVI UČENJA	<ul style="list-style-type: none"> - šta su stilovi učenja - kako otkriti svoj stil učenja - važnost koncentracije za učenje - želja i cilj koji želimo postići 	<ul style="list-style-type: none"> - otkrivanje vlastitog načina učenja za usvajanje kavalitenijeg znanja 	<ul style="list-style-type: none"> - spoznati vrijednosti kvalitetnoga usvajnja znanja - prepoznati svoj maksimum - primjena naučenog u budućem radu 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje dosadašnjeg načina učenja - uočavanje poteškoća i prednosti - diskusija i razmjena mišljenja 	<ul style="list-style-type: none"> - usmjeriti učenike na rad - pripremiti mateijal - pomoć učenicima u radu - značaj pravilnog načina učenja
4.3 KREATIVNOST U SVAKODNEVNOM ŽIVOTU	<ul style="list-style-type: none"> - razlika između kreativnosti i darovitosti - nučiti pojmove kreativnosti i darovitosti - važnost kreativnosti u svakodnevnom radu 	<ul style="list-style-type: none"> - otkriti elemente kreativnosti kod sebe i drugih - primijeniti elemente kreativnosti u životu i radu 	<ul style="list-style-type: none"> - kreativnim radom do ostvarivanja postavljenog cilja - spoznati kako kreativnost utiče na kvalitet i dinamiku rada 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje kreativnosti kod sebe i drugih - analiza i diskusija - zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - motivisanje i usmjeravanje - isticanje važnosti kreativnosti i darovitosti

5. EMOCIONALNO-SOCIJALNI RAZVOJ

TEMA	ZNAJJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
5.1 ZAŠTO SE TAKO OSJEĆAM	<ul style="list-style-type: none"> - šta su osjećaji - kako razumjeti bolje sebe - koji su elementi stava o sebi - kako izgraditi samopoštovanje 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati simptome različitih emocija - kako prepoznati negativne emocije - dobiti bitku protiv krivog razmišljanja 	<ul style="list-style-type: none"> - kako se nositi sa lošim osjećajima - razviti osjećaj povjerenja prema sebi i drugima - značaj podrške roditelja i prijatelja 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje - uočavanje poteškoća i prednosti - diskusija i razmjena mišljenja 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - motivisanje i usmjeravanje na pravilan način iskazivanja emocija
5.2 STRES - KAKO SE NOSITI SA STRESOM	<ul style="list-style-type: none"> - šta je stres - faktori koji utiču na stres - načini suočavanja sa stresom - tehnike prevladavanja stresa 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje situacija koje uzrokuju stres 	<ul style="list-style-type: none"> - znati se suočiti sa stresom - kako prevazići stresnu situaciju - pravilan stav prema sebi i drugima 	<ul style="list-style-type: none"> - skupljanje i analiziranje novina i časopisa - radionica 	<ul style="list-style-type: none"> - usmjeriti učenike na rad - pripremiti materijal: novine - makaze - ljepilo - veliki listovi papira - pomoć učenicima u radu
5.3 ASERTIVNO PONAŠANJE – GDJE SU GRANICE ODREĐENIH PONAŠANJA	<ul style="list-style-type: none"> - pojam asertivnog ponašanja - kako se naučiti asertivno ponašati - stilovi ponašanja-prednosti i nedostaci - kako poticati asertivno 	<ul style="list-style-type: none"> - razvijanje socijalnih vještina - vještine komunikacije-aktivno slušanje - naučiti izraziti 	<ul style="list-style-type: none"> - formiranje stavova - razvijanje samopouzdanja - razvijanje samopoštovanja - pravilan stav prema 	<ul style="list-style-type: none"> - istraživanje - radionica - vježba u paru (kako asertivno reći NE) - kviz 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - prezentacija - upute na literaturu - motivisanje i usmjeravanje - čitanje priča o djeci

	<ul style="list-style-type: none"> ponašanje kod učenika- kad se razvija tehnike asertivnog ponašanja – komunikacija (JA- poruke) 	<ul style="list-style-type: none"> ljutnju na konstruktivan način razvijanje logičko konstruktivnog razmišljanja 	<ul style="list-style-type: none"> sebi i drugima- kako naći granicu u ponašanju naučiti preuzimati odgovornost za svoja djela 		<ul style="list-style-type: none"> koja su znala uspješno se nositi sa neugodnim situacijama- primjeri asertivnog ponašanja pomoć učenicima u radu
5.4 JESAM LI DOVOLJNO ZREO ZA LJUBAVNE SASTANKE	<ul style="list-style-type: none"> različiti oblici ljubavnih sastanaka (ugodna šetnja, izlazak na javno mjesto, provođenje vremena sa osobom suprotnog spola) provođenje vremena sa osobom suprotnog spola bez nadzora 	<ul style="list-style-type: none"> uočavanje razlike između sastanaka sa prijateljima i sa osobom prema kojoj osjećaš naklonost 	<ul style="list-style-type: none"> kako se ponašati na javnom mjestu sa partnerom znati prepoznati koliko sam zreo za ljubavni sastanak 	<ul style="list-style-type: none"> prikupljanje informacija istraživanje diskusija razmjena mišljenja 	<ul style="list-style-type: none"> različita literatura štampa davanje smjernica usmjeravanje učenika na značaj zrelosti za ljubavne sastanke
5.5 KAKO MOGU ZNATI JE LI TO PRAVA LJUBAV	<ul style="list-style-type: none"> šta je ljubav šta je ljubav na prvi pogled ljubav ili zaljubljenost razum i ljubav 	<ul style="list-style-type: none"> sposobnost prepoznavanja prave ljubavi razlika između ljubavi i zaljubljenosti kako izaći na kraj kada veza ne uspije 	<ul style="list-style-type: none"> šta nas privlači – izgled ili osobine vrijeme za upoznavanje 	<ul style="list-style-type: none"> primjeri prave ljubavi istraživanje diskusija razmjena mišljenja 	<ul style="list-style-type: none"> davanje smjernica štampa motivisanje i usmjeravanje priprema učenika za razgovor argumentovano iznošenje mišljenja kritičko mišljenje
5.6 KAKO GLEDAM NA DRUGE I KAKO ONI GLEDAJU NA MENE –	<ul style="list-style-type: none"> različite vrijednosti i načini suživota kako izgraditi vlastitu poziciju kod stereotipa i predrasuda 	<ul style="list-style-type: none"> sposobnost suočavanja sa mnoštvom stavova i razvijanje sposobnosti odabira samo jednog 	<ul style="list-style-type: none"> formiranje odgovarajućih stavova; uče kako promijeniti perspektivu 	<ul style="list-style-type: none"> rad u grupama prezentiranje uz iznošenje stavova, mišljenja i spoznaja o identitetu 	<ul style="list-style-type: none"> davanje smjernica štampa motivisanje i usmjeravanje priprema učenika za

IDENTITET	<ul style="list-style-type: none"> - šta mogu, a šta ne smiju uraditi - šta je ispravno, a šta nije? 	od njih	<ul style="list-style-type: none"> - spoznati stvaranje osobnog i grupnog identiteta - shvatiti da je identitet kompleksan pojam 		<ul style="list-style-type: none"> - razgovor - argumentovano iznošenje mišljenja - kritičko mišljenje
6. SLOBODNO VRIJEME					
TEMA	ZNANJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
6.1 SAMOKONTROLA U KORIŠTENJU MEDIJA	<ul style="list-style-type: none"> - steći znanje o pozitivnom i negativnom uticaju korištenja elektronskih medija 	<ul style="list-style-type: none"> - napraviti dnevni i sedmični plan korištenja elektronskih medija i sadržaja koji su edukativni i rekreativni, a prilagođeni uzrastu učenika/učenica 	<ul style="list-style-type: none"> - kako korištenje elektronskih medija držati pod kontrolom 	<ul style="list-style-type: none"> - navike nepravilnog korištenja elektronskih medija mogu se označiti kao ovisnost (stavovi učenika/učenica) 	<ul style="list-style-type: none"> - davanje smjernica - motivisanje i usmjeravanje na pravilan način korištenja elektronskih medija
6.2. UPOZNAVANJE MEDIJA PUTEM RADA U NJIMA 6.2.1 NOVINE OKO NAS	<ul style="list-style-type: none"> - upoznavanje sa različitim printanim medijima - koga one informiraju - kako informiraju - šta prenose 	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznavanje pisanih izvora informacija - prihvatanje štamparske tehnologije i njenih vrijednosti 	<ul style="list-style-type: none"> - pozitivan stav o štampanim medijima - propagirati štampane medije - ljubav prema novinarstvu - razvijanje pozitivne navike korištenja štampanih medija 	<ul style="list-style-type: none"> - skupljanje i analiziranje novina i časopisa koji se čitaju u njihovoj zajednici 	<ul style="list-style-type: none"> - usmjeriti učenike na rad - pripremiti materijal: novine - makaze - ljepilo - veliki listovi papira - pomoć učenicima u radu

6.3 NAŠE NOVINE - RAZREDNE ZIDNE NOVINE	<ul style="list-style-type: none"> -uočavanje vrijednosti dobrih novina -formuliranje kriterija za dobre novine ili časopise 	<ul style="list-style-type: none"> -uočavanje „slobode štampe“ -prava novinara i novinskih kuća da svoj posao obavljaju slobodno i profesionalno 	<ul style="list-style-type: none"> -pozitivan stav o vrijednostima i izgledu novina ili časopisa -razviti ličnu svijest o vrijednosti i interesu novina ili časopisa 	<ul style="list-style-type: none"> -posmatraju i diskutuju o mišljenjima drugih i nalaze kompromisna rješenja -vrednuju rad grupa 	<ul style="list-style-type: none"> -pripremiti materijal -planira i osmišljava aktivnosti -davanje smjernica -pomoć u radu
6.4 SPORT	<ul style="list-style-type: none"> -o utjecaju sporta za fizički i psihički razvoj -sportom do zdravlja -sportom – suprostaviti se nepoželjnim oblicima ponašanja -sport kao rekreacija -sport kao zanimanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planirano provođenje slobodnog vremena -uočavati vrijednosti sporta -druženje kroz sport -razvijati vlastite afinitete, talent -sport u funkciji zabave, rekreacije i zanimanja 	<ul style="list-style-type: none"> -poštivati pravila -imati stav o uspjehu i neuspjehu -uvažavati druge -djelovati kao tim -propagirati zdrav život 	<ul style="list-style-type: none"> -timski rad -dosadašnja iskustva -diskusija -upoznati sklonosti prema određenom sportu -aktivno uključivanje i zaključivanje 	<ul style="list-style-type: none"> -planiranje -osmišljavanje aktivnosti -usmjeravanje -savjetovanje -prezentacija na temu „plivanje“
7. MOJA BUDUĆNOST					
TEMA	ZNANJE	SPOSOBNOSTI I VJEŠTINE	VRIJEDNOSTI, STAVOVI, PONAŠANJE	AKTIVNOST UČENIKA	AKTIVNOST NASTAVNIKA
7.1 MOJ PRVI INTERVJU	<ul style="list-style-type: none"> -obučiti učenike kako obaviti intervju, šta je važno istaći, kako slušati sagovornika i uspostaviti pozitivnu komunikaciju 	<ul style="list-style-type: none"> -savladati vještinu dobrog dijaloga i načina kako istaći sve elemente koje smatra važnim za lično predstavljanje 	<ul style="list-style-type: none"> -istaći značaj ophođenja: -predstavljanja -šta želiš -načina govora -način odjevanja i način ponašanja 	<ul style="list-style-type: none"> -pravilno korištenje literature -korištenje različitih izvora informacija -demonstracija prikaza naučenog 	<ul style="list-style-type: none"> -davanje smjernica -koordinacija i sažimanje istraženog -upute na literaturu -pripema intervjuja

<p>7.2. KAKO NAPISATI CV</p>	<p>-upoznati različite načine pisanja cv-a</p>	<p>-pravilan način pisanja cv-a</p>	<p>-uočavanje vrijednosti sažeto i jasno predstaviti svoje kvalitete</p>	<p>-pisanje cv-a na različite načine -prezentiranje napisanih cv-a</p>	<p>-pripremiti različite obrasce za pisanje cv-a -motivisati i usmjeriti učenike</p>
<p>7.3. EVALUACIJA RADA ZA UČENIKE, RODITELJE I NASTAVNIKE (EVALUACIONI LIST)</p>	<p>-dobiti povratne informacije od učenika, roditelja i nastavnika</p>	<p>-uočavanje prednosti i nedostataka -prijedlozi za izmjene i dopune plana prema potrebama učenika i roditelja</p>	<p>-razvijanje kritičkog stava -motivacija za prihvatanje ovakvog načina rada</p>	<p>-uraditi evaluacioni list -diskusija</p>	<p>-priprema lista evaluacionog lista za učenike, roditelje i nastavnike</p>

**Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta
Društvo/Kultura/Religija od prvog do petog razreda je:**

1. nastavnici razredne nastave koji imaju uslove za realiziranje razredne nastave od prvog do petog razreda škole
2. pored nastavnika iz tačke 1., u petom razredu škole nastavu mogu realizirati nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera

**Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta
Društvo/Kultura/Religija u šestom i sedmom razredu je:**

1. nastavnici koji imaju uslove za realiziranje nastave iz predmeta Kultura življenja
2. nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera

**Profil kadra koji će realizirati nastavu iz predmeta
Društvo/Kultura/Religija u osmom i devetom razredu je:**

1. nastavnici sa završenim nastavničkim fakultetom društvenog smjera
2. nastavnici sa završenim ostalim fakultetima društvenog smjera, uz položenu pedagoško-psihološku grupu predmeta